

નિવેદન.

શ્રીમદ્ ગુરૂવર્ય બુદ્ધિસાગરજી મહારાજશ્રીનાં કાવ્યોનો આ સાતમો ભાગ વાચક વર્ગ આગળ રજુ થાય છે. વાચકવર્ગે આ અગાઉના છ ભાગનું મનન કરી અમૃતરસ ચાખ્યો હોવાથી, શ્રીમદ્‌નાં હૃદયોદ્‌ગારકાવ્યો માટે વિશેષ જણાવવાની જરૂર રહેતી નથી.

આ ભાગના કાવ્યોનો વિશેષ ભાવાર્થ આપવાનું કાર્ય બની શક્યું નથી; તોપણ શેઠ, જગાભાઇ દલપતભાઇ બી. એ. કે જેઓએ ગુરૂવર્યશ્રીનો સારો પરિચય સેવ્યો છે અને જ્ઞાનામૃતનો લાભ લીધો છે; તેઓએ આ ભાગનું મનન કરી થોડુંક લખી મોકલ્યું છેઃ તે ઉપોદ્‌ઘાતના નામથી પ્રકટ કર્યું છે.

સર્વ દર્શનવાળાઓને ગુરૂશ્રીનાં કાવ્યો એટલાં તો પ્રિય અને પથ્ય થઈ પડેલાં છે કે; તેના સાત ભાગ પ્રકટ કરવાને મંડળ શક્તિમાન્ થયું છે. પ્રથમ ભાગની બે આવૃત્તિ થયા છતાં તે અને બીજો ભાગ શીલક ન હોવાથી ફરી છપાવવાની જરૂર જણાઈ છે.

પ્રાંતીજવાળા કોઠારી રણછોડલાલ ત્રિભુવનદાસના ઉજમણાના સ્મરણાર્થે તેમની વિધવા બાઇ પરસન તથા બાઈ રૂક્ષ્મણીએ આ ગ્રન્થના પ્રકાશાર્થે રૂ. ૧૫૦) ની રકમ સાહાય્ય આપી છે, જે માટે તેઓને ધન્યવાદ ઘટે છે.

છેવટ ગ્રન્થમાં રહેલા વિચારો વધુ વિસ્તાર પામે અને વાચકવર્ગ તદ્‌વિચારોવત્ બને એમ ઈચ્છી વિરમીએ છીએ.

ચૈત્ર સુદિ ૧ સં ૧૯૬૯	લી॰
ચંપાગલી—મુંબઈ.	अध्यात्मज्ञान प्रसारकमंडळ.

उपोद्घात.

શ્રીમન્મુનિરાજ યોગનિષ્ઠ સદ્ગુરૂશ્રીનાં સ્વાભાવિક હૃદયોદ્ગારરૂપ સુધામય કાવ્યોના વાચનથી સ્વહૃદયમાં સુવિચારરૂપ અમૃત ઝરણાં વહેવા માંડે છે અને તેથી અનેક પ્રકારના દુર્ગુણોનાં બીજડો, કે જે હૃદયમાં ઘણા કાળથી વાસ કરીને રહ્યાં છે તેનો નાશ થવા માંડે છે. પૂજ્યપાદ હૃદયાબ્ધિના સદ્ગુરૂહૃદયહિમાદ્રિજન્યશાન્તકાવ્ય સુધાગંગાપ્રવાહલહરીયોની લ્હેરથી અમારા હૃદયના ત્રિવિધતાપોની શાન્તિ થાય છે, એમ સ્વાનુભવથી કથતાં અતિશયોક્તિનો અંશાવકાશ નથી. શ્રીમદ્નાં ભજનો-પદો અને કાવ્યોમાં ઉંડા ઉતરીને આલોચના કર્યા વિના આન્તરિક હાર્દનો અવબોધ થતો નથી અને તે વિના વૃદ્ધિ પામતો નથી.

શ્રીમદ્ના રચિત આ સાતમા ભાગના કાવ્યોમાં અધ્યાત્મજ્ઞાન, વૈરાગ્ય ભાવના, ધૈર્ય, ઉત્સાહ, ઉપસર્ગસહનબોધ, કર્તવ્યદિશા, શુદ્ધપ્રેમ, સત્યમાર્ગદર્શકબોધ, વગેરેનો સમાવેશ થાય છે. જ્ઞાનીઓ કવિત્વ શક્તિને સ્વકીય ઉચ્ચાશયમાં વાપરીને ઉચ્ચ વિચાર અને પવિત્રાચારના ચિત્ર ચિતરવા પ્રયત્ન કરે છે અને દુનિયાને ઉચ્ચાશયી કાવ્યાદર્શોના લાભ આપી ઉચ્ચ બનાવે છે.

શ્રીમદ્નાં આધ્યાત્મિક કાવ્યોમા ભાષાની સરલતાથી સહેજે બાલજીવો પ્રવેશે છે અને તેમાથી ગુણાનુરાગદૃષ્ટિથી ઉચ્ચ વિચારોને ગ્રહણ કરી, આનન્દમય બની ભવિષ્ય જીવનનો આધાર જે વર્તમાન જીંદગી ઉપર છે તેને સુધારવા, ઉત્સાહ, ખંત, અને ધીરજથી પ્રયત્ન કરે છે.

સામાન્ય રીતે કથીએ તો શ્રી સદ્ગુરૂના ભજનો-પદો અને કાવ્યોથી આખી દુનિયાના મનુષ્યોને લાભ થવા નિશ્ચય છે. ભારત વર્ષના મનુષ્યોનો પ્રાયઃ મોટો ભાગ તો શ્રીમદ્ના કાવ્યોથી પરિચિત થયો છે અને ગુર્જર ભાષાના ઉપાસકો તો તેમના

કાવ્યોમાંથી હિતશિક્ષાઓ ગ્રહણ કરીને સ્વાત્મોન્નતિ કરવા પ્રયત્ન કરે છે. પ્રવૃત્તિમાર્ગના ચક્રપર ચઢીને ચિત્તનું ચાંચલ્ય વધારનાર મનુષ્યોને શ્રીમદ્‌નાં કાવ્યો શાન્ત કરી દે છે.

જેનાથી ભક્તિ રસમાં નિમગ્ન થવાય જેનાથી કંઇ હૃદયને શાન્તિ મળે અને દુર્ગુણો પર વિજય મેળવી શકાય, જેનાથી અનેક દુઃખો શીર્ષપર આવ્યા છતાં તે દુઃખોમાં ચિત્તની સમાનતા સંરક્ષી શકાય અને ઉત્ક્રાન્તિના માર્ગમાં આધ્યાત્મિક ભાવથી અને વ્યાવહારિક ભાવથી વિદ્યુત્પ્રવાહની પેઠે આગળ વધી શકાય તેવાં કાવ્યોની જેટલી પ્રશંસા કરીએ તેટલી ન્યૂન છે.

જે કાવ્યોના વાચનથી કામની આસક્તિ, દ્વેષ, ઇર્ષ્યા, કલેશ, હિંસા, વગેરે દુર્ગુણોની વૃદ્ધિ થાય છે તે કાવ્યો નહીં પણ કુકાવ્યો કથી શકાય છે. જે કાવ્યોથી દુનિયાને ક્ષમા, દયા, સત્ય, પ્રેમ, ભ્રાતૃભાવ, વૈરાગ્ય, ભક્તિ, વિવેક, ઉત્સાહ, ધૈર્ય, દાન, શીલસેવા, જ્ઞાન વગેરે ગુણોનો લાભ થાય તે કાવ્યો કાવ્ય તરીકે લેખી શકાય છે. ઉદ્‌ગારમય કાવ્યોથી કર્તાના હૃદયના ગુણોનો ખ્યાલ કરી શકાય છે. કાવ્ય રચનારના વિચારો અને આચારો કેવા છે તેની પરીક્ષા તેના કાવ્યથી થઇ શકે છે.

કાવ્યોના બે ભેદ છે-(૧) પોતાના હૃદયોદ્‌ગાર અનેક પ્રસંગોમાં પોતાના આત્માના સંબંધે ઉઠેલ છે તેનો જેમાં સમાવેશ થાય છે તે. (૨) અન્ય મનુષ્યોને ઉપદેશાદિ નિમિત્તથી રચાયલાં કાવ્યો તે પ્રબોધક કાવ્યો ગણાય છે. સ્વહૃદયોદ્‌ગાર રૂપ કાવ્યોની કિમ્મત આંકી શકાતી નથી. પોતાના આત્માની દશાનો ચિતાર જેમાં છે એવાં કાવ્યો તે સજીવન કાવ્ય તરીકે ગણાય છે અને તે એક જીવનચરિત્રની ખાસ આવશ્યકતા પૂરી પાડે છે. શ્રીમદ્‌ના સાતમા ભાગનાં કેટલાંક કાવ્યો એવાં છે કે તે કાવ્યો અમુક પ્રસંગો સંબંધે અને વ્યક્તિયોને ઉદ્દેશી, પોતાના આત્માની તત્ સમયની દશાનો આઘોષ કરાવે છે, અને કેટલાંક કાવ્યો અન્યોને બોધ દેવા નિમિત્તે રચાયલાં છે એમ

સ્પષ્ટ સમજાય છે. શ્રીમદ્ ગુરૂરાજનું મુનિ જીવન છે અને તેમની જીંદગી ધાર્મિક પ્રવૃત્તિ અને ધાર્મિક નિવૃત્તિમય છે. તેમના હૃદયમાં ધાર્મિક વિચારોનાં ચિત્ર ચિતરાયાં છે તેથી તેમના કાવ્યોની પાસે જતાં, અને તે કાવ્યોની અન્તર પ્રવેશીને કાવ્યોની ઉપાસના કરતાં, શાન્ત રસનું આસ્વાદન થાય છે. અને તેથી સ્વાત્મજીવન સુધારવા માટે અનેક વિચારોને આચારમાં મૂકતાં ઉત્સાહ વધે છે. કાવ્યો એ જ્ઞાનિ કવિની જીવતી પ્રતિમા છે. કાવ્યો એ વિચારો અને આચારોનો ભંડાર છે.

ગ્રીસદેશનો સિમોનિડિઝ કવિ કહે છે કે "કાવ્ય છે તે બોલનારૂં ચિત્ર છે, અને ચિત્ર છે તે મુંગુ કાવ્ય છે" ચિત્રકલાએ કાવ્યકલા કરતાં ભિન્ન અને ઘણે ભાગે સ્વતંત્ર છે અને તેનો તથા કાવ્યનો એક બીજા સાથે સંબંધ હોતો નથી; પરંતુ જે કાવ્ય ખરૂં છે તે ચિત્ર આદિકલાઓની મદદથી મનોહર થઈ શકે છે. કવિ પોતાની વાણીથી ચિત્રો કાડે છે, મૂર્તિયો બનાવે છે, તથા સુંદર મંદિરો ઉઠાવે છે.

કોલરિજ કહે છે કે "જે કાવ્ય જેટલા ભાવથી નિર્મિત કરેલું હોય છે તેટલાજ પ્રમાણથી તે કાવ્ય અંતઃકરણને માહિત કરે છે. મિલ્ટન જણાવે છે કે "ઉત્તમ વિષયપર સામાન્ય ગ્રન્થ રચી, લોકોનાં માથાં હલાવીશ, એમ જો કોઇ કહે તો તે પોતે કવિ હોવો જોઇએ." પ્લેટોએ લખ્યું છે કે "કવિતાદેવીના પ્રસાદનો અને સ્ફુર્તિનો જેને સ્પર્શ થયો નથી તે જો યમક સાધવાનો કૃત્રિમ ગુણ પોતાનામાં હોવાથી તેના મન્દિરમાં પ્રવેશ કરશે તો તેનો અને તેના કાવ્યનો ત્યાં પ્રવેશ થશે નહિ."

જેવા તેવા સાધારણ કવિઓનાં નામો નાશ પામે છે અને તેમની કૃતિને પણ લોક વિસરી જાય છે, પણ જેઓ મહાકવિ છે તેમનાં કાવ્ય અમર થાય છે. ઉમાસ્વામિ, હરિભદ્રસૂરિ, શ્રી હેમચંદ્રસૂરિ, શ્રી ધનંજય કવિ, ધનપાલ કવિ, શ્રીમદ્ યશોવિજયજી ઉપાધ્યાય, શ્રીમદ્ આનન્દઘનજી, શ્રીમદ્ દેવચન્દ્રજી;

તથા હોમર, વ્યાસ, કાલિદાસ, ભારવિ અને વાલ્મિકનાં કાવ્યો જેવાં ને તેવાં કાયમ છે. તેમના કાવ્યના એક શબ્દનો પણ લોપ થયો નથી. ઘણા કાલનાં રાજમંદિરો અને કિલ્લાઓ પડી જાય છે, પણ ઉત્તમ કાવ્યો તો જીવતાં રહ્યાં છે અને ભવિષ્યમાં રહેશે. પરાક્રમી રાજાઓ વગેરેની છબીઓ મૂળ રૂપમાં રહી નથી. મૂળ છબીઓની નકલો કરવામાં આવે તો તેમાં મૂળની ખુબી ઉતરતી નથી. પરન્તુ કવિયોના જ્ઞાનબળથી રચાયલી કાવ્યરૂપ પ્રતિમા તો સદા પુસ્તકમાં કાયમ રહે છે. જૂનાં થએલાં પુસ્તકોપરથી નવાં પુસ્તકો કરી શકાય છે અને તેમને કાળથી નુકસાન પહોંચતું નથી.

સમાજનું મહાન્ હિત કાવ્યથી સાધી શકાય છે. કાવ્ય એ દુનિયાની ઉત્ક્રાન્તિનો આદર્શ છે. કાવ્યથી ઘણા લોકોનું મગજ ખુશ થાય છે; તો તેનામાં આલ્હાદક શક્તિ છે એમ માનવામાં આવે તો તેમાં અતિશયોક્તિ ગણી શકાય નહિ.

કાવ્યનો પૂર્ણ આસ્વાદ લેવો હોય તો પોતાનું મન સંકુચિત ન કરતાં ગુણાનુરાગદૃષ્ટિ અને વિશાલદૃષ્ટિ વાપરી, કાવ્યહાર્દ સમજવાનું મનમાં ધારવું જોઇએ.

શેલી કવિ કહે છે કે "કાવ્ય એ નાના પ્રકારની કલ્પનાઓની અનેક રીતનો સંયોગ તાબામાં રાખવાને માટે મનનો વિકાસ કરે છે; તથા આ જગતમાં સંતાઈ રહેલા સૌન્દર્ય ઉપરનો પડદો કાઢી નાખે છે અને અપરિચિત પદાર્થ કેવળ પરિચિત કરી નાખે છે."

જેમ સૂક્ષ્મ બીજોના પેટમાં અનેક વૃક્ષોનો સંભવ હોય છે તેમ કાવ્યમાં અનન્ત સૌન્દર્યનો સંભવ હોય છે. કાવ્યોના રહેલા અનેક ગુણોને દેખનારા મનુષ્યોજ ખરેખર કાવ્યનું અવલોકન કરનારા ગણી શકાય. કાવ્યનું મહત્વ અવલોકવું હોય તો તેને ઉપર ટપકે જોવું નહિ અને તેને ઉપરથી પાનાં ફેરવી ચપળ ચિત્તથી વાંચી જવું નહિ.

કોઇ મારો નિબંધ લખવાનો હોય. વા તેના ઉપર કોઇ

સારૂં ભાષણ આપવાનું હોય એવી બુદ્ધિથી કાવ્યના દરેક શબ્દોનું મનન કરવું. જે કાવ્યને વાંચતાં પાંચ મિનિટ થાય અને તેના સંબંધી કલાકોના કલાકો મનન કરવામાં આવે તો તે કાવ્યના અનુભવાર્થનો ખ્યાલ આવી શકે.

શ્રીમદ્ ગુરૂવર્યના પદોમાંથી-કાવ્યોમાંથી અધ્યાત્મરસ લઈ શકાય છે. અધ્યાત્મજ્ઞાનરસ એ અમૃતરસ છે. તેનાથી મનુષ્ય આનન્દમય બની અમર થઈ શકે છે. આર્યાવર્તની ભૂમીમાં અધ્યાત્મજ્ઞાન રસની રેલછેલા થઈ રહી છે અને તેથી આર્યાવર્તમાં ઉત્પન્ન થનાર મુનિયોના હૃદયમાં સ્વાભાવિક અધ્યાત્મરસની ભાવના જાગ્રત્ થાય છે અને વૃદ્ધિ પામે છે. શ્રીમદ્‌ની કાવ્ય કૃતિનો મુખ્ય વિષય અધ્યાત્મજ્ઞાન છે એમ તત્ત્વદૃષ્ટિથી તેમના કાવ્યોદધિના તળીએ પહોંચી અન્તર્ચક્ષુથી અવલોકતાં માલુમ પડે છે.

શ્રીમદ્‌ના કાવ્યોમાં પોતાના મન, વાણી અને કાયાના સ્વામી બનવાનો બોધ દેખાય છે. સર ટી બ્રાઉન જણાવે છે કે "જે મનુષ્ય પોતે પોતાનો સ્વામી થાય છે તે પછી આલોકના રાજ્ય વૈભવની ઇચ્છા કરતો નથી; કારણકે જેમનાં માન અને અધિકાર મોટા છે તેઓ ખરેખર મહાન્ નથી, પરંતુ જેમને પોતાનું મન સ્વાધીન રાખતાં આવડતું હોય છે તેઓજ ખરેખરા મહાન્ અને ખરેખરા સુખી છે એ તેમને અનુભવસિદ્ધ હોય છે; કેમકે જેમને પોતાનું મન સ્વાધીન રાખતાં આવડતું નથી તેઓને રાજ્યગાદી હોય તોપણ તેઓ રાજા નથી અને એથી ઉલટું સાધુ જનને અંગે જો કે ભસ્મ ચોળેલી હશે અને જો તે એકલો ફરતો હશે તોપણ તેણે જગતના ઉદ્ધાર માટે જન્મ લીધો છે, એટલે જગત તેને મહાન્ માનશે."

શ્રીમદ્‌નાં કાવ્યોમાં સદ્‌ગુણી થવાના ઉભરાઓ રૂપ બોધ જ્યાં ત્યાં વાંચવામાં આવે છે. ખરેખર સદ્‌ગુણ વિના સજ્જનપણું મળતું નથી. પંચેન્દ્રિયોને વશમાં રાખવાથી આત્મસંયમ થાય છે અને તેથી સદ્‌ગુણમાં આગળ વધી શકાય છે.

સોલોમન કહે છે કે " જે પોતાની જીભને સ્વાધીન રાખી શકે છે તે કોઇ નગરને કબજે કરનારા એકાદા યોદ્ધા કરતાં પણ વધારે પરાક્રમી છે. આત્મનિગ્રહ-પોતેપોતાને જીતવાથી, અને અન્તઃકરણના સત્ય વિચારને અનુસરી વર્તવાથી પ્રાપ્ત થશે. "

એમર્સન કહે છે કે " જેઓ સજ્જન હોય છે, તેઓ ગમે તેવા ઉતાવળના પ્રસંગમાં પણ પોતાના મનને કેવળ એકાંતની પેઠે શાન્ત, સ્થિર અને પ્રસન્ન રાખી શકે છે. " બિધિયસના વિચારમાં કહીએ તો " જે સદ્ગુણી છે તે શાણો છે, જે શાણો છે તે સજ્જન છે અને જે સજ્જન છે તે સુખી છે. "

સુખપ્રાપ્તિ અર્થે આપણે આપણું મન નિર્મલ અને શાન્ત રાખવું જોઇએ. ગઇ વાતનો વૃથા શોક ન કરતાં મનની સમાન સ્થિતિ રાખવી જોઇએ. દુષ્ટબુદ્ધિનો પ્રતિકાર કરવાથી, વાસનાઓને તાબામાં રાખવાથી અને સૌજન્યવૃત્તિને ઉત્તેજન આપવાથી આપણો વખત આપણાથી શુદ્ધ અને શાન્ત આચરણમાં કાઢી શકાશે.

પાશ્ચાત્ય વિદ્વાનો આ પ્રમાણે જે બોધ આપે છે તે બોધ તો આર્યાવર્તના મહાત્માઓની સામાન્યવાતચિતમાં તરી આવે છે; તો આર્યાવર્તના આર્યમુનિવરોના હૃદયગમ કાવ્યોમાં તોતે તરબોળ થઇ રહ્યો હોય એમાં કંઇ આશ્ચર્ય નથી. શ્રીમદ્ ગુરૂ મહારાજના કાવ્યોમાંથી ભક્તિરસ પણ જોઇએ તેટલો ગ્રહણ કરી શકાય છે. તેઓશ્રી પ્રભુભક્તિથી જણાવે છે કે;—

હૃદયના ભાવના પુષ્પે, પ્રભો પૂજું ત્હને પ્રેમે.
અનુભવજ્ઞાનદીપકથી, કરૂં તુજ આરતી જ્યાં ત્યાં—
પ્રભો ! તુજથી બને ઐક્યજ, સદાની પ્રાર્થના એ છે-

× × × ×

એ અશ્રુના સાગર વિષે, ઝીલું ઝીલાવું સર્વને;
તુજ પ્રેમથી અશ્રુ ઝરે, એ અશ્રુનો સાગર કરૂં.
તવ તેજના અંબારમાં, દુનિયા સકલ જોતો રહું;
કાયા અને માયા અરે ! એ, તેજ જોતાં છે નહીં.

ભકિતરસમાં રસિક મનુષ્યને ઉપરની કડીઓ અમૃત સમાન લાગશે. સંસારની આધિ, વ્યાધિ અને ઉપાધિથી દુઃખી થએલા હૃદયને નીચેની કડીઓ વૈરાગ્ય રસ આપીને શાન્ત કરે છે.

" ખીલેલાં બાગનાં પુષ્પો, પછીથી તે ખરી જાશે."
ઉદયને અસ્તનાં ચક્રો, ફરે તેથી બચેના કો."
"સદા ઉપયોગ સારામાં, કરી લે જે મળ્યું તેનો."
" મગજ સમતોલ રાખીને, સદા કર કાર્ય તું ત્હારાં."

સાતમા ભાગમાં કેટલાક વિવિધ વિષયો પર સારી રીતે ચિતાર આપ્યો છે. કેટલાંક આત્મિક પ્રેમના ઉભરાની ઉર્મિયો પૂર્ણ રીતે દેખાય છે. "પ્રેમ" સંબંધી કાવ્યોમાં શુદ્ધ અદ્વૈત પ્રેમ નું અપૂર્વ રીતે વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે. શ્રી સદ્ગુરૂએ "કરે જા કાર્ય તું ત્હારૂં" એ હેડીંગ વાળી કવ્વાલિમાં કાર્ય યોગી બનવાની અપૂર્વ હિતશિક્ષા દર્શાવી છે, કે જે વાંચતાં જે કાર્ય હાથમાં લીધું તે પૂર્ણ કરવા દઢ સંકલ્પ થાય છે અને દુઃખો સહીને કાર્યની પૂર્ણતા કરવા પ્રયત્ન થાય છે. "વીરના પગલે" એ કાવ્ય કાર્ય કરવા પ્રત્યે અપૂર્વ ઉત્સાહ અર્પે છે. કાર્ય સંકલ્પ દિશા" એ હેડીંગવાળા કાવ્યમાં વિચારોનો અદ્ભુત ચિતાર આપ્યો છે. શ્રીમદે પોતાના કાર્યોને માટે જે ભવિષ્ય વાણીનું કાવ્ય બનાવ્યું છે તે ખરેખર ભવિષ્યમાં થનાર કાર્યને પહેલાંથી સૂચવે છે." પ્રેમ શિક્ષા" નામના કાવ્યમાં શ્રીમદે નીચે પ્રમાણે જે ઉદ્ગારો કાઢયા છે તે પુનઃ પુન મનન કરવા યોગ્ય છે.

" તું વાવ બાવળ નહિ ઘરોઘર તીક્ષ્ણ કાંટા વાગશે.
વાવો ભલે ઇચ્છા વડે પણ-દુઃખ અન્તે આવશે. "

જીવને કહે છે કે હે ભવ્ય જીવ ! તું દરેક જીવોની સાથે કલેશ કર નહિ. કલેશરૂપ બાવળનાં વૃક્ષ વાવવાથી સ્વ અને પરને દુખ આપનાર કાંટા પ્રકટશે—

"શુદ્ધ પ્રેમ" માટે.

" વાણી અને શુભ ચિત્તથી જ્યાં તાર પહોંચે છે ખરા;
એ શુદ્ધ કાચન પ્રેમ છે એ પ્રેમનો પ્રેમી બનું. "

" પરમાર્થ બીજ વપન" નામનું કાવ્ય ખરેખર પરમાર્થ કરવામાં બહુ ઉત્સાહ અર્પે છે.

" એ સન્ત પુરૂષો જાણવા જે સ્વાર્થ વણ કાર્યો કરે."

પોતાના માટે લખે છે કે;—

" તુજ જીંદગીના હોમની શુભ ભસ્મમાંથી જાગશે.
કૈંટી મનુષ્યો માનીને " બુદ્ધયબ્ધિ " બીજો વાવજે."

" હૃદયની ચોપડી " એ કાવ્યમાં પોતાના હૃદયની ચોપડી વાંચવાને વાચકોને ખ્યાલ આપ્યો છે. ખરેખર એ કાવ્યમાં અનુભવવણ પ્રવેશ થઇ શકે તેમ નથી.

શ્રીમદે ધૈર્ય ધારણ કરવા માટે " ધૈર્ય " એ સંજ્ઞાવાળું કાવ્ય અપૂર્વ ભાવાર્થથી રચ્યું છે. ગમેતેવા કાયર મનુષ્યને પણ એ કાવ્યથી ધૈર્ય અમુકાંશે પણ પ્રાપ્ત થયા વિના રહે નહીં.

આમ્ર, સરોવર, કમલ, વગેરે કાવ્યોના ભાવાર્થમાં ઘણી હિતશિક્ષાઓ મળી શકે છે " સત્યની અપેક્ષાઓ " એ નામના કાવ્યમાં સત્યની અનેક અપેક્ષાઓ દર્શાવી છે; તેનો ભાવાર્થ બહુ ઉંડો અને અનેકાન્ત શૈલીથી ભરપૂર છે.

"તત્ત્વમસિ"ના કાવ્યમાં જે ઐક્યભાવ, આધ્યાત્મિક દૃષ્ટિથી દેખાડયો છે તેનો અનુભવ ગ્રહણ કરવો એ, ઉંડા અને પૂર્ણ અનુભવ વિના બની શકે નહિ. " મિત્ર " નામના કાવ્યમાં મિત્રનાં લક્ષણ સારી રીતે દર્શાવ્યાં છે.

" હૃદયના પ્રેમ ઝરણાંથી બનેલી સત્ય છે મૈત્રી,
વિપત્તિની કસોટીમાં ટકે સુવર્ણની પેઠે; "
"સમાવે સર્વ હૈયામાં, પ્રકટ કરતો ગુણો જ્યાં ત્યાં.
બને છાયા હૃદય તનથી ખરો એ મિત્ર પોતાનો."

મિત્રના ખરા ગુણો માટે જગત્‌ને ઉચ્ચ બોધ જે આપ્યો છે તે ખરેખર મનનીય છે. " મળ્યા એ માનવું સાચું " એ નામના કાવ્યમાં પરસ્પર મળ્યા અને મેળ થયો કયારે ગણાય, તેની ખરી દિશા ચિતરી છે. ખરી રીતે એવા ઉત્તમ ગુણો માટે દરરોજ પ્રયત્ન કર-

વાની જરૂર છે. સદ્‌ગુણોને ખીલવવા માટે તો આખી ઉંમર અભ્યાસકનીજ ગણી શકાય, એમ દરેક મનુષ્યે માનવું જોઇએ.

"આંગણે આવનારા" એ કાવ્યમાં પોતાનો સ્વાનુભવ જ ચિંત કર્યો છે.– "આમંત્રણ" એ નામના કાવ્યમાં પોતાના ઉંડા અનુભવ પ્રદેશની કંઇક ઝાંખી જોવામાં આવે છે.

"જ્ઞાન યોગીની દશા" નામના કાવ્યમાં શ્રીમદે જ્ઞાન યોગીની દશાનો સારી રીતે ચિતાર આપ્યો છે.

"જે ડાળ ઉપર પંખીડું બેસે, અરે તે ડાળતો !
ઉંચી જતી નીચી જતી પણ, પંખીડું બીવે નહીં;
દ્દષ્ટાંત એવો જ્ઞાનીને પ્રારબ્ધ ડાળે બેસતાં;
ઉંચી જતી નીચી જતી એ ડાળપણ નિર્ભય રહે."

એક ડાળ ઉપર પખી બેસે છે. વાયુના યોગે ડાળ ઉંચી જાય છે અને નીચી જાય છે, પણ પંખી ભય પામતું નથી; તે પ્રમાણે જ્ઞાનીઓ પ્રારબ્ધરૂપ વૃક્ષની ડાળ ઉપર બેઠા હોય છે તે ડાળ શાતાથી કદિ ઉંચી જાય છે અને કદાપિ અશાતાથી નીચી જાય છે; તોપણ જ્ઞાનીઓને ઉંચી અને નીચી પ્રારબ્ધની ડાળ ઉપર બેઠા છતાં હર્ષ અને શોક વેદાતો નથી. તે તો પોતાના શુદ્ધ સ્વરૂપમાં મસ્ત રહે છે. વગડામાં પડેલાં શુષ્ક પાંદડાંઓ વાયુના જોરે આડાં અવળાં અથડાય છે; તદ્વત્ જ્ઞાની પ્રારબ્ધના યોગે શરીરથી ગમનાગમન ક્રિયા કરે છે પણ તે અન્તરથી નિર્લેપ રહે છે. ન્હાનાં બાળકો જેમ શત્રુ અને મિત્રના ખોળામાં આનંદથી હસે છે અને રમે છે તદ્વત્ જ્ઞાનીઓ પણ સાનુકૂલ અને પ્રતિકૂલ સંયોગોમાં સદા આનન્દી રહે છે, એવી તેમની જ્ઞાન દશા થવાથી ન્હાના બાળકની પેઠે તેમનું શુદ્ધ હૃદય થાય છે અને સહજાનન્દમાં મસ્ત બને છે. ન્હાનાં બાળકો જેમ મનુષ્યોને પ્યારાં (વ્હાલાં) લાગે છે, તદ્વત્ જ્ઞાનીઓ ઉપર પણ દુનિયાને વ્હાલ ઉપજે છે. આમાં તેમના હૃદયની નિર્દોષતાજ કારણીભૂત છે.

શ્રી સદ્ગુરૂએ " ઉદયચિહ્ન " એ કાવ્યમાં યુગપ્રધાનના ઉદયચિહ્નની દિશા સૂચવી છે. નદી, બાંગ, વગેરે કાવ્યોમાંથી જ્ઞાનરસનો પ્રવાહ વહ્યાં કરે છે. છેવટે અનહદ ધ્વનિરૂપ વીણાનું આધ્યાત્મિક દૃષ્ટિથી વિવેચન કરી સાતમા ભાગની સમાપ્તિ કરવામાં આવી છે. આ રીતે પરમગુરૂ મહારાજશ્રીએ અમારા જેવાઓને જ્ઞાન આપવા નિવૃત્તિ માર્ગમાં પરાયણ છતાં જે પરિશ્રમ લેઇ બોધ આપ્યો છે તેનો ઉપકાર કદિ પાછો વળી શકે તેમ નથી. દુઃખી જીવોને દુઃખના વખતમાં—

" :તું દીન બન ના દુઃખથીરે, દુઃખ દહાડા વહી જશે.

એ પણ ગયું ! આ પણ જશે ! આ જીવની ઘટમાળમાં"
ઇત્યાદિ વાકયોથી જે બોધ આપ્યો છે તે સચોટ અસર કરનારો છે. સાતમા ભાગની ખુબી ઓર પ્રકારની વાચક વર્ગને લાગશે. મુનિવરોના એકેક શબ્દો સૂત્ર જેવા હોય છે. વર્તમાનકાળના મનુષ્યો કરતાં ભવિષ્યના મનુષ્યો ઉપર વર્તમાનકાળના કાવ્યોની ઘણી અસર થશે. શ્રીમદ્ આનન્દઘનજી અને શ્રીમદ્ યશોવિજય ઉપાધ્યાયની ખરી કિમ્મત તો પાછળની દુનિયાં આંકવા સમર્થ થઈ છે. ઉત્ક્રાન્તિના ક્રમમાં સામાન્ય મનુષ્યો કરતાં વિદ્વાનો **પચાસ વર્ષ આગળ** છે અને વિદ્વાનો કરતાં ખરા સુધારકો **સો વર્ષ** આગળ હોય છે અને તેમના કરતાં જ્ઞાની મહાત્માઓ તો **પરાર્ધ વર્ષ** આગળ હોય છે. જે દુનિયાને પરાર્ધ વર્ષે મેળવવાનું હોય છે તેને જ્ઞાનીઓ હાલ જણાવી શકે છે. આત્માની પરમાત્મ દશા કરવી એ પરાર્ધ વર્ષ પછીની અને હાલની પણ એક સરખી સ્થિતિ છે અને તે સ્થિતિને પૂજ્ય સદ્ગુરૂ મુનિવર વર્તમાનમાં કાર્ય તરીકે જણાવે છે, માટે તેઓનાં ઉપર્યુક્ત વચનો પરાર્ધ વર્ષ આગળ છે એમ કહેવામાં કોઇ જાતનો દોષ આવતો નથી. શ્રી **વીરપ્રભુએ** કેવલજ્ઞાનથી અસંખ્ય વર્ષ વા અનન્ત વર્ષ આગળનો હેવાલ પણ વર્તમાનમાં જણાવ્યો છે. મુનિવરોનો ઉપદેશ શ્રીસર્વજ્ઞના વચનાનુસારે હોય છે તેથી તેઓ જગતના ખરેખરા ઉપકારકો છે.

શ્રીમદ્ગુરૂ મહારાજના એકેક કાવ્ય ઉપર એકેક ગ્રન્થ લખી શકાય તેમ છે તો હું આવા પુસ્તકની પ્રસ્તાવનારૂપે શું લખી શકું ? મારી અલ્પમતિ શક્તિથી કાવ્યરૂપ રત્નમાલાના પ્રકાશ ઉપર શો વિચાર કરાવી શકું ? પરન્તુ જૈનધર્મપ્રવર્તક વર્ધક સદ્ગુરૂ મહારાજના ઉપદેશથી, સદા ઉત્તમ આધ્યાત્મિક કાવ્યો ઉપર મારી પ્રીતિ રહે છે અને મારા મનને તે ઉત્તમ અસર કરી શકે છે તેથીજ હું મારૂં અહોભાગ્ય સમજુ છું.

ગુરૂમહારાજશ્રીએ માતૃભાષામાં અનેક ભજનો-પદો અને કાવ્યો લખીને આર્યાવર્ત ઉપર ઉપકાર કર્યો છે અને વર્તમાનમાં કરે છે, તેમનો પરિશ્રમ જ્ઞાનીપુરૂષો જાણી શકે છે-હીરાની પરીક્ષા ઝવેરી કરી શકે છે-વિદ્વાનના પરિશ્રમને વિદ્વાનજ જાણી શકે છે.

विद्वानेव हि जानाति–विद्वज्जनपरिश्रमं ।
नहि वन्ध्या विजानाति–गुर्वीं प्रसववेदना ॥ १ ॥
नवेत्ति यो यस्य गुण प्रकर्ष–सतस्य निन्दां सततं करोति ।
किरातकन्या करिकुम्भजातं– मुक्ताफलंत्यज्य बिभर्ति गुञ्जां ॥२॥

ગુરૂમહારાજશ્રીનાં ભજનો-પદો એ જૈન કોમ અને અન્ય કોમમાં ઘેરઘેર ગવાવા લાગ્યા છે અને તેની પ્રિયતા વધતી જાય છે. પુરૂષો સ્ત્રીઓ અને બાળકો પ્રેમથી તેમના પદોને વાંચે છે અને આનંદમાં ઝીલે છે, અમારા જેવા તેમના ભક્તોમાતો તેમના પદો અને કાવ્યોની પ્રિયતા હોય એમા શું આશ્ચર્ય ! પણ અન્ય પંથવાળાઓ, તે પદો-કાવ્યોને સદ્ભાવથી ગાય છે અને આનન્દમાં લીન રહે છે. છેવટે કહેવાનું કે આખી દુનીઆમા તેમના પદો -કાવ્યોનો ફેલાવો થાઓ એમ ઇચ્છી અત્ર વિરમું છું

सुज्ञेषु किंबहुना.

લેખક.

કૃપાળુ સદ્ગુરૂ બુદ્ધિસાગર મહારાજનો ચરણોપાસક શિષ્ય

જગાભાઈ દલપતભાઈ.

મુ. અમદાવાદ

અનુક્રમણિકા.

શ્રીમદ્ યોગનિષ્ઠ મુનિમહારાજશ્રી બુદ્ધિસાગરજી કૃત,

કાવ્ય સંગ્રહ.

ભાગ ૭ મો.

॥ मङ्गलम् ॥

प्रणम्य श्रीमहावीरं, सर्वज्ञं पूर्णशान्तिदम् ।
सद्गुरुं ज्ञानदातारं, स्मृत्वा काव्यं करोम्यहं ॥

भलुं कर ! सर्वजीवोनुं.

કવ્વાલિ.

ભલા માટે થયો તું શ્રેષ્ઠ, ભલું કરવા ધરી તેં દેહ;
ગુમાવીશ વ્યર્થ નહિ શક્તિ, ભલું કર સર્વ જીવોનું. ૧
સદા ઉપકારને માટે, બહુ સરઝાડ ને નદીઓ;
થયો માનવ બહુપુણ્યે, ઘણા ઉપકાર કર જગમાં. ૨
કરી ઉપકાર અન્યોપર, પછીથી ક્લેશ આદિથી;
અહો પસ્તાય તે નહિ સુજ્ઞ, અનુમોદન ભલાનું કર ! ૩
સદા નિઃસ્વાર્થ પ્રીતિથી, જગત્ સેવા કરી લેજે;
જગત્ સેવા ફરજ માની, યથા શક્તિ પ્રવૃત્તિ કર ! ૪
પ્રથમ સેવાથકી સેવક, બનીને ઉચ્ચ થાવાનું;
જગત્ સેવાર્થ સહુ શક્તિ, મળી તે વાપરી લેજે. ૫
કદિ કંજુસ ના બન તું, યથાશક્તિ મળ્યું તે ખર્ચ;
ખરૂં એ આર્યનું હૃદયજ, સ્મરણમાં રાખજે ચેતન ! ૬
કરી ઉપકારનાં કૃત્યો, સદા તું ચાલજે આગળ;
મળે બહુ વાપરે તેથી, ખરેખર ભાવિભવમાં તે. ૭
ગણી નિજ આત્મવત્ સૌને, કરૂણા સર્વપર ધર ઝટ;
"બુદ્ધ્યબ્ધિ" બોધ માનીને, સુધારી લે જીવન બાકી. ૮

ॐ शान्तिः ३

૧૯૬૮. મહા સુદી ૭ નવસારી

अमारी साथ नहि आवो.

કવ્વાલિ.

અમારી ધૂન છે જૂદી, અમારો માર્ગ છે વાંકો;
કઠિન છે માર્ગ ચડવાનો, અમારી સાથ નહિ આવો. ૧
ઘણી ઝાડી ઘણા કાંટા, ઘણાં કોતર વસે સિંહો;
વરૂનાં બહુ વસે ટોળાં, અમારી સાથ નહિ આવો. ૨
ઘણી પગશેરીઓ ઝાંખર, ઘણાં રીંચ્છો ઘણા સૂકર;
ઉગ્યાં છે કંટક વૃક્ષો, અમારી સાથ નહિ આવો. ૩
ઘણી લૂ વાય છે વહેતાં, ઘણા તાપો ઘણી તાઢો;
પિપાસા ભૂખના ભડકા, અમારી સાથ નહિ આવો. ૪
અઘોરી લોકનાં ટોળાં, પડે પાછળ ઘણો ભય જ્યાં;
ભયંકર મેઘ ગાજે છે, અમારી સાથ નહિ આવો. ૫
અમારા આશયો સર્વે, હજી સમજાય નહિ પૂરા;
અગમનો ભેદ લીધાવણ, અમારી સાથ નહિ આવો. ૬
અમારી આંખથી જોતાં, અધિકારી નથી પૂરા;
"બુદ્ધચબ્ધિ" બોધિની પ્રાપ્તિ, થતાં સાથે રહી ચલશો. ૭

ૐ शान्तिः ३

हिंदना नामदार शहेनशाह पांचमा ज्योर्जना राज्याभिषेक प्रसंगनुं यशोगान.

કવ્વાલિ.

સદા નૃપ જ્યોર્જ જગમાંહિ, દયાનાં બહુ કરો કાર્યો;
પ્રજાપર પ્રેમ રાખીને, દીપાવો શહેનશાહીને. ૧
ગરીબોનાં હૃદય હરશો, ગરીબોનાં હરો દુઃખો;
નિહાળી એકચદૃષ્ટિથી, દીપાવો શહેનશાહીને. ૨
કરો પરમાર્થનાં કાર્યો, હૃદયમાં સામ્યને ધારી;
વધારી સૃષ્ટિમાં શાન્તિ, દીપાવો શહેનશાહીને. ૩

ભલામાં ભાગ લેવાને, જીવન સઘળું વહો નિર્મલ;
પ્રજાનાં દુઃખ છેદીને, દીપાવો શહેનશાહીને. ૪
સદા હો રાજ્યમાં શાન્તિ, પ્રજામાંહિ રહો શાન્તિ;
દયાના મેઘ વર્ષાવી, દીપાવો શહેનશાહીને. ૫
પ્રજાથી શોભતો રાજા, ઉડુગણમાં યથા ચન્દ્રજ;
પ્રજાપર રહેમ રાખીને, દીપાવો શહેનશાહીને. ૬
સદા સદ્‌ગુણથી શોભો, તમારૂં દીલ દુનિયામાં;
પશુ પંખી બચાવીને, દીપાવો શહેનશાહીને. ૭
સકલને ન્યાય છે સરખો, મનુષ્યોનું કરો રક્ષણ;
પ્રતાપી પુણ્યના યોગે, દીપાવો શહેનશાહીને. ૮
સકલ ભારતતણા લોકો, સફરમાં શાન્તિને ઇચ્છે,
" બુદ્ધયબ્ધિ " ધર્મના લાભે, દીપાવો શહેનશાહીને. ૯

ૐ શાન્તિઃ ૩

हृदयमां बहु दया आवे.

કવ્વાલિ.

નિહાળું બહુ ગરીબોને, તનુ દુઃખે રૂવે ભારી;
ઘણા અંધા ઘણા લુલા, હૃદયમાં બહુ દયા આવે. ૧
દુકાળે પીડિયા ભારી, ઘણા લોકો ભમે જ્યાં ત્યાં;
રૂદન કરતા નિહાળીને, હૃદયમાં બહુ દયા આવે. ૨
ફરે કંગાળનાં ટોળાં, મળે નહિ નોકરી ધંધો,
ફરે છે હાય! હા! બોલી, હૃદયમાં બહુ દયા આવે. ૩
પડેલાં ધૂળમા બાળો, ગરીબોનાં રડે છે બહુ;
ઘણાં વેચાય છે બાળક, હૃદયમાં બહુ દયા આવે. ૪
નથી પહેરણ નથી બંડી, નથી પીતર નથી ટોપી;
કડાકા ભૂખના વેઠે, હૃદયમા બહુ દય. આવે. ૫
નથી આધાર પર વનનો, નથી ધન કે નથી વિદ્યા.

નથી સત્તા ગરીબોને, હૃદયમાં બહુ દયા આવે. ૬
નથી વિદ્યા નથી આશ્રય, સહે છે દુઃખનો અગ્નિ;
ખરેલાં અશ્રુઓ દેખી, હૃદયમાં બહુ દયા આવે. ૭
જણાતું દુગ્ધ નહિ સ્વપ્ને, મળે નહિ સ્વપ્નમાં લાડુ;
પડયાપર પાટુઓ પડતી, હૃદયમાં બહુ દયા આવે. ૮
હૃદયદ્રાવક વદે બોલો, ઘણી આજીજીઓ કરતા;
ગરીબોને નિહાળ્યાથી, હૃદયમાં, બહુ દયા આવે. ૯
બને બેલી ગરીબોનો, સુધારે શક્તિયોથી તે;
દયાળુ સત્ય જગમાંહિ, અમારા ધર્મનો સેવક. ૧૦
અમારી શક્તિથી બનતું, કરીશું ને કરાવીશું;
ક્રિયાયોગે કરી સેવા, "બુદ્ધયબ્ધિ" મંગલો વરશું. ૧૧

ॐ शान्तिः ३

અગાશી. માગશર વદી ૧૩ ૧૯૫૮.

विचारी लो स्वयं केवा.

કવ્વાલિ.

ખરીદી સમ ધરો પ્રેમ, ખરો શો પ્રેમ સમજો ના;
ભમાવો ચિત્ત ક્ષણ ક્ષણમાં, વિચારી લો સ્વયં કેવા. ૧
કરો નહિ ત્યાગ વા દાનજ, ભમો છો ભૂતની પેઠે;
કરો ઈચ્છા ગમે તેવી, વિચારી લો સ્વયં કેવા. ૨
ધરો છો સ્વાર્થ સંબંધો, નથી કહેણી સમી રહેણી;
શુધો છોડી ગ્રહો દોષો, વિચારી લો સ્વયં કેવા. ૩
શરીરે ત્યાગીનો વેષજ, હૃદયમાં રાગની વૃત્તિ;
બહિર્ અન્તર પડે ભેદજ, વિચારી લો સ્વયં કેવા. ૪
કરો અજ્ઞાનથી ઉંધુ, બનાવો શત્રુઓ હાથે;
કરો નિન્દા ગમે તેની, વિચારી લો સ્વયં કેવા. ૫
મફતનો માલ ખાઈને, કરો ઉપકાર નહિ કિંચિત્;

રહો ગુણમાં રહો રાચી, વિચારી લો સ્વયં કેવા. ૬
કરો તે કીર્તિ આશાએ, વિષય હોળી બળે મનમાં;
અદેખાઇ હૃદયમાં બહુ, વિચારી લો સ્વયં કેવા. ૭
અવરની ઉન્નતિ દેખી, ભભુકે આંખમાં અગ્નિ;
કરો છો કાર્ય દુર્જનનાં, વિચારી લો સ્વયં કેવા. ૮
કરો વિશ્વાસીનો ઘાતજ, કરો છો મિત્રનો દ્રોહજ;
સરલને છેતરો છો બહુ, વિચારી લો સ્વયં કેવા. ૯
અભિમાનજ કરો મિથ્યા, વિચારો શેખશલ્લીવત્;
હઠીલાઇ ધરો ગાંઠી, વિચારી લો સ્વયં કેવા. ૧૦
અમારૂં સર્વ છે સારૂં, અવરનું સર્વ છે ખોટું;
કદાગ્રહ ચિત્તમાં ભારે, વિચારી લો સ્વયં કેવા. ૧૧
નથી આચારમાં ઉત્તમ, જરા ના ધર્મની પરવા;
કરો છો ચિત્તમાં આવ્યું, વિચારી લો સ્વયં કેવા. ૧૨
બની ઉદ્ધત કરો ભૂંડું, અવિચારી અનાચારી;
ગુરૂઓની કરો નિન્દા, વિચારી લો સ્વયં કેવા. ૧૩
ગુણો લેવા નથી ઇચ્છા, નથી વાચન સુશાસ્ત્રોનું;
સુણો નહિ સન્તની વાણી, વિચારી લો સ્વયં કેવા. ૧૪
સમય ગાળો નિરર્થક બહુ, સ્વપરની ઉન્નતિ ના કંઇ;
નથી પરમાર્થની વૃત્તિ, વિચારી લો સ્વયં કેવા. ૧૫
નથી શ્રદ્ધા ગુરૂની ચિત્ત, કર્યો ઉપકાર વાણીમાં,
કરો ઉપકારપર અપકાર, વિચારી લો સ્વયં કેવા. ૧૬
બનીને સ્વાર્થનાં ગીધો, અવરનાં ચિત્ત ચૂંથો છો;
અવરને આળ દો કૂડાં, વિચારી લો સ્વયં કેવા. ૧૭
ધરી કેદારનું કંકણ, બિલાડીસમ કરો ભક્તિ,
હૃદયમાં દોષની પોઠી, વિચારી લો સ્વયં કેવા. ૧૮
ઉપરથી ધર્મનો ઢોળજ, ગયા ના દોષ અન્તરના,
ગમે તેવું ધરાવો નામ, વિચારી લો સ્વયં કેવા. ૧૯
ફસાવો ફન્દમાં ભક્તો, જણાવો અન્તમાં સાચું,
કરો છો પુણ્ય કે પાપજ, વિચારી લો સ્વયં કેવા. ૨૦

કરો તે ચિત્તથી ના શુભ, વિચારો તે સ્વપ્ન જાણો;
"બુદ્ધચબ્ધિ" સત્ય દૃષ્ટિથી, વિચારી તો સ્વપ્ન કેવા. ૨૧

ૐ શાન્તિઃ ૩

स्वकार्य सेवा.

કવ્વાલિ.

અમારા શીર્ષપર આવ્યાં, થવાનાં જે અમારા હાથ;
અધિકારે કરીશું તે, સકલ પરમાર્થનાં કાર્યો. ૧
કર્યાવણ છુટકો ના લેશ, કર્યાથી હાન પણ ના લેશ;
સ્વપરને લાભ જેમાં બહુ, ભલાં પરમાર્થનાં કાર્યો. ૨
વિચારો બીજ કાર્યોના, વિચારોથી બને છે કાર્ય;
વિચારોના અનુસારે, સદા શુભ કાર્ય કરવાનાં. ૩
વિચારો શુભ જે કીધા, કદિ ના જાય નિષ્ફલ તે;
વિચારો ઉચ્ચ વેગેથી, કરીને કાર્ય સાધીશું. ૪
રચાતું ચિત્તમાં કાર્યજ, પ્રથમતો સૂક્ષ્મરૂપે તે;
બહિર્ સામગ્રીના યોગે, બહિર્માં દૃશ્ય થાતું તે. ૫
વિચારો એક બાબતપર, વહાવી બહુ વખત સુધી;
કરીને સ્થિર દૃઢ નિશ્ચય, કરીશું કાર્ય ધારેલું. ૬
અધુરૂં કાર્ય આ ભવમાં, રહે જે યોગશુદ્ધિનું;
કરીશું પૂર્ણ તે ભવમાં, પરિપૂર્ણજ થશે સિદ્ધિ. ૭
અમારો યોગ સાધીશું, પ્રતિક્ષણ વૃદ્ધિ છે તેની;
"બુદ્ધચબ્ધિ" પ્રેમ લાવીને, રસિકતા ધર્મમાં મરશું. ૮

ૐ શાન્તિઃ ૩

અમદાવાદ.

बोलेलीवाणी.

કવ્વાલિ.

અવિચારે બની ક્રોધી, હૃદયમાં માર મારેલો;
મલમપટ્ટા કરો તોપણ, વચનના ઘા નહીં રૂઝે. ૧
ખરેખર ક્રોધના ઝેરે, વચનનાં બાણ રંગેલાં;

હૃદયને વિંધતાં ભારી, સમાવ્યાં પણ સમે ના તે. ૨
બનીને સર્પ સમજિન્હા, જનોને ડંખતી ક્રોધે;
જનોના પ્રાણને હરતી, થએલી મસ્ત બેભાની. ૩
વદાયું નહીં જતું પાછું, જનોના ચિત્તમાં પેસે;
સ્વકીયબીજ સંસ્કારો, ઉગીને કલેશફળ આપે. ૪
વચનનું બાણ ફેંકેલું, કદિ પાછું નથી વળતું;
હૃદયનું લક્ષ્ય વિંધે છે, પછી પસ્તાય વદનારો. ૫
વચનનાં બાણ ઝેરીલાં, જગત્માં દુઃખ ફેલાવે;
વદાઇ મર્મની વાણી, પ્રતિકૂલને જણાવે છે. ૬
નિયમ આઘાત પ્રત્યાઘાત, વદેલા શબ્દમાં રહેતો;
વસે હાંસી વિષે ફાંસી, સુવાણીમાં વસે અમૃત. ૭
ભલા છે સન્ત ગારૂડી, ચડેલા ઝેરને હરતા;
"બુદ્ધ્યબ્ધિ" વાક્સમિતિથી, બને જિન્હા સદા સુખકર.

ॐ शान्तिः ३

સંવત ૧૯૬૮ ના પોસ વદ ૧૧.

प्रामाणिकता.

કવ્વાલિ.

પ્રમાણિકતા વિના માનવ, કદિ ના શ્રેષ્ઠ બનવાનો,
પ્રમાણિકતા પ્રભુ જેવી, સકલ વિશ્વાસનું બીજ જ. ૧
પ્રમાણિકતા ખરી નીતિ, પ્રમાણિકતા ખરી રીતિ;
બહુ બોલે વળે ના કંઇ, પ્રમાણિકતા વિના કયાં ધર્મ. ૨
ફરી જાવે વદીને ઝટ, હૃદય વિશ્વાસઘાતી જે,
ગુમાવ્યો ધર્મ પોતાનો, રહ્યો નીતિથકી દૂરજ. ૩
રચ્યો નીતિથકી પાયો, પડે નહિ ધર્મનો તે મહેલ;
કથ્યું આચારમાં મૂકી, પ્રમાણિકતા ધરે ઉત્તમ. ૪
પ્રમાણિકતા ગઈ તો સહુ, ગયું બાકી રહ્યું ના કંઈ;

નિયમસર કાર્ય કરવાથી, ક્રિયાયોગીપણું મળતું,
'બુદ્ધ્યબ્ધિ' સર્વ અધિકારે, ક્રિયાઓ ધર્મની જાને. ૮

સંવત્ ૧૯૬૮ ના પોસ વદ ૧૧.

ૐ शान्तिः ३

વલસાડ.

आत्मिकधर्मकार्यनीउन्नतिनी दिशाः

કવ્વાલિ.

ત્વરિત જાગ્રત્ થઈને ઉઠ, તપાસી લે અધિકારજ,
વિજય નિજ કાર્યમાં ધારી, સદા મંડયો રહે તેમાં. ૧
વિપત્તિનાં ચઢે વાદળ, તથાપિ કાર્ય નહિ તજજે;
પ્રભુ મહાવીરનું ચિત્રજ, હૃદયપટમાં ખડું કરજે ? ૨
ઉપાધિની કસોટીમાં, સદા સુવર્ણવત્ રહીને;
સદા આગળ વધ્યા કરવું, ફરી પાછળ નહીં જોવું. ૩
અરે ! ચોદિશ ઉપસર્ગો, નિહાળીને જરા ના બ્હી,
ધરીને આત્મની શ્રદ્ધા, મુસાફર ચાલજે આગળ. ૪
ખરેખર આત્મશક્તિથી, વિપત્તિહિમ પીગળશે;
પ્રતિક્ષણ કાર્યમાં આગળ, ભરી પગલું અડગ રહેજે. ૫
વિજય ભાવી થશે નિશ્ચય, હૃદયમાં ધારજે નક્કી,
પ્રતિક્ષણ કાર્ય થાવાનું, થતું અન્તે પરિપૂર્ણજ. ૬
વિચારીને હૃદય ધરજે, વહે આગળ વહે આગળ;
પ્રમાદી તું કદિ બન નહિ, પ્રમાદો આવતા હરજે. ૭
વિવેકે ચાલજે આગળ, પરિણામજ ભલું અન્તે;
અરે ચેતન ! બની જા શૂર, વિજય મેદાનમાં મળશે. ૮
રચી ચોપાસમાં સાધન, સતત ઉત્સાહને ટેકે,
" બુદ્ધ્યબ્ધિ " કાર્યની સિદ્ધિ, ખરી અન્તેજ દેખાશે. ૯

ૐ शान्तिः ३

વલસાડ પોસ વદી ૧૦ ૧૯૬૮.

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible] ૧
[illegible]
[illegible] ૨
[illegible]
[illegible] ૩
[illegible]
[illegible] ૪
[illegible]
[illegible] ૫
[illegible]
[illegible] ૬
[illegible]
[illegible] ૭
[illegible]
[illegible] ૮

ૐ શાન્તિ !

[illegible]

[illegible]

આગળ ચાલ ?

કવ્વાલિ.

મધુર મનોહર વિચારીને, રૂદનના સાર ખેંચીને;
બની ન ભીર કાયરપણું, વિવેકે ચાલજે આગળ. ૧
રહીને આત્મના સન્મુખ, કરી લે ચિત્ત નિર્મળતા;
કરી પરિણામની શુદ્ધિ, વિવેકે ચાલજે આગળ. ૨

થઈ નિર્ભય સમર્પણ કર, પ્રભુને ચિત્તનું સઘળું;
નિરાશી શુદ્ધ પ્રેમી થઈ, વિવેકે ચાલજે આગળ. ૩
થઈને સાવધાન જ ઝટ, સ્મરણ કર કાર્ય શું કરવું;
જરાપણ ભૂલ નહિ કરતાં, વિવેકે ચાલજે આગળ. ૪
રહ્યું જીવન કરીલે શુદ્ધ, ગયું તે આવતું નહિ ફેર;
ધરી સાત્વિક બુદ્ધિને, વિવેકે ચાલજે આગળ. ૫
ઉદય આવ્યું સહી લે દુઃખ, થઇને મરજીવો સુખવર;
અહંતાનો કરી સંન્યાસ, વિવેકે ચાલજે આગળ. ૬
અધીરાઇ ધરીશ નહિ તું, ગમે તે દુનિયા બોલે;
હૃદયની સાક્ષી લેઇને, વિવેકે ચાલજે આગળ. ૭
તજીને બાહ્યની આશા, અધિકારે કરી લે કાર્ય;
"બુદ્ધ્યબ્ધિ" ભાવ લાવીને, વિવેકે ચાલજે આગળ. ૮

ૐ શાન્તિઃ ૩

સં. ૧૯૬૮ પોષ વદિ ૧૧.
મુ. વલસાડ.

करे जा कार्य तुं म्हारुं?

કવ્વાલિ.

વિવેકે પૂર્ણ અવલોકી, કરી નિશ્ચય થશે તેનો;
સકલ સામગ્રીના યોગે, કરે જા કાર્ય તું મ્હારૂં. ૧
કરે ટીકા ઘણા લોકો, કરે હાંસી પડે વિઘ્નો;
ધરીને આત્મની શ્રદ્ધા, કરે જા કાર્ય તું મ્હારૂં. ૨
ટળે ઉત્સાહ એવા બહુ, સુણીને બોલ અન્યોના;
જરા નહિ ચિત્ત ગભરાતો, કરે જા કાર્ય તું મ્હારૂં. ૩
પ્રથમ સામા થશે લોકો, પછીથી સર્વ અનુસરશે;
ચરિત્રજ વીરનું વાંચી, કરે જા કાર્ય તું મ્હારૂં. ૪
વિજયનાં ચિહ્ન દેખાશે, વિપત્તિયો થશે દૂરે;
કઠિન પૂર્વે પછી સહેલું, કરે જા કાર્ય તું મ્હારૂં. ૫

મન આશીવાદિ માટે, ચેતન કર પ્યાર તે ત્યારે,
ક્ષુદ્ર સ્થિર થાવી, કહે આ વાત તું ક્યારે ૧
અસત્ સંગત આવતાં, તને જે કૈવી ત્યજનાર
અનત દિદાર કરનારૂં, કહે આ વાત તું ક્યારે. ૭
મનમાં મન સંચારીથી, થશે આનન્દની પૂર્તિ
"બુદ્ધબ્ધિ" આત્મ સાધીને, કહે આ વાત તું ક્યારે. ૮
ૐ શાન્તિ ૩

૧૯૬૮ અમદાવાદ પોષ વદિ ૧૪

અનુભવ આગે આવો.

કવ્વાલિ.

કરી સેવા મન લાવ, અનુભવ પ્રાણી તું આવ?
ઘણા અભ્યાસ કરવાથી, અનુભવ આવજે આવો. ૧
ઉપાધિઓ કરીને દૂર, કરી બાહ્ય ભાવ પીન,
હાલ તન્મય થઈ આતમ, વધા હૃદય વાસ વા મનનું ૨
ઈશ્વર વડ આતમમાં ઉઠો, અનુભવ આતમા વાતી,
મહી જે વાસનાઓ દૂર, અનુભવ આવજો આવો. ૩
પરોક્ષે પણ પ્રતીતિ દ્ર્ઢ, નહીં આનન્દની ધારા,
વિષય વિકારનો વાસ, અનુભવ આવજો આવો ૪
ખરેખર પ્રેમની લહરી, વધા તાલી લઈ ઉત્તમ,
ઉતરવાથી મનુ ઊંડું, અનુભવ આવજો લાવો. ૫
બહુ યોગિક મન્ત્રોનો, અનુભવ કર ગુરૂગમથી,
સ્થિરાસન વિના કરવાથી, અનુભવ આવશે લાવો. ૬
અનાસક્ત કાર્ય કરવાનો, સતત અભ્યાસ કર આદર,
સતાં સંકલ્પનો ત્યાગજ, અનુભવ આવશે લાવો. ૭
ઘણી શ્રદ્ધા ઘણી ભક્તિ, દયા નિર્ગતિપ ન્યારા,
"બુદ્ધબ્ધિ" ધ્યાન અભ્યાસે, અનુભવ આવશે લાવો. ૮
ૐ શાન્તિઃ ૩

૧૯૬૮ અમદાવાદ પોષ વદી ૧૪

दुःखमां धैर्यवृत्तिनो उपदेश.

કવ્વાલિ.

ગમે તેવી વિપત્તિમાં, અચલ થા ધૈર્યને ધારી;
પડે દુઃખો ભલામાટે, ગણી મહોત્સવ સરલ સહવાં. ૧
અનુભવ દે સકલ દુઃખો, હવેથી પાપ તું નહિ કર;
અનીતિથી હઠી પાછો, ગુણો લેવા પ્રવૃત્તિ કર ? ૨
પઢાવી પાઠ શિક્ષાનો, પડ્યાં દુઃખો ટળી જાતાં;
સહજ સુખ માર્ગવાળીને, કરાવે સુખનો પ્રેમજ. ૩
પડે છે તાપ વૃષ્ટિ હેત, પડે છે દુઃખ સુખમાટે;
રહસ્યજ જાણતો જ્ઞાની, જરા અકળાય ના મનમાં. ૪
ચુકવતો હર્ષથી દેવું, સકલ પ્રારબ્ધ વેદીને;
નવું પ્રારબ્ધ નહિ રચતો, સદા સમભાવથી જ્ઞાની. ૫
શુભાશુભભોગપ્રારબ્ધે, થઇ નિષ્કામ ભોગવતો;
હૃદયમાં એમ અવબોધી, સુધારીલે જીવન ત્હારૂં. ૬
અતિચારો થતા તું વાર, ધરી ઉત્સાહ થઇ શૂરો;
ધરીને ચિત્ત નિર્મલતા, ઉદયમાં શક્તિને વાપર. ? ૭
રહી અન્તરથકી નિસ્સંગ, બની સાક્ષી કર્યા કર ધર્મ;
"બુદ્ધ્યબ્ધિ" બોધિની પ્રાપ્તિ, સુઝે આગળ રહ્યું જો જો. ૮

ૐ शान्तिः ३

નવસારી માઘ સુદિ ૮. ૧૯૬૮

समभावदिशाए कार्य प्रवृत्ति.

કવ્વાલિ.

ગમે તેવા પ્રસંગોમાં, લઈ સમભાવનો રસ્તો;
સહ્યું તે નહિ સહ્યું માની, મુસાફર ચાલજે આગળ. ૧
ભૂલી જા ભૂતનાં નાટક, હૃદયપટમાં ખડું કર શુભ;
હૃદય વ્યાપક બનાવીને, હૃદયની ઉચ્ચતા કર ઝટ. ૨

જગત્માં વાવ શુભ બીજો, ગમે તેના ભલા માટે;
અનાશ્રિત થઇ કરે જા કાર્ય, બની પરમાર્થનો સેવક. ૩
જગત્‌ને સ્વર્ગ સમ કરવા, મદદ કર આત્મશક્તિથી;
ભલામાટે મહન્તોની, વિભૂતિયો મળી જે જે. ૪
જગત્‌નો ભાર સન્તોપર, જગત્‌ના સ્તંભ છે સન્તો;
ઉપાધિયો સહીને સન્ત, જગત્‌નાં પાપ ધુવે છે. ૫
કરે તેની થતી ટીકા, કરે તેને કહે છે સહુ;
કરે તેને પડે વિઘ્નો, કરે તે જન વહે આગળ. ૬
કરે તે તો ગ્રહે કંઇ, કરે છે કાર્ય તન તોડી;
કરે છે કાર્યની સિદ્ધિ, ક્રિયાયોગે બની યોગી. ૭
સદા આગમ અનુસારે, વદ્યાથી કર્મ ક્ષય થાશે;
"બુદ્ધયબ્ધિ" ભાવ લાવીને, ગુણોને વ્યક્ત કરવાના. ૮

ૐ शान्तिः ३

નવસારી માહ સુદિ ૮. ૧૯૬૮

आत्मशक्ति खीलव.

કવ્વાલિ.

મળી છે જન્મથી શક્તિ, તનુ વાણી અને મનની;
ખીલવ તું બહુ ઉપાયોથી, મળેલી શક્તિયોને ઝટ. ૧
ખરૂં તે જન્મથી સાથે, સકલ સાધનવિષે શ્રેષ્ટજ;
બહિર્ અન્તર ખરૂં છે પાસ, અનુભવથી થશે નિશ્ચય. ૨
ગમે ત્યાં જાય પણ સાથે, ત્રિયૌગિક વિત્તને વાપર.
અસદ્ ઉપયોગ નહિ કરવો, સદા ઉપયોગ સારામાં. ૩
મળ્યું તેનું નથી મૂલ્યજ, મળ્યું તે ઉચ્ચ થાવાને;
કરે કિમ્મત મતિ માને, ખરૂં જોતાં નથી પારજ. ૪
સુધારી ચિત્તવાણીકાય, થવું આગળ ભલામાટે;
ખીલવવી આત્મશક્તિયો, ખરૂં એ યોગીનું સાધ્યજ. ૫

કયા ત્રિયોગથી દોષો, હવેથી ભૂલ નહિ ખાવી;
વિવેકે જાણીને સઘળું, હવેથી શુદ્ધ થા ચેતન ! ૬
વિસારી દે કર્યાં ખોટાં, હવે તું કાર્ય કર ધોળાં;
સ્ફુરાવી શક્તિ થા શુદ્ધજ, સદા ધર સાધ્યમાં લક્ષ્યજ. ૭
ભૂલ્યા ત્યાંથી ફરી ગણવું, ખીલવવી શક્તિયો સઘળી;
"બુદ્ધ્યબ્ધિ" યોગ અભ્યાસે, ઉદય છે આત્મનો નક્કી. ૮

ૐ શાન્તિઃ ૩

૧૯૬૮ પોષ વદિ ૯.

कार्य संकल्प दिशा.

કવ્વાલિ.

ડરીશ નહિ કાર્ય કરવાથી, હઠીશ નહિ મૂર્ખ લોકોથી;
પડીશ નહિ ઉચ્ચ શ્રેણિથી, સદા સંભાળ પોતાનું. ૧
ચીવટ રાખી કરે જા કાર્ય, બનાવ્યું સહુ બને યત્ને;
ઉપાસક કાર્યનો થઈને, વિજય વરમાળને તું વર. ૨
ગમે તેમાં કરાતો માર્ગ, થતી ઈચ્છા પડે ત્યાં માર્ગ;
કઠિન પૂર્વે પછી સહેલું, અધિકારી પરત્વે કાર્ય. ૩
પ્રવૃત્તિમય વહે જીવન, બહિર્ અન્તર બને છે કાર્ય;
રૂપાન્તર કાર્ય ક્ષણ ક્ષણમાં, અનુભવ પામવો દુર્લભ, ૪
સકળનું કાર્ય ના સરખું, સકળનું કાર્ય છે સરખું;
વહું અધ્યાત્મ દૃષ્ટિથી, વિચારી કાર્ય કર્તા થા. ૫
પડે છે ભાવનાનો રસ, ક્રિયા અમૃત કથાતી તે;
ઘણો આનન્દ ભોગવવો, અનુભવમાં અહે જ્ઞાની. ૬
ક્રિયાને કાર્ય કર્તાનું, થતાં ઝટ ઐક્ય આનન્દરસ;
નિહાળી આત્મમાં સઘળું, કર્યાકર કાર્ય તું હારૂં. ૭
ક્રિયાથી બહુ થકવ મનને, વિકલ્પો સહુ સમી જાશે;
"બુદ્ધ્યબ્ધિ" ભાન ઝટ થાશે, વિકલ્પાતીત ઝાંખીનું.

ૐ શાન્તિઃ ૩

સુરત માહ સુદિ ૧૪ ૧૯૬૮.

भविष्यवाणी.

કવ્વાલિ.

અમારાં બીજ વાવેલાં, ફળી ફૂલી થશે વૃક્ષો;
ફળો બહુ લાગશે સુન્દર, ઘણા જન ચાખશે ભાવે. ૧.
ફળોનો સ્વાદ લેઇને, પુનઃ જન વાવશે બીજો;
પરંપર બહુ ફળો થાશે, થશે ઉપકારની શ્રેણિ. ૨
બહુશ્રમ વાવતાં બીજો, વિપત્તિયો પડે શિરપર;
અનાદિથી થતું આવ્યું, મહન્તોનો સ્વભાવજ એ. ૩
રચે છે સૃષ્ટિ આગળની, જગત્‌ની ઉન્નતિ કરવા,
મનુષ્યોના ભલામાટે, મહન્તો સુવિચારોની. ૪
ચઢાવે ઉચ્ચ શ્રેણિપર, જીવોને જ્ઞાન આપીને,
બની નિઃસ્વાર્થ અન્તરથી, મહન્તોની ગતિ ન્યારી. ૫
ઘણાં દુઃખો સહીને પણ, ઉદયનાં બીજ વાવે છે;
અમારો માર્ગ વ્યવહારે, બન્યો ભાવી બની રહેશે. ૬
થશે કિમ્મત પછીથી બહુ, ખુશી થાશે ઘણા લોકો,
પ્રભુનો માર્ગ અનુસરશે, ગુણાનુરાગદૃષ્ટિથી. ૭
અધિકારજ અદા કરવો, કરી નિષ્કામથી કાર્યો,
"બુદ્ધયબ્ધિ" જ્ઞાનઆરીસો, નિરખવું રૂપ પોતાનું. ૮

ૐ શાન્તિઃ ૩

મહાસુદિ. ૧૦ સુરતબંદર. ૧૯૬૮.

प्रगति.

મંદાક્રાન્તા.

જૈનોએ તો પ્રગતિ કરવી, હાલનું કાર્ય એ છે;
શ્રદ્ધા ધારી પ્ર[illegible] ન ખરી, નીતિનો માર્ગ લેવો.
સંસારે [illegible] નીતિ પન્થે વિચરતાં,
નીતિથી [illegible] લતા, [illegible] વિચરતાં. ૧

ધારો નક્કી હૃદયઘટમાં, નીતિથી ભક્તિ સાચી;
રંગો નક્કી હૃદય પટને, પ્રેમભક્તિ વિચારે.
સાચાભાવે જિનવર પ્રભુ, જે ધરે દીલમાંહી;
તેનો નક્કી ઉદય પ્રકટે, નીતિભક્તિથકી તો.
જૈનોનો ઝટ ઉદય બનશે, નીતિ ભક્તિ સુસંપે;
જાણો તેવણ કદિ નહિ બને, દેવતા કોટિ આવે.
જાગીને તો પ્રગતિ કરવી, યોગ્ય આચાર પાળી;
ધારી ધૈર્ય પ્રગતિ કરવી, સર્વ દુઃખો સહીને. ૩
ઉદ્યોગી થૈ સતત કરવાં, સર્વ સત્કાર્ય પ્રેમે;
શૂરા થૈને સકલ સહવું, સર્વ સત્કાર્ય પ્રેમે.
ઉંચી દૃષ્ટિ પ્રગતિપથમાં, ભાવ ગંભીર રાખો;
ધૈર્યે ચાલો ઉદયકિરણો, પાસમાં શીઘ્ર આવે. ૪
ન્હાના મોટા સકલ સરખા, સામ્યદૃષ્ટિથકી છે;
ન્હાના થૈને પ્રતિદિન કરો, ભક્તિસેવા જીવોની.
હું મ્હારૂં ના અનુભવ થતાં, ભાવ એવો બને છે;
વેગે વેગે શિવપથ વહો, પાપનાં કર્મ છેદી. ૫
જૈનો જ્યાં ત્યાં પ્રકટિત થયો, સ્વર્ સમું વિશ્વ થાઓ;
જે જે અંશે શુભ ગુણધરો, જૈન તે તેજ અંશે.
સમ્યક્ શ્રદ્ધા પરિણતિવડે, જૈનતા સર્વ પામો;
આશીર્વાદો સફલ બનશો, પાપના ઓઘ નાસો. ૬
વ્હેલી વ્હેલી પ્રગતિ કરશો સર્વ અગ્રે જવાને;
ધારો નક્કી વિજય કરમાં, ધર્મના તેજ યોગે.
ફૂલી મિથ્યા કદિ નહિ ફરો, મોહના બાગમાંહી;
આનન્દી થૈ પ્રગતિ કરવી, દુઃખને શર્મ માની. ૭
થાશે દહાડા સકલ સુખના, દુઃખના દિન જાશે,
આજ્ઞા સાચી જિનવરતણી, ધારવાં શુદ્ધભાવે;
વાહ્યો બોલે બહુ યશું, હવે મૂકવું સત્ક્રિયામાં;
સત્કાર્યોની ફરજ ગણીને સેવજો આશ ત્યાગી. ૮
વાણી કાયા વશ કરી સદા, ચિત્તને વશ્ય રાખો,

જ્હેલો મ્હોટો વિજય મળશે, ગાજશે સત્ય વ્યોમે;
ઉત્સાહી થૈ સતત વહવું, શુદ્ધ આનંદ લેવા,
બુદ્ધચબ્ધિની પ્રગતિજ થશે, આત્મના સદ્‌ગુણોથી.

ૐ શાન્તિઃ ૩

૧૯૬૮. કા. સુદિ. ૧૫ પાદરા.

शिष्य सद्बोध.

મંદાક્રાન્તા.

ઉંચો ઉંચો પ્રતિદિન ચઢી, ઠેઠ ઉંચે ચઢી જા,
આવી પાસે વિનય કરીને, જ્ઞાનને મેળવી જા.
ધીમે ધીમે ગમન કરીને, ચાલ ઊર્ધ્વ પ્રકાશે,
પ્રજ્ઞા ત્હારી બહુતર ખીલો, સદ્‌ગુરૂ સંગવાસે.
પ્રેમે પ્રેમે અતિતર મળી, દીલનું હાર્દ લેજે,
શ્રદ્ધા ધારી અધિક વિમલા, ધારજે આત્મધર્મો;
સાંખી સાંખી સકલજનનું, સર્વનો સાર લેજે,
પેખી પેખી અનુભવવડે, પ્રેમથી પન્થ વ્હેજે.
કાયા વાણી મનથકી સદા, શુદ્ધ થૈને વિચર્જે,
ધીમે ધીમે પ્રગતિ કરીને, મોહની શક્તિ હર્જે;
બાપો ! ત્હારા હૃદય વિધુની, શાન્તતા ખીલવી લે,
આવી પ્રેમે શુભગુરૂકને, ધર્મને મેળવી લે.

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત ૧૯૬૮ મહા સુદિ ૧૫

पंखीने संबोधन.

મંદાક્રાન્તા.

પંખીડા તું સતત ઉડજે, મોક્ષના માર્ગમાંહી,
પાછો ત્હારો ગમન કરવા, ખૂબ ફફડાવ યત્ને;

ઉંચો ઉંચો ગગન પથમાં, નિત્ય ચાલી જજે તું,
પાછું વાળી નિરખ ન કદિ દૃષ્ટિથી દેખ આગે. ૧

પૂંઠે દુષ્ટો અટક કરવા, લાગ તાકે નિહાળી,
સંભાળીને વિચર પથમાં, દુષ્ટનો દાવ ટાળી;
નીચા નીચા ઉતર ન કદિ, ખૂબ ઉંચો ચઢી જા,
સાચા આંશુ પ્રભુ ગુણતણાં, આસ્થે શીર્ષ ઉંચે. ૨

જોતાં આંખી અનુભવતણી, પૂર્ણ વિશ્વાસ થાશે,
ઉંચા માર્ગે ગમન કરવા, જામશે પ્રેમધારા.
લોભાતો ના વિષય સુખમાં, સૌખ્ય સાચું જણાશે,
જો પ્રેમીલા! ગમન કરવું, ત્હારૂં છે ધ્યાન ઉંચું. ૩

ત્હારા માટે સંકેત રચના, સૂત્ર સિદ્ધાન્તની છે;
દેખી તેને વિચર પથમાં, ભક્તિને યોગથી તું.
આવે કોઈ ગગન પથમાં, કેઇ પૂઠે નડે છે;
હાલે કોઈ ગમન પથમાં, સાર્થ ધ્યાતે પ્રયત્ને. ૪

ત્હારા માર્ગે સુખદુઃખ ઘણું, ખૂબ વિઘ્નો ઘણાં છે;
તોયે તું વિચર પથમાં, પૂર્ણ સિદ્ધિ થવાની.
કેટલા મ્હોટા વિદગ્ધ વિચરે, અન્ય ચિંતા શું ગ્રહું;
આમથી તો અદ્રિગુજ ભણી, ઉડ ઉંચે ગગનથી. ૫

આશાપૂર્વી વિષય વર્જીને, પંથ સીધો ગ્રહી લે,
જ્ઞાની જ્યોતિ ગગન ગમન, દેવા તે ઉચ્ચ લક્ષી;
પૂર્ણાનંદી અટલ સુખદ છે ચૈતન્યરાશિ,
"બુદ્ધ્યબ્ધિ" તું અનુભવ ગ્રહી, આવજે ઉચ્ચ પદે. ૬

ॐ શાન્તિઃ ૩

સંવત ૧૯૬૮ ફાગણ વદિ ૧૩ પેથાપુર

चिन्तनीय.

મંદાક્રાન્તા.

જેના ચિત્તે સુખદુઃખ સમું, કીર્તિ આશા જરા ના,
જેના ચિત્તે સકલ સરખા, શત્રુને મિત્ર વૃન્દો;
જેના ચિત્તે અતિશય દયા, પ્રેમની શુદ્ધ ધારા,
તેવા ધીરા અમર જગમાં, સન્ત સાચા ભલા તે. ૧
જેઓ સાધે સુખમય, પરબ્રહ્મની સાધનાઓ,
જેઓ સેવે સુખમય સદા, વીરની વાણી હેતે;
સાચું બોલે દુઃખ બહુ સહી, નીતિમાં ધીરવીરા,
તેવા સન્તો જનની જણ્યો, ચિત્તમાં ભાવના એ. ૨
દુઃખો વેઠી પરતણું ભલું, નિત્ય જેઓ કરે છે,
આશાઓને પરિહરી સદા, કાર્ય જે આદરે છે;
લાભાલાભે સમ રહિ સદા, હર્ષને શોક ટાળે,
તેવા સન્તો જનની જણ્યો, શુદ્ધ ધર્માર્થ ભક્તો. ૩
જેના બોધે સહુ સુખ લહે, દુર્ગુણોને તજીને,
જેને દેખી જગગુણ લહે, જ્ઞાનની દૃષ્ટિ પામે;
જેના હસ્તો ગરીબ જનને, કલ્પવૃક્ષો સમા છે,
તેવા આર્યો જનની જણ્યો, શાન્તિ માર્ગે વહે જે. ૪
જેની કાયા વચન મનડું, એક રૂપે રહેલું,
જેના સંગે ગુણજ ઉપજે, દોષવૃન્દો ક્ષરે છે;
તેવા આર્યો જનની જણ્યો, વિશ્વમાં દેવ જેવા,
તેનો સંગ પ્રતિદિન મળો, મોક્ષનું દ્વાર તે છે. ૫
દુઃખો વેઠી પરસુખ કરે, સામ્યથી વિચરે જે,
ઉત્સાહી થૈ ગમન કરતા, મોક્ષના માર્ગમાંહી;
જેનો આર્યો મહીતલ વિષે, સર્વદા વૃદ્ધિ પામો,
"બુદ્ધ્યબ્ધિની" હૃદય રચના, સૃષ્ટિ રૂપે બનો એ. ૬

ૐ શાન્તિઃ ૩

સં. ૧૯૬૮ ફાગણ વદિ ૨. પાદરા.

વાસના.

મંદાક્રાન્તા.

ભોગેચ્છાઓ હૃદય ઉપજે, જ્ઞાનથી શાન્ત થાતી,
વારીયત્ને ટળી જઈ ફરી, વાસના ચિત્ત જાગે;
વારી વેગે ઉદય થઇને, વાસના દુઃખ આપે,
દાબેલી તે મનભૂમિ વિષે, હેતુથી ઉદ્ભવે છે. ૧

કામેચ્છાની સકલ ઘટના, બીજરૂપે રહે છે,
સામગ્રીનો સમય લહીને, ઉદયે તે વહે છે;
શૂરા સન્તો બહુ બળથકી, ખૂબ તેને હઠાવે,
દાબી દાબી બહુ ક્ષય કરે, બીજને બાળી નાંખે. ૨

કામેચ્છાનાં સકલ બીજકો, વેદ સંસ્કાર રૂપે,
તેમાં નક્કી પ્રકૃતિ મહિમા, મૂળ છે સર્વનું તે;
છેદે તેને ઉદય ન રહે, વેદ પુરૂષાદિ છેદો,
જ્ઞાને ધ્યાને ઉદય હઠશે, મોહનું જોર ભાગે. ૩

રે ! રે ! પ્રાણી ધીરજ ત્યજ ના, કામને દે હઠાવી,
જ્યારે ત્યારે સમજ સઘળું, કાર્ય આ સાધવાનું;
ત્હારી શક્તિ બહુજ વધશે, આવશે હાથ બાજી,
ધીમે ધીમે સકલ ટળશે, ચિત્તની વાસનાઓ. ૪

પૂર્વે મોટા મુનિવર થયા, માર્ગ આ સત્ય લીધો,
ચાલ્યો જા તું શિવપથવિષે, પૂર્ણ શ્રદ્ધા ધરીને;
જ્ઞાનધ્યાને શિવપથ વહી, પામવી સત્ય સિદ્ધિ,
"બુદ્ધ્યબ્ધિ" ની હૃદય સ્ફુરણા પ્રેમથી ઉચ્ચ થાતી. ૫

ૐ શાન્તિઃ ૩

સં. ૧૯૬૮ કાર્તિકશુદિ ૨. પાદરા.

अमारा छो अमारा छो.

કવ્વાલિ.

હૃદય સોંપી થઈ તન્મય, નથી ન્યારાં પડે જે પ્રાણ;
અનુકૂલ ચિત્તથી રહેતા, અમારા છો અમારા છો. ૧
સમર્પણ પ્રેમથી સઘળું, હૃદય સાક્ષી બની શોભે;
અમારૂં નહિ તમારૂં નહિ, અમારા છો અમારા છો. ૨
હૃદય સંકલ્પ ઉઠે તે, પ્રતિભાસે સકલ ઘટમાં;
આશાતા શાતમાં સાથી, અમારા છો અમારા છો. ૩
કદિ છાનું રહે નહિ કંઇ, ગમે તે ચિત્તમાં આવ્યું;
અવિચલ પ્રેમના ધારક, અમારા છો અમારા છો. ૪
અલખ મસ્તાન આનન્દી, અમારા આશ્રયો જાણો;
અમારા યોગના સાથી, અમારા છો અમારા છો. ૫
સદા ગંભીર સાગરવત્, હૃદયને વાણીનો ના ભેદ;
કરો નિષ્કામથી સઘળું, અમારા છો અમારા છો. ૬
મળે છે ચિત્તથી ચિત્તજ, મળે છે મેળ આચારે;
બહિર અન્તરતણું ઐકયજ, અમારા છો અમારા છો. ૭
અવિચલ પ્રેમ સાગરમાં, ભૂલાયું મ્હારૂં ને ત્હારૂં;
"બુદ્ધયબ્ધિ" સન્ત વ્હાલાઓ, અમારા છો અમારા છો. ૮

ॐ शान्तिः ३

धर्म स्नेहांजलि.

કવ્વાલિ.

ગયો અમૃત તનુ છોડી......બન્યું એ કર્મનાં યોગે,
થયું ભાવી થવાનું તે, સ્મરણ થાતું ગુણોથી તુજ. ૧
શુભાંકુર કેઇ પ્રકટયા થા, થયો ક્ષય વર્ષ બેથી દેહ,
ઉપાયો બહુ કર્યા વૈદ્યે, ટળી ના ભાવિની રેખા. ૨
ચરણ પાળ્યું યથાશક્તિ, શુભાશાઓ હૃદયમાં રહી,

સુવાવસ્થાવિષે ચાહ્યો, મુસાફર ધર્મનો થઇને. ૩
કર્યું શુભ સાથમાં લીધું, અવસ્થાન્તર થયું ત્હારૂં.
ખરી શાન્તિ ત્હને મળશો, થશો સારૂં સદા ત્હારૂં. ૪
ઘણું બાકી રહ્યું ત્હારૂં, વળે તેમાં હવે ના કંઇ.
સદા શાન્તિ રહો આશીઃ જગતમાં ધર્મ સંબન્ધી. ૫

ઓગણીશ અડસઠ સાલમાં, ને પોશ સુદિ તેરસદિને.
તું શરીર છોડી ચાલીયો રે, ભાવિરેખા નહિ ટળે,
જગ કેક ચાલ્યા કેક ચાલે, કર્મની ન્યારી ગતિ;
જગ ઘડી ઘડીના રંગ જુદા, કર્મથી ન્યારી મતિ. ૬
મુસાફર સૌ પ્રાણીઓછે, દેહ વસ્ત્રો છોડતા,
એ અવર તનુનાં વાસી થઇને, વેષ લેતા નવનવા;
જગ રડવું કોને શોક કોનો, ક્ષણિકતા સહુ દેહની;
એ નિત્ય ચેતન તે મરે નહિ, કર્મથી દેહો ધરે. ૭
તું આતમા ને આતમા હું, ઐક્ય બેનું ધર્મમાં,
એ વસ્તુ ધર્મે વસ્તુ છે સહુ, જાણતાં સમતા રહે.
શુભ જ્ઞાન દર્શન ચરણ સદ્ગુણ, નિત્ય તન્મય ભાવના,
જગ મોહટળતાં સત્ય શાન્તિ, પરમ સુખ છે આત્મમાં. ૮

ૐ શાન્તિઃ ૩

મુ. વાપી. પોસ સુદિ ૧૩ સં. ૧૯૬૮.

अन्तर दृष्टिनो आलाप.

મંદાક્રાન્તા.

બાહ્યનું જોયું અનુભવ કર્યો, બાહ્યમાં દુઃખડાં છે,
શોધી અન્તર્ અનુભવ કર્યો, વાસના દુઃખ હેતુ;
ઇચ્છાઓની પ્રબળ નદીએ, મૂઢ ડુબે તણાતા,
જ્ઞાનીને જે સકળ ઘટના, કર્મનો ખેલ જે છે. ૧
ટાળી ટાળી પુનરપિ થતી, મોહની વાસનાઓ,
તેની સાથે બહુ બહુ લડે, શાન્ત થાતી જણાતી,

जैन प्रगति बोध.

મંદાક્રાંતા.

શૂરા જૈનો અનુભવ કરો, હાલ કેવા બન્યા છે.
જાગી જોયો પરિચય કરી, શક્તિ હીના બનો કયાં.
સદ્‌ગુણોથી પતિત થઇને, માતને ના લજાવો;
ધાવી પ્રેમે જનની સ્તનને, દુગ્ધનું નૂર રાખો. ૧
જે જૈનો યે ગુણ નહિ ધરે, જૈનનું નામ બોળે;
શ્રદ્ધા, ભક્તિ, વિનય તજીને, દુર્ગતિ માર્ગ ખોળે.
જૈનોનો તો ઉદય કરવા, શૂરવીરો મથે છે;
શાસ્ત્રાધારે.પ્રગતિ પથમાં, બોલબોલી વહે છે. ૨
બોલ્યું પાળે બહુ ગુણ ધરે, ધર્મ આચાર ધીરા;
સાધર્મીને નયન નીરખી, ખૂબ આનંદ પામે,
તેવા સાચા જગતપ્રકટો, સર્વ જૈનો મઝાના;
છાડી નીચા કદિ નહિ થતા, આત્મવત્ સર્વ લેખી. ૩
ઓછા જૈનો પ્રતિદિન થતા, યોગ્ય કરવા ઉપાયો;
જૈનોની એ પ્રથમ કરણી, ભક્તિનું મૂળ એ છે.
ખાતાપીતા મન નહિ ધરે, જૈનની ભક્તિ કિંચિત્,
તે જૈનો ના શુભગુણથકી, નામથી જૈન શાના ? ૪
જ્ઞાનજ્યોતે પ્રતિદિન થતી, ઉચ્ચરે નીચ જાતો;
ઉંચી જાતો પ્રતિદિન થતી, સદ્‌ગુણોને ભજ્યાથી.
એવા ન્યાયો હૃદય ધરીને, જાગશો ધર્મિઓ સૌ.
આવી વેળા ફરી નહિ મળે, ઉચ્ચ થાવાતણી આ. ૫
થાવો ધર્મી શુભગુણધરી, ઉચ્ચ માર્ગે ચઢાવો;
પૂર્વાચાર્યો કથન કરતા, નીતિથી ધર્મ પામો.
માર્ગે ચાલી ઝટપટ હવે, વાર તો ના લગાડો;
"બુદ્ધ્યબ્ધિ" એ અનુભવ કરી, જાગીને સૌ જગાડો. ૬

ૐ शान्तिः ३

સંવત્ ૧૯૬૮ ફાગણ વદિ ०)) પાદરા.

कार्यविवेक.

કવ્વાલિ.

સમજ જુસ્સો હૃદય તાણી, કરેલ કાર્ય મન ધાર્યું;
કર્યું કેનું તપાસીને, ઘટે તે કાર્ય મન મ્હારૂં. ૧
ઘણું કરવું, ત્વરિત કરવું, પરિહર તાદશી વૃત્તિ;
મનોહર સ્વચ્છ કરવાનું, ઘટેતું કાર્ય ધીરજથી. ૨
ગ્રહીને સર્વ સામગ્રી, તપાસી સર્વ સંયોગો,
થઈ તન્મય કરે જો કાર્ય, સફલતા અન્તમાં દેખીશ. ૩
વિચારીને મગજમાંહિ, વ્યવસ્થાક્રમ સ્વીકારી લઈ;
પછીથી કાર્ય આરંભી, નિયમસર તે કરે જો કાર્ય. ૪
પ્રમાણિકતા ખરી ધરવી, સહીને દુઃખની કોટી;
થશે કાર્યો અમર ત્હારાં, પ્રભુનું દ્વાર દેખાશે. ૫
મગજ સમતોલ રાખીને, ક્રિયાકર કાર્યની સઘળી;
જરા ઉદ્વેગ ભય ના ધર, વિજય વરમાળ દેખાશે. ૬
કર્યો સંકલ્પ અંતર્માં, કરેલ કાર્ય તદનુસાર;
વિવેકે સત્ય દેખાશે, હૃદય સાક્ષી ખરી ભરશે. ૭
હૃદયની સૂક્ષ્મ વીણામાં, ગવાતું સ્પષ્ટ થાતું તે;
ખરાના સત્ય સંકલ્પો, કદિ નિષ્ફળ નથી જાતા. ૮
રહ્યું છે પિંડમાં બ્રહ્માંડ, પ્રકટ કરતો ખરો જ્ઞાની;
ખૂલે સ્વતંત્રતાનાં દ્વાર, સહજ આનન્દ દેનારાં. ૯
હૃદય બોલે હૃદય સમજે, મહિમા મૌનનો ભારી,
ક્રિયાયોગી થઈ આગળ, વધીને દિવ્ય જો આંખી. ૧૦
કરેલ મૌનથી કાર્યજ, જગત બોલે નહિ દે લક્ષ;
"બુદ્ધ્યબ્ધિ" કાર્યની સિદ્ધિ, સહજ આનન્દમય સાચી. ૧૧

ॐ शान्तिः ३

સંવત્ ૧૯૬૮ ચૈત્ર સુદિ ૧

પાદરા.

स्वसंबोधन.

મંદાક્રાંતા.

પ્રેમીપંખી ! અનુભવ કરી, સ્થાન લેતું તપાસી;
ત્હારૂં કૌ ના ભવ વનવિષે, પાન્થ ! વ્હે મુક્તિ વાટે.
શાને શાણા ! ભવ વનવિષે. ભ્રાન્તિથી તું ફરે છે;
ચેતીને તું ત્વરિત ચલજે, મોક્ષનો માર્ગ ત્હારો. ૧
માયાજાલો સકલ ત્યજજે, સ્થિર દૃષ્ટિવડે તું;
સોઽહં સોઽહં મનન કરીને, શુદ્ધતાને સ્મરીને.
ત્હારી પાસે સહજ સુખ છે, અન્ત તેનો ન આવે;
જેતું અંતર્ અનુભવ થયે, શુદ્ધ આનન્દ આવે. ૨
સિદ્ધાંતોનું મનન કરીને, જોઇલે રૂપ ત્હારૂં;
પૂર્ણાનન્દી પરમગુણથી, પૂર્ણ છે રૂપ ત્હારૂં.
પંખીડા તું સહજ પથમાં, શ્વાસ ઉચ્છ્વાસથી વ્હે;
"બુદ્ધ્યબ્ધિ"ની સહજ સ્ફુરણા, એજ સિદ્ધાંત સાચો. ૩

ૐ શાન્તિઃ ૨

સંવત્ ૧૯૬૮ ચૈત્ર સુદિ. ૨
પાદરા

प्रभु विरहोद्गार.

શિખરિણી.

રૂપીના બીજે તો, પ્રભુ તુજ વિના કોઈ સ્થલમાં;
મતિને આંખો તું, પ્રભુજિર તુંહિ સર્વ તુંહિ છે.
મળો વ્હેલા પ્યારા, તુંહિ તુંહિ સ્મરૂં સર્વ સમયે
બધાનો બેલી તું, પ્રભુ ! તુજવિના દુખસમા ૧
નિહાળું આકાશે, તુજ ગુણ સ્મરી પ્રેમમય હૈ.
નિહાળું એ નિશ્ચ્યું, ઉપવન ગિરિ વૃક્ષ નદીઓ
સકલમાં દેખું હું, પ્રભુ ! પ્રભુ ! સ્મરી એવો દિલથી,
સ્વરૂપી જ્યોતિ તું, સહજ ઉપયોગે દિલધરો ૨

कार्यविवेक.

કવ્વાલિ.

સબળ જુસ્સો હૃદય લાવી, કરેજા કાર્ય મન ધાર્યું;
કર્યું કેવું તપાસીને, થશે તે કાર્ય મન ધ્યાર્યું. ૧
ઘણું કરવું, ત્વરિત કરવું, પરિહર તાદશી વૃત્તિ;
મનોહર સ્વચ્છ કરવાનું, ગ્રહેવું કાર્ય ધીરજથી. ૨
ગ્રહીને સર્વ સામગ્રી, તપાસી સર્વ સંયોગો,
થઇ તન્મય કરે જા કાર્ય, સફલતા અન્તમાં દેખીશ. ૩
વિચારીને મગજમાંહિ, વ્યવસ્થાક્રમ સ્વીકારી લઇ;
પછીથી કાર્ય આરંભી, નિયમસર તે કરે જા કાર્ય. ૪
પ્રમાણિકતા ખરી ધરવી, સહીને દુઃખની કોટી;
થશે કાર્યો અમર ત્હારાં, પ્રભુનું દ્વાર દેખાશે. ૫
મગજ સમતોલ રાખીને, ક્રિયાકર કાર્યની સઘળી;
જરા ઉદ્વેગ ભય ના ધર, વિજય વરમાળ દેખાશે. ૬
કર્યો સંકલ્પ અંતરમાં, કરેજા કાર્ય તદનુસાર;
વિવેકે સત્ય દેખાશે, હૃદય સાક્ષી ખરી ભરશે. ૭
હૃદયની સૂક્ષ્મ વીણામાં, ગવાતું સ્પષ્ટ થાતું તે;
પરાના સત્ય સંકલ્પો, કદિ નિષ્ફળ નથી જાતા. ૮
રહ્યું છે પિંડમાં બ્રહ્માંડ, પ્રકટ કરતો ખરો જ્ઞાની;
ખૂલે સ્વતંત્રતાનાં દ્વાર, સહજ આનન્દ દેનારાં. ૯
હૃદય બોલે હૃદય સમજે, મહિમા મૌનનો ભારી,
ક્રિયાયોગી થઈ આગળ, વધીને દિવ્ય લે ઝાંખી. ૧૦
કરેજા મૌનથી કાર્યજ, જગત બોલે નહિ દે લક્ષ;
"બુદ્ધયબ્ધિ" કાર્યની સિદ્ધિ, સહજ આનન્દમય સાચી. ૧૧

ॐ शान्तिः ३

સંવત ૧૯૬૮ ચૈત્ર સુદિ ૧

પાદરા.

स्वसंबोधन.

મંદાક્રાંતા.

પ્રેમીપંખી ! અનુભવ કરી, સ્થાન લેતું તપાસી;
ત્હારૂં કો ના ભવ વનવિષે, પાન્થ ! ન્હે મુક્તિ વાટે.
શાને શાણા ! ભવ વનવિષે. ભ્રાન્તિથી તું ફરે છે;
ચેતીને તું ત્વરિત ચલજે, મોક્ષનો માર્ગ ત્હારો. ૧
માયાજાલો સકલ ત્યજજે, સ્થિર દૃષ્ટિવડે તું;
સોઽહં સોઽહં મનન કરીને, શુદ્ધતાને સ્મરીને.
ત્હારી પાસે સહજ સુખ છે, અન્ત તેનો ન આવે;
જેનું અંતર્ અનુભવ થશે, શુદ્ધ આનન્દ આવે. ૨
સિદ્ધાંતોનું મનન કરીને, જોઇલે રૂપ ત્હારૂં;
પૂર્ણાનન્દી પરમગુણથી, પૂર્ણ છે રૂપ ત્હારૂં.
પંખીડા તું સહજ પથમાં, શ્વાસ ઉચ્છ્વાસથી ન્હે;
"બુદ્ધ્યબ્ધિ"ની સહજ સ્ફુરણા, એજ સિદ્ધાંત સાચો. ૩

ॐ शान्तिः ३

સંવત ૧૯૬૮ ચૈત્ર સુદિ. ૨
પાદરા

प्रभु विरहोद्गार.

શિખરિણી.

રૂપિના બીજે તો, પ્રભુ તુજ વિના કોઈ સ્થળમાં;
મતિને આંખે તું, મુજઘિર તુંહિ સર્વ તુંહિ છે.
મળો વ્હેલા પ્યારા, તુંહિ તુંહિ રમું સર્વ સમયે
બધાનો બેલી તું, પ્રભુ ! તુજવિના દુખવમમા ૧
નિહાળું આશાએ, તુજ ગુણ સ્મરી પ્રેમમય રે.
નિહાળું ને તિખ્યું, ઉપવન ગિરિ વૃક્ષ નદીએ.
સ્થળમાં ધેયું હું. પ્રભુ ! પ્રભુ ! સ્મરી શ્વા દિલથી,
આપી ન્હેનિતું, સહજ ઉપદેશે હિતકરો ૨

હવેથીના ચાલે, પ્રિયમુજપ્રસો ! એક ઘડીએ;
નિરાગીને સેવી, સહજપદની ઋદ્ધિ વરવી.
અમારા સિદ્ધાંતો, કદિ નહિ ફરે કાર્ય કરશે;
ભલા ભાવે મળવું, નિજ વપુ રહ્યો નાથ નિરખી.
ખરી શ્રદ્ધા યોગે, અનુભવ થયો શુદ્ધ પ્રભુનો;
થશે ના તું દૂરે, શુભ બળથકી સ્થૈર્ય વધશે.
ટળે કર્મો સર્વે, પ્રભુ મુજ કરે શિઘ્ર ચઢશો;
વહો "બુદ્ધયબ્ધિ"ની હૃદય સ્ફુરણા મુક્તિ પથમાં.

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત ૧૯૬૮ ચૈત્ર સુદિ ૯

પાદરા.

हुं ने जगत्.

મંદાક્રાંતા.

જે મારામાં સકલમહિ, તે સચ્ચિદાનન્દ રૂપે;
પામી પામી અનુભવ ખરો, દેખી આનન્દ પામું.
છે મારામાં સકલ દુનિયા, સર્વમાં હું રહ્યો છું;
સાપેક્ષાએ સકલ સમજી, ઐક્યનો સ્વાદ ચાખું.
શુદ્ધ પ્રેમે સકલ દુનિયા, આત્મવત્ પૂજ્યમાનું;
સત્તાથીએ ઘટતું મનમાં, ઉચ્ચ ધ્યાન પ્રભાવે.
ઉંચા નીચા જગત જનસો, ભેદદૃષ્ટિથકી છે;
સત્તાધ્યાવી પ્રકટ કરવી, શુદ્ધ વ્યક્તિ મઝાની.
જે સત્તામાં પ્રકટ થતું તે, સિદ્ધ સત્તાથકી સૌ;
ધ્યાવો તેને સમરસપણે, શુદ્ધદૃષ્ટિ જગાવે.
શુદ્ધ ધ્યાને સ્થિર થઈ સદા, આત્મસત્તાજ ધ્યાવી;
પામું સાચું સહજ સુખનું, સ્થાન સાદિ અનન્તું.
દોષો નાવે જગત જનના; ધ્યાવતાં આત્મસત્તા;
સત્તા સાચી સકલ જીવની, વ્યક્તિ હેતુ પ્રભાવે.

સત્તા ધ્યાતાં હૃદય પટમાં, શુદ્ધ વ્યક્તિ પ્રકાશે;
એવા ભાવો હૃદય પ્રકટે, આત્મસત્તા વિચારે. ૪
દીઠું જાણ્યું અનુભવ કર્યો, સર્વમાં ઐક્ય જે છે;
એ દૃષ્ટિથી જગત નિરખી, સર્વમાં ધર્મ દેખું.
ભેદાભૂલી દિલ નવ લહું, ભેદનો મર્મ કિંચિત્;
દોષોટાળે હૃદય પ્રકટ્યા, ભાવ એવો ધર્યાથી. ૫
વારંવાર હૃદય પ્રકટે, ધ્યાન સત્તાતણું જે;
દોષો નાશે સકલ મનથી, ધ્યાન એકત્વ આવે.
નક્કી મેં એ અનુભવથકી, ચિત્તમાં ખૂબ ધાર્યું;
"બુદ્ધયબ્ધિ"ની હૃદય સ્ફુરણા, જોઇલો ચિત્તધારી. ૬

ૐ શાન્તિઃ ३

સંવત ૧૯૬૮ ચૈત્રવદિ. ૧
પાદરા.

आचार विवेक.

મંદાક્રાંતા.

આચારોમાં બહુ મતપડ્યા, રૂઢ આચાર ઝાઝા;
ઉદ્દેશોને ગ્રહણ કરતાં, સર્વમાં સાર સાચો.
શાસ્ત્રાધારે અવગમ કરી, યોગ્ય આચાર પાળો;
સમ્યગ્જ્ઞાને ચરણ પડુતા, શુદ્ધ સ્યાદ્વાદ સિદ્ધિ. ૧
આવો સન્તો! હૃદય મળવા, ચિત્તતો ઉચ્ચ થાશે;
આવો દુષ્ટો! હૃદય મળવા, ચિત્તનો સાર લેશો.
આવો જીવો! સકળ મળવા, ચિત્ત આપે તમારૂં;
હું ને મારૂં સકલ વિસરી, સર્વમાં સાર દેખો. ૨
દેહીઓના સકલ તનુમાં, સાર ચૈતન્ય સાચો;
દેખી તેને સકલ જીવતા, ભાવ સાચા મઝાનો.
ઉંચા ઉંચા પ્રતિદિન ચઢી, સર્વને બોધ આપો;
[illegible] રોપી અખિલ [illegible], દેવની દૃષ્ટિ [illegible]. ૩

વૃક્ષો નાના ફૂલદ બહુધા, સર્વ છે ઉપયોગી,
ત્યાગી સ્વાર્થો સરસ રચના, બાગની દેખવી સૌ. ૩
સાપેક્ષાએ સકલ દ્રુમને, રક્ષવાં પ્રેમ લાવી,
સર્વે છે એ પ્રગતિ પથમાં, યોગ્ય નિમિત્ત યોગે;
છેદું ભેદું નહિ કદિ કશું, પુષ્પને દુઃખવું ના,
"બુદ્ધયબ્ધિ"ની હૃદય રચના, સૃષ્ટિનો બાગ દેખો. ૪

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત્ ૧૯૬૮ ચૈત્ર વદિ ૬ રવિવાર.
વડોદરા.

बागभ्रमणमांस्वानुभव.

મંદાક્રાંતા.

દોડયો દોડયો વિકટ પથમાં, ભ્રાન્તિથી ખૂબ દોડયો,
થાકયો પાકયો ભ્રમણ કરીને, બાગની પાસ આવ્યો;
દેખી માળી ક્ષુભિત થઇને, એક ઠામે ન બેઠો,
રે ! રે ! વ્હાલા મૃગ તુજ ગતિ, ખૂબ દુઃખે ભરેલી. ૧
શુદ્ધ પ્રેમે મળી જઇ બન્યાં, બે તદાકાર ચિત્તો;
હું વા તુંની મનન સ્ફુરણા, દૂર નાઠી બન્યું કૈં.
બેનું અદ્વૈત જ નહિ અરે ! વિશ્વનું ઐક્ય ભાસ્યું;
આગે જાતાં અનુભવ બળે, શૂન્ય જેવું જણાયું. ૨

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત્ ૧૯૬૮ વડોદરા-ચૈત્રવદિ ૬

गड्डरिका प्रवाह. (ગાડરીઓ પ્રવાહ)

મંદાક્રાંતા.

અપેખખા વિકટ પથમાં, એકને એક દોરે.
આવે ઉંધા ભ્રમણ કરીને, કૂપમાંહી પડે છે.
ફાંફાં મારે નયનવગતે, માર્ગ પૂછે ન કોઈ;
અજ્ઞાનીઓ સુખ નવ લહે, શક્તિહીના બિચારા. ૧

ईर्ष्या.

મંદાક્રાન્તા.

આર્યાવર્તે પ્રુટ કરી બહુ, સંપનું મૂળ બાળે;
દહાડા દુઃખી તુજ પદથકી, ચિત્તનો સ્નેહ ગાળે.
ત્હારા સંગે અવનતિ સદા, સાધુને તું બગાડે;
રે રે દુષ્ટા ! દૂર ખસ હવે, આર્ય ભૂમીથકી તું. ૧
આંખોમાં તો પ્રકટ કરતી, વહ્નિની ઉજ્જ્વાલા;
બાળે ચિત્તે અતુલ વિષથી, વાણીમા જૂઠ રેડે.
રે ! રે ! દાવાનલથકી બહુ, સદ્‌ગુણોદ્યાન બાળે;
"બુદ્ધ્યબ્ધિ"થી સતત દૂર હો ! પાપિણી દુષ્ટ ઇર્ષ્યા. ૨

ૐ शान्तिः ३

સંવત ૧૯૬૮ વડાદરા-ચૈત્રવદિ ૭

त्यागाभास.

મંદાક્રાંતા.

ભોગી વસ્ત્રો વપુ થકી તજી, ત્યાગીના વસ્ત્ર પહેર્યાં;
બાહિર્ પીળાં હૃદય પટતો, વસ્તુત ખૂબ કાળુ.
જેને છોડ્યું ગુણ કર્યું તે, ત્યાગ શાનો કર્યો રે !
લુંચે મુંડે ગુણ વણ કદી, ત્યાગી ના કોઇ દીઠો. ૧
તૃષ્ણાવલ્લી હૃદય પ્રકટી, કલેશના વૃક્ષ ઉગ્યા;
નિન્દા વાયુ અધિક પ્રકટ્યો, અન્ય તો નીચ લાગ્યા.
મૈત્રીની તો હૃદય ન રહી, લેશ સદ્‌ગંધ જાણો;
ત્યાગી થૈને ત્યજન ન કર્યું, ત્યાગીનું નામ જૂઠું. ૨
પંડિતાઈ સકલજનથી, વાદ માટે રહી ન્યા;
સર્વે દોષી જગતજન છે, ફક્ત નિર્દોષ પોતે.
મ્હારૂં સારૂં અવર જનનું, જાણતો સર્વ ખોટું;
એવા જે કો મહીતલ વિષે, સાધુઓ સાધતા શું ? ૩

ઉંચા માને સ્વકીય મનમાં, તારથી ખૂબ ઉંચા;
નિન્દે સૌને નિશદિન અરે! દોષ દૃષ્ટિ ધરીને.
દાઢોમાં તો વિષ બહુ ભર્યું, કાંચળી ત્યાગી સર્પે;
એવા ત્યાગી મહીતલ વિષે, સર્પથી ખૂબ ભૂરા. ૪
ખેંચા ખેંચી કુપથ મતની, કહોય હોળી બનાવી;
નાંખે તેમાં સ્વપર જનને, યુદ્ધના યજ્ઞ હોમે.
પોતા માટે લઈ બહુ મરે, પક્ષમાં યુક્તિ ખેંચે;
આર્યાવર્તે કદિ નહિ થશો, ત્યાગીઓ દુષ્ટ એવા. ૫
ત્યાગ્યું તે શો હૃદય પ્રકટ્યું, ધ્યાનવત્ દીલ ઈર્ષ્યા;
કાળાં પીળાં હૃદય પટમાં, ચિત્ર દોર્યાં વિચિત્રો.
બાહિરૂથી તો બકસમપણાં, ધર્મ આચાર રંગે;
"બુદ્ધ્યબ્ધિ"ના હૃદય ઘરમાં, ત્યાગીઓ સત્ય શોભે.

ૐ શાન્તિઃ ૧

સંવત્ ૧૯૬૮ ચૈત્ર વદિ ૫.

વડોદરા.

દૃષ્ટિક્ષેપ.

મંદાક્રાંતા:—

પીધું પીધું નયન નિરખું, સર્વમાં સાર પીધો;
કાચું આચું કદિ નહિ દવે, કાળનું જોર આવ્યું.
મીઠો મીઠો સરલ રસ લૈ, ખૂબ સંતોષ પામ્યું.
અંધારાથી દૂર રહીં અહા, પ્રેમીનો પ્રેમ માપ્યું ૧
અરરું એવું અનુભવ કર્યો, દીલમાં ખૂબ દેખી.
કોરા વાચ્યા મદન કરીને, [illegible] ટાળવે.
દૂર રહે આ અમિર નવ રહે, ક્ષિતમાં ના રહે તે.
આ.પ્રેમાએ અનુભવ કરિ, સત આનન્દ માણ્યું ૨
આવે તેવે અક્ષર મનથી, દૈન્ય કેમ ન રે.
આવે આવે અક્ષર મનમાં, દિન [illegible] અરે હું !

કાયા વાણી થકી બહુ કરે, પ્રેમના ખૂબ ચાળા;
સાચા સન્તો હૃદય ધરતા, પ્રેમથી મિત્ર સાચા. ૩
પ્રેમી પૈસે હૃદય લઇને, પ્રેમનો ઘાતકી જે;
પ્રેમી એતો નહિ નહિ અરે! પ્રેમનો પંથ જુદો.
સાચો પ્રેમી કદિ નહિ ફરે, સર્વ આશા વિનાનો;
પ્રેમી ચિંતામણિ સમ અરે! કોઇ ક્યાંઇ નિહાળું. ૪
સાચો પ્રેમી જિનવરતણો, શુદ્ધ રૂપે બને છે;
એ છે સાચો અનુભવ લહી, બોલ કાઢું ખરા એ.
જે સૌ લહેછે સકલ મનનું, શુદ્ધ આનન્દ આપે;
એવા દેવા પ્રિયતમ મળી, પ્રેમ બાંધું મઝાનો. ૫
પ્રેમી પૂરો જિનવર ખરો, પ્રેમનો તાર બાંધ્યો;
વ્હાલું મ્હારૂં સકલ હરીને, તુંજ રૂપે બનું હું.
સાચા પ્રેમી સહજ સુખડે, ન્યાય આપે ખરો એ;
"બુદ્ધયબ્ધિ"નું હૃદય ઘરમાં, એક છે પૂર્ણ પ્રેમી. ૬

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત ૧૯૬૮ ચૈત્ર વદિ ૭.
વડોદરા

शातापृच्छा.

મંદાક્રાન્તા.

પૂછો શાતા વિનય કરીને, ભેદ શાતાતણા કે,
કેવાં કેવાં પ્રતિવચન દઉં, ચિત્તને તેહ પૂછો;
ઉંડા હારો હૃદય હૃદના, પાર તેનો ન પામું.
પેસી શાને હૃદય હૃદમાં, જોઈ પ્રત્યુક્તિ આપું. ૧
પ્રેમી કેરાં વચનથકી તો, ઐક્ય બેનું ન રહેતું.
આશાથી તો અધિક કથનાં, શાન્ત બેનું ન રહેતું.
ને પ્રાણોથી અધિક વહાલો; પ્રેમ એ તુચ્છ લાગે;
આત્મા આપું વચનથકી તો, પ્રેમનું ઐક્ય થાવે. ૨

બાંધી પ્રીતિ વચન કથતાં, પ્રેમનું મૂલ્ય થાતું;
આપી પ્રીતિ વચન વદતાં, પ્રેમ થાતું ઘરેણું.
જોડી પ્રીતિ વચન વદતાં; પ્રેમની છૂટ થાતી;
બાંધ્યો આપ્યો નહિ નહિ ખરે, પ્રેમ છે શુદ્ધ ન્યારો. ૩
મારૂં ત્હારૂં સકલ બનતું, પ્રેમની શૂન્યતા ત્યાં,
પ્રેમપૃચ્છા વચનથકી જ્યાં, પ્રેમની શૂન્યતા ત્યાં;
વાણી કાયાથકી બહુ થતા, પ્રેમના તો વિકારો,
સોના જેવો અવિચળ રહે, પ્રેમતો શુદ્ધ રૂપે. ૪
ફાંફાં મારે સકલ દુનિયા, પ્રેમની ઝંખનામાં,
હાટે ઘાટે ભ્રમણ કરતાં, પ્રેમ સાચો મળેના;
આશા સ્વાર્થે મલિન મનડું, પ્રેમનું વેણુ ત્યાંશું ?
દીઠી પ્રીતિ કદિ નહિ ખરી, બાહ્યમાં જેહ જામી. ૫
જેથી જાગે સહજ સુખની, ઇન્દ્રિયાતીત ઝાંખી;
પ્રેમાબ્ધિમાં મન વચ અને, કાય છે મેલ જેવાં.
એવો સાચો સુખ કર સદા, પ્રેમ ચિત્તે પ્રકાશો;
"બુદ્ધચબ્ધિ" ના હૃદય ઘરમાં, પ્રેમની પૂર્ણ ગંગા. ૬

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત ૧૯૬૮ ના ચૈત્ર વદિ ૭.
વડોદરા. કોઠીપોળ.

આવનારાઓ.

મંદાક્રાંતા.

લોકો આવે અધિક સમિપે, આશયો ભિન્ન દેખું;
લેવા આવે સુજન ગુણને, કોઈ તો છિદ્ર જોવા.
પ્રેક્ષાકારી બહુ જન અહો !, કોઈ મધ્યસ્થ ભાવે;
આવે જેવી મતિ થકી અહીં, સાર લે તેહ તેવો. ૧
સારા ખોટા પરિચય કરી, પૂછતા ખૂબ પ્રશ્નો;
સારૂં ખોટું નિજમતિથકી, પામી પાછા ફરે તે.

આવે ચિત્તે અધિક કરૂણા, દુર્જનોને નિહાળી;
પામું શાન્તિ અધિક મનમાં, સજ્જનોને નિહાળી. ૨
જેવા તેવા મુજસમગણું, પ્રેમથી સર્વ જીવો;
પૂજે નિંદે નિજમતિથકી, સર્વની દૃષ્ટિ જુદી.
નાના ભેદો જગત તલમાં, સર્વનું કાર્ય જૂદું,
ચાલે સર્વે નિજ નિજમતે, સર્વનું શ્રેય થાઓ. ૩
બેસી સાથે શુભ મનથકી, ચિત્તનો સાર ખેંચે,
એવા સન્તો અવની તલમાં, લાભ લે સંગતિનો;
પાસે બેસી હૃદય લઇને, થાય પ્રેમી અમારો,
તેની સાથે હૃદય મળતું, ચિત્ત છે મુજ તેનું. ૪
લેવું દેવું હૃદય સઘળું, ધર્મનું તત્ત્વ પ્યારૂં,
સાથે પ્રેમે ગગન પથમાં, ચાલવું શિઘ્રતાથી;
ભક્તો શિષ્યો હૃદય ધરના, આશ્રિતો સર્વ ઊંટો,
પ્યારૂં સાચું શિવપદવરી, પામીશું શર્મ સાચું. ૫
પ્રખ્ખી મેળો સુખકર મળ્યો, દેખવું દિવ્ય નેત્રે;
દેખી લેવા સકલ જનના, સદ્ગુણો પ્રેમથી સૌ.
આવો આવો સકલ મળવા, દિવ્ય પન્થે વહોને;
"બુદ્ધ્યબ્ધિ"ની સકલ દુનિયા, સાથ છે મૈત્રી સાચી. ૬

ॐ शान्तिः ३

સંવત ૧૯૬૮ ચૈત્ર વદિ ૧૦ પાદરા.

हंस संबोधन.

મંદાક્રાંતાઃ—

ધીમે ધીમે ગમન કરીને, આવ તું હંસપાસે,
મારી પાસે પ્રમુદિત બની, પૂર્ણ આનન્દ લેશે.
શંકાતો ના જગત જનથી, ભિન્ન વાણી જગત્‌ની,
વૈરાગીયા હૃદય ઘટમાં, બોધ પામી મઝાનો. ૧
ન્હારી ન્યારી સકલ ઘટના, સર્વમાં તું રહ્યો છે;

મત્તાથી એ વચન ઘટના, વ્યક્તિથી નિત્ય ન્યારો.
ત્હારા માટે સકલ રચના, પ્રેમથી મેં બનાવી;
વ્હેલા આવો ! સમીપ પ્રભુજી ! વાર તો ના લગાડો. ૨
જ્યાં ત્યાં ધ્યાવું પ્રભુ સુખકરા, હાર હૈયાતણો તું,
તારી જ્યોતિ સુખકર સદા, સર્વને ધ્યેય તું છે.
ત્હારા માટે વપુપર ધર્યો, વેષ નિર્ગ્રન્થનો રે !
વંદું વંદું હૃદયકર વડે, પૂર્ણ પ્રત્યક્ષ થા તું. ૩
ત્હારી શોભા સકલ જનને, ખૂબ આનન્દ આપે;
પાંખો સારી મનહર ગતિ, દેખતાં પ્રેમ જાગે.
બોલે થોડું પ્રિયકર ગહૂ, દિવ્ય આંખે નિહાળે;
ઝીલે મ્હાલે સરવર વિષે; ઉત્તમાહાર ભોગી. ૪
કાયા વાણી મનથકી બન્યો, હંસ મ્હારૂં રમકડું,
રે ! રે ! ત્હારા વગ નહિ ગમે, જાગી જોના હવે તું.
તું તે હું તું મિલન રસમાં, ભેદ હું તું રહ્યો ના;
"બુદ્ધ્યબ્ધિ" તું સુખમય, સદા હંસ પોતે સુહાયો ! ૫

ૐ શાન્તિઃ ૨
સંવત ૧૯૫૮ ચૈત્ર વદિ ૧૨
પાદરા.

શુક.

મંદાક્રાન્તા.

લીલીપાંખો રૂપ રૂડેરે, રાતડી ચાંચ કાંતિ,
આભૂષિતો વિવિધ ખુબીથી, [illegible] તું ત્હારો:
ડોલન્ત શાખે [illegible] પવને, [illegible] માંહી,
ત્હારી ચીટે ખુશ હોઈ તું, [illegible] બેઠેલો. ૧
આમ્રોનું પાન કરીને, [illegible]
[illegible]
[illegible]

કેંકેડો ખરો નિજનો કરો, અન્યાયને જોતા નથી.
શુભ ચિત્ત મળતાં મેળ સાચો, પ્રેમથી દ્વેષજ શમે;
સાધુના એ શુદ્ધ મનની, વાટમાં જાતા નથી. ૩
શુભ વાત કરીએ જે અમે તે, સાંભળો ના કાનથી;
પરવા રહી જગ લોકની નિજ, ભૂલ એ જોતા નથી.
ચહીએ અમે શુભ ભાવથી, ચ્હાઓ નહીં અમને તમો;
મનમાં નહીં તે આવતો ના, કામમાં પ્રેમજ અહો ! ૪
બહુ શ્લોક ગોખી શુક થયા પણ, સાધુ પદ મુશ્કેલ છે;
નિજ દોષદૃષ્ટિ મોહ બળથી, છૂટવું નહિ સ્હેલ છે.
ધુણમાં ભરી જે કસ્તુરી, મ્હેંકયા વિના તે ના રહે;
શુભ "બુદ્ધિસાગર" દિલમાં તે, બહિરૂમાં પણ મહમહે. ૫

ૐ शान्तिः ३

ચૈત્ર વદિ ૧૩ ૧૯૬૮.

પાદરા

पासे आवो.

હરિગીત છંદ.

આવો અમારી પાસમાં, ખોલો હૃદય પ્રેમે મળી,
બહુ દુઃખમાં સાથી બનીને, મિત્રતા ધરશું અમો;
પરમાર્થની ચર્ચા વિષે, ઉભરા હૃદયના કાઢશું,
પરમાર્થ ચેતન ભક્તિનાં, ગાણું હૃદયથી ગાઇશું. ૧
આહોઝલાલી આત્મની ત્યાં, દીનતા તમ છે નહીં;
આનન્દના ઉભરા વધે, બહુ ભાસતા ભાષા પરા.
ખંચકાવના ગભરાવના, મ્હારા ગણી બોલો સદા,
તમ દિલનો વૈદ્યજ બનીને, દુઃખ ટાળીશ યત્નથી. ૨
મ્હેમાન સૌ અમદીલના, સેવા ત્હમારી સારશું,
દીલ એક રસરૂપે થઇને, મોહને દૂર ટાળશું;
દિલ દર્દ દેખી તુર્ત કાઢું, દિલના વૈદ્યજ અમો,

ઈચ્છા સારી હૃદય ધરીને, ધર્મનું જ્ઞાન લીધું,
વાંચી ગ્રન્થો ગુરૂવરતણા, ભાષણે જ્ઞાન દીધું;
શ્રદ્ધા ભક્તિવિનય કરૂણા, ધર્મની દાઝ ચિત્તે,
આયુઃ કર્મે વપુધરતજી, કેશરી ક્યાં ગયો તું. ૨

સેવા કીધી ગુરૂવરતણી, પાઠશાલા સ્થપાવી;
જેનો માટે ગુરૂકૂળતણો, લેખ સારો લખ્યો મ્હેં.
સુધાર્યા મ્હેં નિજસહચરા, ભાષણો દેઇ આપ્યાં;
આયુઃ કર્મે વપુધરતજી, કેશરી ક્યાં ગયો તું. ૩

મ્હારા માથે બહુવિધ હતો, ધર્મનો ભાર સારો;
મૂકી ચાલ્યો અવર ભવમાં, ધર્મને સાથ લીધો.
ધાર્યા ગુણો વિનય ધરીને, ગામ વલ્સાડ દીવો;
આયુઃ કર્મે વપુધરતજી, કેશરી ક્યાં ગયો તું. ૪

જન્મે જે જે અવનીતલમાં, સર્વ તે તે મરે છે;
માથે મૃત્યુ સકલ જનને, કર્મથી ના બચેકો.
છે પૃથ્વીમાં સકલ જીવડા, કર્મથી પંથીઓરે;
વૈરાગીને સકલઘટના, પૂર્ણ વૈરાગ્ય હેતુ. ૫

થાઓ શાન્તિઃ અવરભવમાં, ધર્મ સામગ્રી પામો;
ઉર્ધ્વે ઉર્ધ્વે પ્રતિદિન ચઢો, મોહનું જોર વામો.
આશીઃદેઉ પરભવવિષે, ધર્મનો લાભ પામો;
સેવા સારી નિશદિન મળો, ધર્મની પૂર્ણ બન્ધો ! ૬

ધર્મીઓના હૃદય વસીયો, એસબ્યો ના ખસે તું;
ધાવા સાધુ હૃદયપટમાં, ચિત્ર દોર્યું હતું મ્હેં.
હાહાકાળે ચિઘુવયવિષે, કેશરીને હરયોરે;
દેખી આવી જગત રચના, ખૂબ વૈરાગ્ય ધારે. ૭

પ્ખીશ તું જિનવર પ્રતિ, આલજે વાત મારી;
એવી આશીઃ હૃદય દઇને, ધર્મમાં લીન થા તું.

પન્થીમેળો અવનીતલમાં, યાત્રીયા કેઇ થાશે;
બુદ્ધિઅબ્ધિ કે સુખમય સદા, ધર્મ સ્નેહાંજલી આ. ૮

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત ૧૯૬૮ ચૈત્ર વદિ ૭))

પાદરા.

પ્રેમા શિક્ષા.

હરિગીતછંદ.

તું વાવ બાવળ નહિ ઘરોઘર, તીક્ષ્ણ કાંટા વાગશે;
વાવો ભલે ઈચ્છા વડે પણ, દુઃખ અન્તે આપશે.
પરદેશી ગુવાર બહુ પડ્યા, વાવ્યાવિના ઉગે ઘણા;
પાણી વિના કુંઆય છે એ, દીલમાં તું જાણજે. ૧
તે વાડ કાંટાની કરો પણ, સર્વ તેની રાખવી;
ઉસ્તાદના એ દીલમા, ડહાપણ સદા વહેતું રહે.
એ બાવળના મેવા મળ્યા ને, ચિત્તમાં કાંઈ નહીં;
અંતર્ રહ્યા કાંટા ઘણા તે, મેવાની કિંમત નથી. ૨
કાંટા અહોભક વાગશે ને, દીલ પીડાશે બહુ;
દુર્જન મળે ના દીલથી, ને દીલનો ઘાતજ કરે.
ઉંચા શિખરપર બહુ ચઢ્યો, વાતો કરે આસમાનથી;
નીચુ નિહાળી સર્વને, ન્હાના ગણે આશ્ચર્ય ત્યાં. ૩
વાણી અને શુભ ચિત્તથી, જ્યાં તાર પહોંચે છે ખરા;
એ શુદ્ધ કાંચન પ્રેમ છે, એ પ્રેમીનો પ્રેમી બનું.
આવો અમારા દીલના, મેમાન થાઓ ભક્તિથી;
સેવા કરી સેવક થવાનો, લાભ હેતે આપશો. ૪
ગૂરત્વને ગર્જનાયમાં, શૂર છાના ના રહે;
ઉગ્યો સૂરજ છાનો રહે એ, વાત સાચી કો કહે!
વાક્યો થકી બહુ બાંધશો પણ, દીલને ના બાંધશો;
વાણી થકી ઓલાય તેનો, ભાગ બહુ ચિત્તે રહે. ૫

એ સાફ જો તુજ દીલ છે તો, તીર્થ આપો આપ છે;
નિજ વસ્તુતઃ એ વાણીના, વિશ્વાસની દિલ છાપ છે.
ઉંડા હૃદય ન્હદમાં ઉઠે, આશયતણા કલ્લોલ બહુ;
"બુદ્ધયબ્ધિ" અન્તરમાં રહ્યું, પારજ લહે કૈં યોગીઓ. ૬

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત્ ૧૯૬૮ ચૈત્ર વદિ ૧૪
પાદરા.

ભ્રાંતિ.

હરિગીત છંદ.

પાસે રહી જોયું ઘણું, જાણ્યું ઘણું મનમાં રહ્યું;
શુભ રત્ન જાણી સેવીયો, પણ કાચ અન્તે નીકળ્યો.
આશા હતી લાંબી ઘણી, પણ આશ છેડો આવીયો;
આલોકની કહેણી થકી, વિપરીત રહેણી દેખી મેં. ૧
જલ જલ જલાજલ થઇ રહ્યું, દરિયો બન્યો ચોપાસમાં;
દષ્ટિ દીપી નહિ પહોંચતી, એવું હૃદયમાં આવીયું.
જલપાનની આશા ધરી, ચાલ્યો ઘણો પાણી નહીં.
એ ઝાંઝવાનાનીર સમ, સંસાર સુખ માટે ભમ્યો. ૨
કંદોઈની દુકાનમાં, પારજ નથી મીઠાઇનો;
બરફી જલેબી લાડુ ને, ઘેબર ગલેફાં ધારીયો.
ખાતાં સહુ ખૂટી ગયું ને, દૂધ સઘળું પી ગયો;
જાગ્યું નિહાળી સર્વ તો, એ સ્વપ્નની સૃષ્ટિ હતી. ૩
ચાલ્યા કર્યું બહુ વાટમાં, ઉમંગનો અવધિ નહીં;
થાકી ગયો ચાલ્યાથકી, પણ માર્ગમાંહિ ચાલીયો.
દુઃખો ઘણાં વેઠ્યાં શરીરે, અબજ યોજન ચાલીયો;
આંખો ઉઘાડી દેખીયું તો, જ્યાં હતો ત્યાં હું રહ્યો. ૪
વાતો કરી બેઠા મળી, ભોજન જમ્યા બહુ ભાવના;
ઠોસે ઠર્યા આરોગિરે, મેવા નિહાળ્યા ટોકના.

શોભા ઘણી જોઇ નયનથી, ઉંઘથી ઉંઘી ગયો;
જાગી નિહાળ્યું સર્વ એ તો, સ્વપ્નની લીલા હતી. ૫
શોધો કરી બહુ જાતની, વાતો કરી મનતારથી;
આકાશમાં વિમાનથી, મુસાફરી બહુશઃ કરી.
જોયા ફરી દેશો ઘણા, વિજ્ઞાનની વાતો કરી;
આનન્દ જોયો નહિ ખરો તો, શોધવું જોયું વૃથા. ૬
આનન્દની વાતો કરે, એવા વિબુધો બહુ મળે;
વાતો કરે વળતું નહીં, આનન્દની ભુક્તિ વિના.
આનન્દ સત્ય નિહાળવા, શિવ પાન્થની શોધજ ખરી;
આનન્દ પરમાનન્દમાં, "બુદ્ધચબ્ધિ" તું વા હું નહીં. ૭

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત્ ૧૯૬૮ વૈશાખ સુદિ ૧
પાદરા.

मस्तदशा.

હરિગીત છંદ.

કાયર કદિ રહેવું નથી, બ્હાદુર બનવું હોંસથી;
પરવા નથી દુનિયાતણી, આનન્દમાં મસ્તાન છું.
ન્હાનારને ન્હાઉં સદા, મળનારને મળતો રહું;
પ્રેમી ફકીરી ઇશની, ઉસ્તાદના છે દીલમાં. ૧
શુભ દેખવું ને જાણવું, ન્યારૂં અમારૂં તમથકી;
સ્યાદ્વાદનયની ચક્ષુઓ, વિપરીત દેખે નહિ કદિ.
જ્યાં લોક ચર્ચા બહુ થતી, સામા થતા વિપક્ષીઓ;
પણ જ્ઞાનીઓ છોડે નહીં, નિજકાર્ય શિરપર જે રહ્યું. ૨
ગમતું નથી ગ્રન્થો વિના, ઇચ્છા નથી વિકથા વિષે;
સત્સંગ સન્તોનો ગમે, પૂછી હૃદય ઉત્તર કહ્યું.
કાયાથકી કાયા મળે પણ, મન મળે ના જલ્દીથી;
મન પણ મળે વાતોથકી, એ વાતમાં રસ આવતો. ૩

શુભ પ્રેમથી નિશ્ચય થતો ને, કાર્યમાં મન લાગતું;
એ શુદ્ધ પ્રેમે કાર્યમાં મન, પૂર્ણ કાર્ય સુહાવતું.
શુભ પારખ્યા વણ પાત્રને, આપે નહીં મન યોગીઓ;
"બુદ્ધ્યબ્ધિ" દિલના ઉભરા, શુભ પાત્રના દિલમાં પચે, ૪

ૐ શાન્તિઃ ૨

સંવત્ ૧૯૬૮ વૈશાખ સુદિ ૨

પાદરા.

વીરના પગલે.

હરિગીત છંદ.

ભડુ હૃદયમચાવો ધર્મના, ઉપદેશથી આતમ બધી;
સેવક બની સાચા હૃદયથી, વીરનાપગલે વહો.
આગળ સદા પગલાં ભરો, પાછા રહો નહિ ઉંઘથી;
કદિ ઢીલથી ઢીલા બનો ના, શૂરવીરતા દાખવો. ૧
" ભાવી હશે થાશે સહુ, વા કર્મ જેવું તે થશે. "
બોલો નહિ ઢીલાં વચન, ઉદ્યમથકી આગળ વધો.
શક્તિ સ્ફુરાવી હૃદયમાંહીં, પ્રેમથી આગળ ચહો.
ઉદ્યમ કરો નિશ્ચયથકી, વરમાળ સિદ્ધિની વરો. ૨
શ્રીવીરના બાળો બનીને, વીર્યહીન બનવું નહીં;
મહાવીરના બાળો હવે, ઝટ વીર્યને પ્રગટાવજો
પુરુષાર્થથી થાતું સહુ, એ વાતનો નિશ્ચય કરો;
શુભ જૈનશાસન સેવવામાં, શક્તિ સઘળી વાપરો. ૩
કાલે થશે પછીથી થશે, એ વાત દૂરે રાખજો,
આજે કરો અજુના કરો, એ વાત દિલમાં ધારજો
શુભ જૈનશાસન ભક્તિમાં, ઝટ શક્તિ સર્વે વાપરો
શ્રીવીરનાવીરજ બની ને, વિશ્વ જેરું જગાવજો ૪
આ દેહની રાખ જ હશે ને, સાથ કોઈ ન આવશે,
શુભ જૈન શાસન સેવના ને, સાથ પાછળ આવશે.

શુભ જૈનધર્મની વૃદ્ધિનાં, કાર્યો કરો તન મનેથકી;
શુભ "બુદ્ધિસાગર" પામશો, જિન ભક્તિ શક્તિ જગાવતી. ૫

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત્ ૧૯૬૮ વૈશાખ સુદિ ૪. (અક્ષય તૃતીયાં)
પાદરા.

उत्तमाकांक्षा.

હરિગીત છંદ.

જો સર્વથી મોટો થવાની, ચાહના તુજ ચિત્તમાં;
તો સર્વને મોટા ગણીને, શુદ્ધ મનથી ચાલજે.
તું સર્વને જો પૂજ્યમાની, શુદ્ધ પ્રેમે ચાલશે;
તો પૂજ્ય થાશે સકલનો, આપો અવર તેવું લહો. ૧
આઘાત તેવો થાય છે, સામોજ પ્રત્યાઘાત તો;
જેવું ચહોછો અન્યનું, તેવું થશે નિજનું ખરે.
સૌજીવને શાસન રસી, કરવા મનોરથ થાય તો;
પામી જગતમાં તીર્થકૃત્વ, સર્વનું ચાહી ભલું. ૨
એ નિયમ સ્વાભાવિક છે, આદર કરી લ્યો પ્રેમથી;
અનુભવથકી એ અનુભવ્યું છે, જ્ઞાનીઓએ ચિત્તમાં.
મનવૃત્તિ જેવી રાખશો, ફળ પામશો તેવું તમે;
નિજ હૃદય ઉંડી ભાવનાના, શબ્દ સાંભળશો તમે. ૩
ક્ષણ ક્ષણ વિષે સારા અને, ખોટા વિચારો જે કર્યા,
નક્કી શું [illegible] જાણશો અન્તર્ વિષે જ્ઞાની કથે.
ઉત્તમ થવા ઉત્તમાં[illegible] કરો, સુવિચારરાશિ ક્ષણપ્રતિ,
"બુદ્ધયબ્ધિ" [illegible]પ્રત જે તમે તે, અતીતનાજ વિચારથી. ૪

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત્ ૧૯૬૮ વૈશાખ સુદિ ૭
પાદરા.

विहारदर्शन.*

કવ્વાલિ.

ચકલીઓનાં મળી ટોળાં, મધુરાં ગાન ગાવે છે;
ઉડાઉડ બહુ કરી તેઓ, ખુશી દર્શાવતાં ઝાઝી. ૧
દયાળુ પંખીઓમાં બહુ, કબૂતરનાં મળી ટોળાં;
ઉડે દેખી ફરે જ્યાં ત્યાં, ખુશી દર્શાવતાં તેઓ. ૨
દયાળુનું ભલું થાશો, કબૂતર દીલ ઉદ્ગારો;
સુકોમલ પંખીડાંઓને, નિહાળે ધન્ય તે લોકો. ૩
હરિણનાં બહુ ફરે ટોળાં, કુદંકુદા કરી દોડે;
ઘણું દોડી જુએ પાછું, પુનઃ દોડી જુએ પાછું. ૪
શિખવતાં પાઠ પ્રેમીનો, સરલતા દીલની સાચી;
થતો આનન્દ જોઇને, હરિણ ટોળાંતણી ગમ્મત. ૫
કરી બે કાનને ઉંચા, સુકોમલ આ શશક દોડયું;
મનોહર આકૃતિવાળું, બન્યું ચંચલ નિહાળીને. ૬
ત્વરિત જાળાવિષે પેઠું, પુનઃ નાઠું ગયું આઘું;
દયા ઉપજાવતું દિલમાં, શિખવતો પાઠ સ્નેહીનો. ૭
ઉડેછે લાવરી ટોળાં, વદેછે શુકનાં ટોળાં;
કરેછે કાગડા કા કા, મનોહર રવ કરે કોયલ. ૮
ફરે કાબેરનાં ટોળાં, ફરેછે દેવ ચકલીઓ;
કઠિન બોલે અરે! હોલા, ઉડે સારેવડાં નભમાં. ૯
મયુરો બોલતા ભૂપર, ખસે આઘા નિહાળીને;
મનોહર પિચ્છ ભારાની, બહુ શોભા કરે દોડી. ૧૦
વદે ખીસકોલીઓ ચકચક, ભ્રમર ગુંજારવો કરતા;
નદીપર શ્વેતબકટોળાં, તકાસે દેડકાં ને મત્સ્ય. ૧૧
બહુ ટંગાઈ વાગોળો, વડો ને આંબલીપેપર;
ફરેછે બાજ પંખીપર, જતાં પંખી બધાં સંતાઇ. ૧૨

---

* કવિ દષ્ટિથી લખેલું વિહારદર્શન કાવ્ય છે. શ્રીમદ્ હેમચંદ્રાચાર્યે કવિ દષ્ટિથી આલંકારિક ગ્રન્થો લખ્યા છે તદ્દત્ અત્ર અવબોધવું.

નિહાળી લુંકડી દોડે, પડે છે કુતરાં પાછળ;
પુનઃ પાછે પુનઃ દોડે, રહે પાછળ સુંઘીને શ્વાન. ૧૩
સુગંધી પુષ્પ વેલડીઓ, ઘણાં વૃક્ષો ઘણાં ખેતર;
હરાયાં ઢાર ફરતાં બહુ, કૃષીબલ હાંકતા જોરે. ૧૪
અરે ! કુદરત તણી લીલા, બહુ સૌંદર્ય ખીલ્યું આ.
ખુશાલી ઉપજાવે છે, બહુ ખૂબી બતાવે છે. ૧૫
કરે રક્ષણ દયાળુઓ, સકલ પ્રાણીતણું પ્રેમે;
"બુદ્ધયબ્ધિ" તે દયાળુઓ, પ્રભુના ભક્ત ગણવાના. ૧૬

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત્ ૧૯૬૮ વૈશાખ સુદિ ૧૧.
ઉમેદા.

स्वप्नसृष्टि.

હરિગીત.

અમો બનાવી કલ્પનાના, વિશ્વમાં દોડાવીયા;
નિજ મનથકી મહેલો બનાવી, ખૂબ તેમાં મ્હાલીયા.
નિજ અંગના આશા બનાવી, સ્વાર્થ પુત્રે મોહીયા;
એ સ્વપ્નની સૃષ્ટિવિષે, અજ્ઞાનીઓ મુંઝયા ઘણું. ૧
નિજ જીવન શ્વાસોશ્વાસનું, બાહિર્ વહે સુખ ના લહે;
નિજ મનતણી સૃષ્ટિ બને ને, નાશ તેનો મનથકી.
સંયોગનો વિયોગ છે તે, જોઇને જોઇ રહો;
ઇચ્છા કદિ પૂરાય નહિ ને, ચિત્તથી તે નહિ ખસે. ૨
આકાશથી ઉંચી ઘણી, પાતાલથી નીચી ઘણી;
આવે ન તેનો અંત ક્યાંહી, લોભસાગર મોટકો.
એ મન બગાડે તન બગાડે, વાણીનું ભાનજ નહીં;
જે લોભસાગરને તરે તે, પાર પામે દુઃખનો. ૩
પરતંત્ર બેડીમાં પડ્યા, જીવો રડે મોહોદયે;
નિજ ભાન ભૂલી પ્રાણીએ સો, મોહની સંગત કરે.
એ મોહ સ્હામે ઝુંઝનારા, મોહને વશ કૈં થતા;
સંસારની વિચિત્રતાને, જોઇ તેણુ જોઇ છે. ૪

આશાતણા તંતુથકી, આલમ બધી બંધાય છે;
નિજ આત્મજ્ઞાનાસિથકી, તે તંતુ છેદે કો મુનિ...
જગ વાસના વાદળ ચઢયું ને, દુઃખની વૃષ્ટિ થતી;
કોઈ બચી કોરો રહે જે, જાગતો અન્તર રહે. ૫
જંજાળ માયાએ રચી, તેમાં પડયા સૌ પ્રાણીઓ;
સૌ કોઈને ખાઈ જતી ને, કોઈ બચતા જ્ઞાનીઓ.
શુભ આત્મશક્તિ ફેરવી, નિર્લેપ રહી અન્તરથકી;
જાગી મળેલા જન્મની, "બુદ્ધયબ્ધિ" સાર્થકતા કરો. ૬

ॐ शान्तिः ३

સંવત્ ૧૯૬૮ વૈશાખ સુદિ ૯.

मन.

હરિગીત.

દોડે ઘણું રાચે ઘણું, સુખ શોધતું જ્યાં ત્યાં જઈ;
સુંઘે ઘણું સ્પર્શે ઘણું, દેખે ઘણું ચાખે ઘણું.
જેજે જુએ તે પ્રાપ્ત કરવા, કલ્પના કરતું ઘણું,
આશાથકી સેવક બની, વાઞ્છા કરે પાયે પડે. ૧
શુભ મેળ મેળવવા ઘણું, ઝટ તલસતું પ્રેમી બની;
તે પ્રેમીના એ પ્રેમના, ઉત્તર વિના પાછું વળે.
તુજ પ્રેમ જ્યાં લાગી રહ્યો, ત્યાં દોડીને ભટકે ઘણું;
બાળક પરે હાડો કરી, માને નહીં શિખ કોઈની. ૨
બાળક પરે રોતું અને, હસતું પલકમાં પ્રેમથી;
ઉંચું ઘણું નીચું ઘણું, નીચું નહીં ઉંચું નહીં.
છે પેટ હ્હારૂં ખૂબ ઉંડું, સૃષ્ટિ પણ બિંદુ સમી;
સમજાવતાં સમજે નહીં, ઇચ્છાથકી જ્યાં ત્યાં વહે. ૩
શુભ યોગીઓના યોગને, તું હચમચાવે પલકમાં;
ઇન્દ્રોથકી ખાય જ ભરી, આશ્ચર્યને ઉપજાવતું.
તું રાંક જેવું યે પલકમાં, દીનતા જ્યાં ત્યાં કરે;

આશ્ચર્યકારી અકલ ઘટના, દેખતાં પારજ નહીં. ૪
દરિયાવિષે પર્વતવિષે, પૃથ્વીવિષે લોકો સહુ;
છે શક્તિ ત્હારી કલ્પનામય, તેથકી જીવો ભમે.
યંત્રો ચલાવે જે જીવો, તેને ચલાવે તું અરે;
છે જગત સઘળું પુતલીની, પેઠ તુજથી નાચતું. ૫
નિજ હસ્તમાં એ નાચની, દોરી ગ્રહી જીવો રહ્યા;
જે જે કર્યું ને જે કરે, તે વૈખરી નહિ વર્ણવે.
પાછળ પડયો છું આલવાને, લાગ તાકું છું ઘણા;
શુભ "બુદ્ધિસાગર" યત્નથી, અન્તે થયો તું હાથમાં. ૬

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત ૧૯૫૮ વૈશાખ સુદિ ૧૪
બોરસદ.

कमल.

હરિગીત.

કર્દમ અને વારિથકી, ઉત્પન્ન થઇ વાધ્યું ઘણું;
શુભ સ્નેહ બાંધ્યો સૂર્યથી ને, સૂર્યથી ખીલે બહુ.
ભમરા સુગંધે પાસ આવી, ખૂબ ગુંજારવ કરે;
કિન્તુ સ્થો કાંટાતણો એ, દોષ પીડે અન્યને. ૧
શોભા કરે સરવરતણી, આનન્દને ઉપજાવતું
કરી સંગ જલનો જીવતું પણ, સ્નેહને બાંધે નહિ.
એ દોષ ના સદ્ગુણ છે જડ, ખ્યાલ કર તું વિવેકથી;
અન્તર્ થકી નિર્લેપતાની, શક્તિ ક્યાંથી તે ગ્રહી ! ૨
ન્યારૂં નથી વારિથકી એ, દેખનાં દેખાય છે;
જલ લેપ નો લાગે નહીં એ, વાન ચિત્ત સુહાય છે.
જલ સંગને જડ નહિ બન્યું, ચૈતન્ય રાખ્યું ચિત્તમાં;
સૂર્યાસ્તથી બિડાય છે એ, જ્ઞાન વણ બનતું નથી. ૩
તેં સૂર્યની પ્રીતિ કરી, સૂર્યોદયે વિકસે ઘણું;

તેં દૂરનો પ્રેમજ કર્યો ને, પાસ સ્નેહજ છોડિયો.
એ રીત શિખે જગત તુજથી, વા જગત્થી તું લહે;
નિર્ણય કરીને ન્યાયથી તું, બોલ સાચું વદનથી. ૪
તું સૂર્યનો સ્નેહજ ધરે, વારિથકી નિસ્સ્નેહને;
ઉપકાર કોણે બહુ કર્યો એ, વાત તું ભૂલી ગયું.
ઉપકારને ભૂલી ગયું એ, દોષના કાંટા બન્યા,
જીવે નહીં વારિ વિના એ, પ્રાયશ્ચિત્તજ આદર્યું. ૫
એ પ્રાયશ્ચિત્તજ આદરીને, ભૂલની માફી લહ્યું;
ઉપર રહ્યું ઉંચાતણી, પ્રીતિ ધરીને શોભતું.
કોમલ અને વ્હાલું ઘણું, વારિ વિના નહિ રહી શકે;
"બુદ્ધ્યબ્ધિ" શુભ પંકજ રવિ, કિરણોવડે ખીલે અહો ! ૬

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત્ ૧૯૬૮ વૈશાખ સુદિ ૧૫

બોરસદ.

आशा वैपरीत्य.

હરિગીતઃ—

આશા અમારી એ હતી દિલ, સંગથી લાભજ થશે;
ઉંચા ચઢીશું સંગતિથી, હા ! થયું નહિ કંઇ અરે !
વિંટાયલો સમૂહે સુણીને, આશને ધારી હતી;
જોયું અને જાણ્યું સુણ્યું સૌ, ભાસતું વિપરીત રે ! ૧
જ્યાં શુદ્ધ પ્રેમજ સ્વપ્નમાં, ન વહ્યું કળાથી મર્મમાં;
દોષો નિરખવા દૃષ્ટિનો, અભ્યાસ નિશદિન ચાલતો.
અફલ ઘણી કલેશે ભરી, બહુ ભય પમાડે અન્યને;
એ પૂર્વના સંસ્કારથી સૌ, ખેલ ખેલાતા ખરે. ૨
બહુ કલેશ હોળી સ્વાર્થના, ઝઘડાવિષે બુદ્ધિ વધે;
પણ સંપ વા પરમાર્થના, કાર્યો સમે ઉંઘી જતા.
ઝટ પક્ષને તો પાડવામાં, દાવ પેચો બહુ થતા;

પણ પુત્ર મળતો ના કદિ ત્યાં, દોષ ત્હારો છે ખરો. ૨
તું મેઘની મહા ગર્જનાને, સાંભળી અન્તર્ બળે;
દુર્બળ થતો તેથી અને બહુ, મેઘ વારિ દાનથી.
કંજુસતાના દોષથી, કલ્લોલકરને થાપડે;
નિર્જીવ માનવ દેહને ઝટ, બહાર કાઢે ઉછળથી. ૩
ઉંચો થઇ નીચો પડે ને, ભરતી ઓટજ ખેલતો;
એ ખેલનો પારજ નથી, આપો જઈ પાછો વળે.
કુદરતતણા નિયમપદી, બંધાયલો છૂટે નહીં;
એ નિયમને ગંભીરતાનું, નામ આપે દુનીઆ. ૪
બાનું અગસ્તિ પી ગયા, ફિરસ્ત્રોવટે તુજને ધર્યો;
પાછો થતો નિજરૂપમાં, એ નિયમ છે કુદરતતણો.
તું લક્ષ્મી વિષ્ણુ ધામ સુન્દર, રત્નનો આકર ખરો;
તારી દવા લેઈ બહુ જન, રોગથી દૂરે થતા. ૫
આશા હતી એકજ ખરી, મનમાં ધરી આવ્યો હને;
જલપાન કીધું પ્રેમથી પણ, તરસ મટી નહિરે જરા.
તુજ સંગથી ખારૂં થયું જલ, સર્વ જેથી છળવા;
"બુદ્ધયબ્ધિ" શોધજ જે કરે તે, મિષ્ટજલ પામે ઘણું. ૬

ૐ શાન્તિઃ ૧

સંવત્ ૧૯૬૮ વૈશાખ વદિ ૧

વીરસદ.

पर्शने सम्बोधन.

હરિગીત:—

ઓ પપીયા ! ન્હીતા મુખે, પિઉ પિઉ ! શાને [illegible]
ઉંડા નિશાસા મુકતો ને, [illegible]
પીઉ પીઉ પણ આવ ના. કે વિરહની [illegible]
ક્યાં ગયો ! તુજ વહાલમ, [illegible] ૧
[illegible]

પ્રેમ.

હરિગીત:—

જૂદું પડયું સાંધે અને, સૌ અંગને અંગી કરે;
મનભેદ સઘળા ભાંગીને, રસતો અભેદ સર્વને.
નિજ મેળનું ઐકયજ રહે, અન્તર્ રહે ના ભિન્નતા;
શક્તિ ધરે દૈવી અને, લલચાવતો સૌને અહો ! ૧
સૌ સૈનિકો યુદ્ધોવિષે નિજ, પ્રાણુ આહુતિ દીએ;
સતીઓ બળે ચિતા રચી નિજ, પ્રાણુની ભસ્મજ કરે.
મિત્રો મળે મિત્રોથકી, વિશ્રામ આપે શાન્તિનો;
નિજ દીલ ઉભરા કાઢીને, વાતો કરે રંગે રમે. ૨
નિજ બાળને ધવરાવતી માતા, સુકોમળ હસ્તથી;
શીર પાદને સ્પર્શી ઘણું, કંઇ નૂતન રસને રેડતી.
મનમાં ઘણી મકલાઇને,નિજ બાળનું ધ્યાનજ ધરે;
માતા અને બાળક ઉપર, બહુ શક્તિ તારી જામતી. ૩
ચારો ચરે ફરતી ફરે, ભાં ભાં કરે પાણી પીવે;
પણ દીલમાં નિજ બાળને, સંભારતી ક્ષણુ ક્ષણુવિષે.
ગોવાળને પણ છેતરી, નિજ બાળને ધવરાવવા;—
બહુ દુગ્ધ સ્તનમાં રાખતી, ગૌ વત્સને ધવરાવતી. ૪
રૂચે નહીં તારા વિના, દેખાય જગમાં દેખતાં;
આકાર ધરતો અભિનવાને, વેશ પ્હેરે અભિનવા.
પૂજા કરે ત્હારી સહુ, પૂજા કરાવે સહુ કને;
ત્હારા વિના ચાલે નહીં, સંસારના મેળા મળે. ૫
આકાશમાં ઉડે અને યુદ્ધો, કરે બહુ જાતનાં;
તેને કરે ઢીલો અને તે, પુષ્પ જેવો થઈ રહે.
પગ બેડીઓ તોડે અને, બહુ લોક સાંકળ તોડતા;
તેવા જનો તુજ તંતુથી, બાંધ્યા થકી છૂટે નહીં. ૬
ડુંગર ઘણા વૃક્ષો ઘણાં, ઝરણાં ઝરે વ્હેળા વહે;
સિંહો કરે બહુ ગર્જના ને, ત્રાસ પામે પ્રાણીઓ.

સાથી બનાવી મુક્તિના, પંથે વિચરતો તે ખરે. ૧૪
સાચા વિવેકી જ્ઞાનીઓ, તુજ સ્હાય લે આગળ જવા.
ઉપયોગ ત્હારો શુભ કરી, આનન્દ શોધે નિત્ય તે.
તારી મદદથી ધ્યાનને, આચાર સર્વે પાળતા.
" બુદ્ધયબ્ધિ " આલંબન ગ્રહી, આનન્દ પામે જ્ઞાનીઓ. ૧૫

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત્ ૧૯૬૮ વૈશાખ વદિ. ૭

शङ्का समाधान.

હરિગીતઃ—

શંકા ઘણી પૂછી મ્હને જે, મનવિષે પ્રકટી હતી;
ચર્ચા કરી ઉત્તર દઇ, શંકા સહુ ટાળી હવે.
સમજાયું સૌ સવળું અને, વિપરીતતા દૂરે ગઇ;
શ્રદ્ધા વધી પ્રેમજ વધ્યો, ગંભીરતા પ્રકટી ઘણી. ૧
સ્વાર્પણ કરી તેં જીંદગી, આપી વચન સંકલ્પથી;
ઉત્સાહ વાધ્યો દીલમાં ને, દીલને અર્પણ કર્યું.
પરમાર્થ કરવા જીંદગી, સઘળી હવે અર્પણ કરી;
શિષ્યજ બની અન્તરૂથકી તેં, દીલ ઉભરા કાઢીયા. ૨
જેવો બન્યો તું હાલમાં, તેવો સદા તું થઇ રહી;
હરિચંદ્રની પેઠે પ્રતિજ્ઞા, પાળજે તું પ્રેમથી.
ઉપકાર કરજે સર્વપર, નિષ્કામ ભાવે તું રહી;
આતિથ્ય શ્રેયોભાવતું, કરજે સકલનું ભાવથી. ૩
વીતરાગ વચનો ચીતરી તું, હૃદય પટપર રાખજે;
સેવક બની પરમાત્મનો, તદ્રૂપ થાજે યત્નથી.
ઉંડા કૂવા અમૃત ભર્યા, ગંભીરતાના જાણીને;
તું પાન કરજે પ્રેમથી એ, પાનથી મૃત્યુ નથી. ૪
મન વાયુથી નિશ્ચય ગિરિવર, કંપતો જરીએ નહીં;
એવો ગિરિવર આત્મમાં, સંકલ્પ નિશ્ચય ઉદ્ભવો.

જે અર્કના તુલની પરે, વાયુ થકી ભમતા રહે;
તેવા વિચારો જે કરે તે, કાર્ય સિદ્ધિ ના કરે. ૫
નિશ્ચય કરી સંકલ્પનો તું, આત્મ સાધન સાધજે;
વિઘ્નો સહી કોટી ગમે તું, આત્મબળથી વાધજે.
જે બીજથી વાધ્યો ઘણું તે, બીજ ફલ પ્રકટાવજે;
છાયા અને તડકા સહી, પરમાત્મપદને ધ્યાવજે. ૬
જે મોહના સંકલ્પ તે, સંસાર માંહીં ફેરવે;
ચકડોળ જેવી મનગતિ, તેને હવે તું વારજે.
ઉપદેશના પરમાર્થને, ધારણ કરીને ચાલજે;
"બુદ્ધયબ્ધિ" શ્રદ્ધા ભક્તિથી, આનન્દ રસને સ્વાદજે. ૭

ॐ शान्तिः ३

સંવત્ ૧૯૬૮ વૈશાખ વદિ ૮
કાવિઠા.

चालो अमारी साथमां.

હરિગીત.

ઉંચી અને નીચી ઘણી, પગ ઘેરીઓ ઉલ્લંઘીને;
જઈ અમારા સ્થાનમાં, પૂછયાથકી ઉત્તર દઈ.
આ જીંદગીનો સાર એ, જાણ્યો હવે તો એ કહ્યું;
પ્રેમે સદા સાથી બની, ચાલો અમારી સાથમાં. ૧
આનન્દ અપરંપાર છે જ્યાં, દુઃખ તો ના લેશ છે;
એવા નિરઞ્જન દેશમાં, સન્તો ઘણાયે જાય છે.
આગમ દિશિ દેખાડતું, જાતું અનુભવદૃષ્ટિથી,
પ્રેમે સદા સાથી બની, ચાલો અમારી સાથમાં. ૨
મન વૃત્તિઓના ભેદની, સ્વચ્છન્દતાને પરિહરી;
નિજ રૂપમાં પરિણામ પામી, દૃષ્ટિમાં સામ્યજ ધરી.
આવ્યા વિકલ્પો મોહના, ક્ષણ ક્ષણવિષે દૂરે કરી;
પ્રેમે સદા સાથી બની, ચાલો અમારી ૩

વીણા વગાડી ધ્યાનની, આનન્દમાં ગુલ્તાન થઈ;
સમતા સરોવર ઝીલીને, નિર્મલ કરીશું દીલને.
શુભ સહજ આનન્દ બાગની, સુગંધી લ્હેરો પામવા;
પ્રેમે સદા સાથી બની, ચાલો અમારી સાથમાં. ૪
વિશ્વાસ એકજ ધારીને, બીજું કશું સ્મરવું નહીં;
જે જે થતી શંકા બધી તે, દૂર કાઢી નાંખજે.
"બુદ્ધયબ્ધિ" નિશ્ચય દિલ ધરી, પરમાર્થવૃત્તિ આદરી;
પ્રેમે સદા સાથી બની, ચાલો અમારી સાથમાં. ૫

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત ૧૯૬૮ વૈશાખ વદિ ૫.

કાવીઠા.

હૃદયની ચોપડી.

હરિગીત.

વાંચો હૃદયની ચોપડી મુજ, પાસ પ્રેમે બેસીને;
ખૂલે જીવનમાં જે કર્યું. બહુ જાતનું નાટક ખરે.
લેખો લખ્યા સંસ્કારના, વાતો અનુભવ પાત્રની;
એ જાણીને આનન્દમાં, ગુલ્તાન થઈ જાશો તમે. ૧
ગતકાલનાં ચિત્રો અને વર્તમાનમાં જે ચિતર્યાં;
ચિત્રો નિહાળી સૌ ખરાં, અનુમાન કરશો ભાવિનું.
ન્હાની અમારી ચોપડીમાં, જે મળ્યું તે સૌ લખ્યું;
નાટક કર્યું એમાં લખ્યું એ, વાંચ અન્તર્ ચક્ષુથી. ૨
આ સ્થૂલપર જે જે થયું ને, સૂક્ષ્મમાં જે જે થયું;
તે સર્વને આલેખીયું, છાનું જરા રાખ્યું નથી.
"પાનું ફરે સોનું ઝરે" એ, કહેણીનો અનુભવ અહીં;
વાંચો અમારી ચોપડી, અનુભવ કરો બહુ જાતના. ૩
એ ચોપડીને વાંચવામાં, પાત્રતાને મેળવો;
અંકાય ના કિંમત કદિ, એ ચોપડીની જાણશો.
હીરા ઝવેરી પારખે પણ, ચોપડી પરખે નહીં;

પરતંત્ર થઇ જીવો પડયા તેનાં, અરે ! દુઃખ ટાળજે.
ગર્જાવને આલમ બધી, શ્રીવીરના વચનોવડે;
સોના સમી આ જિંદગી, મેલી કરીશ ના ધૂળથી. ૪
બીવરાવતાં જે ભૂતડાં, તેથી હવે તું બ્હી નહીં;
બ્હીતો નહીં બ્હીવરાવ નહિ, નિજ કાર્ય કરજે હોંસથી.
એ રાત કાળી લાંબી તે, ક્ષણ ક્ષણવિષે દૂરે થશે;
બ્હાશે અરે ! બ્હાણું મઝાનું, સૂર્ય ઉંચો આવશે. ૫
ધાર્યું ભલું પૂરૂં થશે ને, લોક સઘળાં જાગશે;
તે જાગીને અધ્યાત્મનું નિજ, કાર્ય કરશે ભાવથી.
બ્હાણું થતાં વારજ નથી, ધીરજ ધરી લે દીલમાં;
"બુદ્ધયબ્ધિ" અભ્યુદય રવિ ઝટ, જોત જોતાં ઉગીયો. ૬

ૐ शान्तिः ३

સંવત્ ૧૯૬૮ વૈશાખ વદિ ૧૩
વડતાલ.

आम्र.

હરિગીત.

શોભે ઘણો વૃક્ષો વિષે, બહુ લુંબ કેરીની ધરે;
ફળભારથી નીચો નમીને, નમ્ર શિક્ષા શિખવે.
એ ગાન મધુરૂં કોકિલા કરતી, અરે ! તવ મૉરથી;
ઉપકાર કરવા અવતર્યો તું, રાખ બાકી નહિ હવે. ૧
શુભ કેરીઓની લુંબ લેવા, પત્થરો જે ફેંકતા;
તેને મધુરાં ફળ દઇને, પાઠ ઉત્તમ શિખવે.
છાયા શીતલતા પ્રાણીઓને, શાન્તિ દે વિશ્રામથી;
ઉપકાર કરવા અવતર્યોતું, રાખ બાકી નહિ હવે. ૨
તડકો સહે તાઢજ સહે પણ, મૌન તું મૂકે નહીં;
તું પ્રાણવાયુ પ્રાણીઓને, આપતો દિવસે ભલો.
વાયુવડી ફરફર હલે તવ, પાંદડાં શોભે ઘણાં;

જે ઉલટ આંખે દેખતો તે, છે ઝવેરી પારખું. ૪
એ ચોપડી વાંચ્યા વિના, અભિપ્રાય બાંધો સ્વામિનો;
પણ ભૂલ કરશો મોટી ને, અન્યાય મળશે અન્યને.
દિલ ચોપડી વાંચ્યા વિના, ન્યાયાધીશો ભૂલે ઘણું;
એ ચોપડી વાંચ્યા વિના, ન્યાયજ નથી જગ કોર્ટમાં. ૫
આતમ બધી ભૂલે અરે! દીલ ચોપડી વાંચ્યા વિના;
સર્વજ્ઞ વિણ કરતો નથી કો, ન્યાય એના સ્વામિનો.
દિલ ચોપડી જગ પત્રમાં, જે જે લખ્યું સઘળું અપિ;
"બુદ્ધયબ્ધિ" દિલ નિર્મલ કરી, વાંચો અને સારૂં ગ્રહો. ૬

ૐ શાન્તિઃ ૨

સંવત્ ૧૯૫૮ વૈશાખ વદિ. ૧૨.

વડતાલ.

ધૈર્ય.

હરિગીત

મુખ રાંકડું મન દિલગીરી, કરીને અરે! દુઃખડાં લહે;
થાશે થવાનું જે હશે તે, પૂર્વથી શું ચિંતવે.
છાયા પછી તડકો અને, તડકા પછી છાયા થતી;
આ ઝિંદગીમાં જે બને તે, વેઠવું આનન્દથી. ૧
સત્કાર દે આવેલને, જાનારનેજ વળાવજે;
તવ આંખ આગળ જે બને તે, જોઇ લે સમભાવથી.
ધડકાવ નહિ નિજદીલને, ભીતિ ખસેડી દે હવે;
ચીરે હૃદયને ગર્જના તે, ગર્જનાને ચીરજે. ૨
સંકલ્પનો નિશ્ચય કરી, નિજ કાર્યમાં લાગી રહી;
નિષ્કામ પ્રેમે ચાલ તું, આગળ બને તે જોઇ લે.
તું દેખીને ડર ના જરા, એ શત્રુઓ થંભી જશે;
તવ આત્મબળથી દુઃખનાં, વાદળ સહુ વિખરી જશે. ૩
બાંધ્યાં અરે! જે બંધનો તે, તોડી દે ઝટવારમાં;

પરતંત્ર થઇ જીવો પડયા તેનાં, અરે ! દુઃખ ટાળજે.
ગર્જાવને આલમ બધી, શ્રીવીરના વચનોવડે;
સોના સમી આ ઝિંદગી, મેલી કરીશ ના ધૂળથી. ૪
બીવરાવતાં જે ભૂતડાં, તેથી હવે તું બ્હી નહીં;
બ્હીતો નહીં બ્હીવરાવ નહિ, નિજ કાર્ય કરજે હોંસથી.
એ રાત કાળી લાંબી તે, ક્ષણ ક્ષણવિષે દૂરે થશે;
વ્હાશે અરે ! વ્હાણું મઝાનું, સૂર્ય ઉંચો આવશે. ૫
ધાર્યું ભલું પૂરૂં થશે ને, લોક સઘળાં જાગશે;
તે જાગીને અધ્યાત્મનું નિજ, કાર્ય કરશે ભાવથી.
વ્હાણું થતાં વારજ નથી, ધીરજ ધરી લે દીલમાં;
" બુદ્ધયબ્ધિ " અભ્યુદય રવિ ઝટ, જોત જોતાં ઉગીયો. ૬

ૐ शान्तिः ३

સંવત્ ૧૯૬૮ વૈશાખ વદિ ૧૩

વડતાલ.

आम्र.

હરિગીત.

શોભે ઘણો વૃક્ષો વિષે, બહુ લુંબ કેરીની ધરે;
ફળભારથી નીચો નમીને, નમ્ર શિક્ષા શિખવે.
એ ગાન મધુરૂં કોકિલા કરતી, અરે ! તવ મૉરથી;
ઉપકાર કરવા અવતર્યો તું, રાખ બાકી નહિ હવે. ૧
શુભ કેરીઓની લુંબ લેવા, પત્થરો જે ફેંકતા;
તેને મધુરાં ફળ દઇને, પાઠ ઉત્તમ શિખવે.
છાયા શીતલતા પ્રાણીઓને, શાન્તિ દે વિશ્રામથી;
ઉપકાર કરવા અવતર્યોતું, રાખ બાકી નહિ હવે. ૨
તડકો સહે તાઢજ સહે પણ, મૌન તું મૂકે નહીં;
તું પ્રાણવાયુ પ્રાણીઓને, આપતો દિવસે ભલો.
વાયુથકી ફરફર હલે તવ, પાંદડાં શોભે ઘણાં;

પાડું તને રે મેઘની, વૃષ્ટિથકી નીતિ ધરી. ૩
શુભ પાળપર વૃક્ષો ધરી, દહેરો પવનની લે ઘણું;
તવ ક્રીતિ ગાતાં પંખીઓ, આકાશમાં ઉડી ઘણું,
તવ બાળબચ્ચાં દેડકાં, મત્સ્યો વગેરે શોભતાં;
વર્ષાઋતુ આક્રંદવારિ, ધારીને છલકે ઘણું. ૪
બહુ દેડકાંના શબ્દથી, બોલાવતું તું મેઘને;
એ મેઘની મહાગર્જના, ઉત્તર દીધો છે શબ્દનો.
ખળખળ વહી જળના પ્રવાહો, આવતા તુજમાં ઘણા;
તવ ઉપરે તરતી ફરે, હોડી ઘણા જન બેસીને. ૫
દાનેશ્વરી બનીને ખરૂં તું, અર્પતું જલ સર્વને;
ઉપકાર તારો માનીને, દુનિયા કરે ગુણ ગાનને.
તું શુષ્ક થાતાં ખાડ ખોદી, લોક પાણી પીવતાં;
એ દાન દીધું પૂર્વ જેણે, તેજનિર્ધન થઇ રીએ. ૬
સૌને ગણી સરખા અહો ! તું, દાન અર્પે ભાવથી;
જીવાડતું જગ જીવને, સ્વાર્પણ કરી સઘળું અહો !
ઉપકાર પાઠજ શિખવી, કલ્લોલહર્ષે નાચતું;
બુદ્ધયબ્ધિ સત્યાંનંદને, દેખ્યાયકી પ્રકટાવતું. ૭

ૐ શાન્તિઃ ૨

સવત્ ૧૯૬૮ જેઠ સુદિ ૧.

વસો.

धर्ममेघस्वागतम्.

હરિગીત—

આકાશમાંહી ચાલનારા, સર્વની આશા પ્રભો !
આવો અમારે આંગણે, સન્માન દેશું ભાવથી.
વિદ્યુત્‌ની કરીને મશાલો, ઉતરો નીચા મહી;
નોબત વગાડો ગર્જનાના, શબ્દની આકાશમાં. ૧

ગમનોત્સુક મન.

હરિગીતઃ—

ઉત્સુક મન મળવા થયું ને, પ્રેમ આકર્ષે ઘણું;
ક્યારે મળું ક્યાં જઈ મળું, બીજું કશું નહિ ચિત્તમાં.
ગુરૂ નામને સંભારતાં, આગળ રહે મૂર્તિ ખડી;
મન તલસતું અતિશય હવે, જ્યમ જલવિનાની માછલી. ૧
પિયુપિયુ કરીને મન પપૈયો, મેઘનું ધ્યાનજ ધરે;
એ ધ્યાનમાંહી ચન્દ્ર વણ, ભાસે નહીં પ્રેમે કશું.
ઠીકું અરે! દૃષ્ટાંત પણ તે, ચિત્તમાં ભાસે હવે;
ગુરૂ પ્રેમના સાગરવિષે એ, ચિત્ત લીનજ થઈ રહ્યું. ૨
અદ્વૈતયે એ પ્રેમમાં, આનન્દ રસમાં ઝીલીયે;
હું વંદવા ગુરૂના ચરણને, હર્ષ વેગે ચાલીયો
શિરપર રહ્યો ભાનુ ઘણો, કિરણોવડે તાપજ કરે;
બહુ વાય લૂના વાયરા, પ્રસ્વેદ બિન્દુ નીકળે. ૩
લાગી ઘણી તૃષા અને, પાણી વિના ચાલે નહીં;
જલદાન દીધું સાથીએ જે, પૂજ્ય છે આજન્મથી.
થાકે ઘણું મિત્રો અને તે, કેટલા દૂરે રહ્યાઃ
પૂછી ફરીથી ચાલતા, પગ થાકીયા પણ ધૈર્યથી. ૪
એ હર્ષના આવેશથી, દુઃખજ પડયું જાણ્યું નહીં;
આવ્યો ગુરૂની પાસમાં બહુ, થાક લાગ્યો ઉતર્યો.
ગુરૂના ચરણમાં નાંખીયું, નિજ શિર્ષ હર્ષાશ્રુ વહી;
આનન્દ અપરંપાર હું તું, ભેદ ભાગ્યો ભર્મના. ૫
ગુરૂદર્શને આનન્દના, ઉભરા પ્રકટીયા દીલમાં;
બાકી રહ્યું ના કંઈ હવે એ, લાલ અન્તર જાગીયા.
આ જન્મ મ્હારો થઇ રહ્યો, બાકી રહ્યું ના કંઈ હવે;
બુદ્ધયબ્ધિ ગુરૂના પ્રેમમાં, તન્મયપણે શિષ્યજ રહ્યો. ૬

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત ૧૯૬૮ જેઠ સુદિ ૨ વસો.

मन.

હરિગીત.

આનન્દના ઉભરા થકી, ઉલકાઈ જા તું બહુ અરે;
બહુ બોલ બોલે બીકડાને, લોકને ખુશી કરે.
સમજાવતું સિદ્ધાંતની, વાતો વિવેકે જ્ઞાનથી;
પશ્ચાત્ એ બદલી ગયું ને, અન્યરૂપે પામીયું. ૧
આકાશ ગાડીમાં ચડી, આકાશમાં ચાલ્યું ઘણું;
આસમાનની લેઇ હવા ને, મસ્ત બનીયું મોજથી.
દુનીઆ સકલ તરણા સમી, ગણીને અરે રે ! ગર્વાલતું;
પશ્ચાત્ એ બદલી ગયું ને, અન્યરૂપે પામીયું. ૨
બાવા બની ચાલો કરે ને, બોલ બોલે જોરથી;
યુક્તિ અને પ્રયુક્તિથી, નિજ પક્ષની સિદ્ધિ કરે.
ચર્ચા કરી વાદી બની ને, રોલતું મગરૂર થૈ;
પશ્ચાત્ એ બદલી ગયું ને, અન્યરૂપે પામીયું ૩
નાના પરી વેશો અને, [illegible] હરે વાનું.
મારા સમુ કોઈ નથી તુ, [illegible]
[illegible]
પશ્ચાત્ એ બદલી ગયું ને, [illegible] ૪
[illegible]
[illegible]
[illegible]
પશ્ચાત્ એ બદલી [illegible] ૫
[illegible]
[illegible]
[illegible]
પશ્ચાત્ એ બદલી [illegible] ૬
[illegible]

દેખે અને વાંચે ઘણું, ચંચલ સદા જ્યાં ત્યાં જતું.
ના સ્થિર એકજ રૂપમાં, રહેતું નથી વશમાં કદા;
બુદ્ધયબ્ધિ જ્ઞાની યોગીઓ, વશમાં કરે મનને સદા.

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત્ ૧૯૬૮ જેઠ સુદિ ૩

अमृताङ्कुरपोषण.

હરિગીતઃ—

હું સિંચું અમૃતરસ થકી, આશા ભલી દિલમાં ધરી;
આધાર જીવનનો ગણી, દેખું અમીદૃષ્ટિ ભરી.
ઉછેરવા ઉદ્યમ ઘણો, ક્ષણ ક્ષણવિષે કરતો રહું;
તન્મય બની સંયમ કરી, નિજ શક્તિથી પોષું બહુ. ૧
આઘો ફરી પાછો ફરી, આવું અને જોયા કરૂં;
શુભ આશનો અંકુર તું, તુજવણ નહીં કંઇ દિલધરૂં.
મોટો થશે પ્રભુ તું થશે ને, સર્વ આશા પૂરશે;
આશ્રય ગ્રહે જે જે અહો! તે, સર્વનાં દુઃખ ચૂરશે. ૨
તારી પ્રભુતામાં રહ્યું, ઐશ્વર્ય મ્હારૂં શુદ્ધ છે;
તારા જીવન આનન્દમાં, પરમાર્થથી શુભબુદ્ધ છે.
પરમાર્થમાટે વૃદ્ધિમાં, પરમાર્થનો લ્હાવો ખરો;
એ વત્સ! સૌ ઝટ જાણીને, જગ જીવનને ઝટ ઉદ્ધરો. ૩
આ ચિત્ત વાણી કાયનો, સંભાર તવમાટે ધર્યો;
આધાર તું મુજ જીવનનો, પરમાર્થ સદ્ગુણથી ભર્યો.
તું હંસની દૃષ્ટિ ધરી, હંસોવિષે શોભે સદા;
એ હંસની લીલા ધરી, નભમાં વહેછે તું મુદા. ૪
આનન્દનું રસમય જીવન, તારાથકી પ્રતિક્ષણ વહે;
આનન્દ અપરંપાર તારી, શક્તિથી પ્રેમી લહે.
બ્રહ્માંડને આ પિંડનો, વિવેક કરતો તું ખરો;
બુદ્ધયબ્ધિ આગમ તત્ત્વને, જાણી હૃદયમાં મેં ધર્યો. ૫

ૐ શાન્તિઃ

સંવત ૧૯૬૮ જેઠ વદિ ૦)) અમદાવાદ.

" सरदार शेठ लालभाइ दलपतभाइना मृत्यु वखते बनावेला दोहरा "

જૈન કોમનો થાંભલો, લાલભાઈ સરદાર;
જૈનધર્મ દીપાવીઓ, ધન્ય ધન્ય અવતાર. ૧
રાજ કાર્યમાં દક્ષતા, વિનય વિવેક વિચાર;
ગંગા કુખે જનમીયો, ધન્ય ધન્ય અવતાર. ૨
કોન્ફરન્સનો અગ્રણી, કેળવણી દાતાર;
દલપતભાઈ દીકરો, ધન્ય ધન્ય અવતાર. ૩
પરનારી ભ્રાતા સુણ્યો, અક્કલનો ભંડાર;
દેવગુરૂ ભક્તિ ઘણી, ધન્ય ધન્ય અવતાર. ૪
સિદ્ધાચલને આબુજી, તારંગા ગિરનાર;
તીર્થોનું રક્ષણ કર્યું, ધન્ય ધન્ય અવતાર. ૫
ઘણી પ્રતિષ્ઠા લોકમાં, મેળવીયો બહુ પ્યાર;
ભારત દેશ દીપાવીયો, ધન્ય ધન્ય અવતાર. ૬
ગવર્મેન્ટમાં માન બહુ, અનેક જન આધાર;
શુભકાર્યો કીધાં ઘણાં, ધન્ય ધન્ય અવતાર. ૭
આણંદજી કલ્યાણની, પેઢીનો આધાર;
તીર્થોની સેવા કરી, ધન્ય ધન્ય અવતાર. ૮
કેળવણીના ફંડની, કરી વ્યવસ્થાસાર.
સામાયક નિત્યે કર્યું, ધન્ય ધન્ય અવતાર. ૯
સાધુ ગુરૂની ભક્તિમાં, દૃઢ સારા આચાર;
ઓશવંશ દીપાવીઓ, ધન્ય ધન્ય અવતાર. ૧૦
જનની ઉપર ભક્તિ બહુ, માતા નામે સાર;
કન્યાશાળા સ્થાપના, ધન્ય ધન્ય અવતાર. ૧૧
અમદાવાદ દીપાવીયું, સર્વજ્ઞાન હુશિયાર;
ફૂળવટ સારી સાચવી, ધન્ય ધન્ય અવતાર. ૧૨
ગુરૂવ્યાખ્યાનો સાંભળ્યાં, યથાશક્તિ અનુસાર;
શ્રાવક ગુજરાતી બન્યો, ધન્ય ધન્ય અવતાર. ૧૩

સમેતશિખરના દેશમાં, માતા આજ્ઞાસાર;
ગયા શિખરજી દુઃખ ત્યાં, ધન્ય ધન્ય અવતાર. ૧૪
અમર થયો કીર્તિથકી, નિજકુળનો આધાર;
સલાહ દેતો સર્વને, ધન્ય ધન્ય અવતાર. ૧૫
રવિસાગર ગુરૂપર ઘણો, જેના મનમાં પ્યાર;
જૈનધર્મ રક્ષા કરી, ધન્ય ધન્ય અવતાર. ૧૬
જૈનકોમની ઉન્નતિ, કરવા મનમાં પ્યાર;
સુધારા ઘટતા કર્યા, ધન્ય ધન્ય અવતાર. ૧૭
તન મન સત્તા લક્ષ્મીનો, આપ્યો ભોગ અપાર;
પરમારથના કારણે, ધન્ય ધન્ય અવતાર. ૧૮
ઓગણ પચ્ચાશ વર્ષનું, આયુ ભોગવનાર;
વ્હેલો શાથી ચાલીયો, શોક કરે નરનાર. ૧૯
વ્હેલું મોડું સર્વને, મરવું એ નિરધાર;
શુભ કાર્યો જેણે કર્યા, ધન્ય ધન્ય અવતાર. ૨૦
ઓગણીશ અડસઠ જેઠની, વદ પંચમી બુધવાર;
દેહ તજી પરભવ ગયો, કર્મે એહ થનાર. ૨૧
અવશ્ય ભાવીભાવજે, જગમાં તે થાનાર;
શોક કરે કંઇ નહિ વળે, ધર્મ કરે સુખસાર. ૨૨
ક્ષણિક તનધન જાણીને, ધર્મકરો નરનાર;
વૈરાગે મન વાળીને, ચેતો થૈ હુશિયાર. ૨૩
ગુણરાગી ગુણદ્રષ્ટિથી, ગુણો ગ્રહે નરનાર;
ગુણ દેખે ગુણને કથે, ધન્ય ધન્ય અવતાર. ૨૪
પરિચયથી ગુણ દેખીયા, શાન્તિ પામીસાર;
બુદ્ધિસાગર ધર્મનું, શરણ સદા સુખકાર. ૨૫

સં. ૧૯૬૮ જેઠ વદિ ૫

મુ. અમદાવાદ.

ૐ શાન્તિઃ ૩

स्वाधिकार कर्तव्य.

હરિગીત.

ચાહે કર્યા વણુ જે નહિ ને, સ્વાધિકારે કૃત્ય છે;
તે કાર્યની પ્રવૃત્તિમાં વ્હેવું, સદા એ સત્ય છે.
નિજ કાર્યની પ્રવૃત્તિમાં, રાચી રહી આગળ ચલો;
નિવૃત્તિમાં પ્રવૃત્તિ છે ઝટ, મેલ મનનો આમળો. ૧
નિષ્ક્રિય બનવા ચાહ તો, પ્રવૃત્તિના પન્થે પડો;
પ્રવૃત્તિને ત્યાગ્યાથકી, અધિકાર વણુ અન્તે રડો.
મારી ઘણાં ફાંફાં પછી, અધિકાર વણુ પાછા ફરો;
માટે પ્રવૃત્તિ આદરી, નિવૃત્તિની આશા ધરો. ૨
કાંટાથકી કાંટો હરો, પ્રવૃત્તિનું જીવન ધરી;
નિવૃત્તિ લક્ષ્યજ બિન્દુ એ, અન્ત થકી પગલાં ભરી.
આગળ વહો મુજ બાંધવો, આગળ વહો આગળ વહો;
પ્રવૃત્તિના ઓ પન્થીઓ ! કાર્યો કરી સુખડાં લહો. ૩
નવરા જરા બેસો નહીં, કરતા રહો કાર્યો સદા;
નિજકાર્યના યોગી બની, જીવન વહો સઘળું મુદા.
નિવૃત્તિના પન્થે પ્રવૃત્તિ, આદરો ઝટ આદરો;
આલસ્ય નિન્દા ત્યાગીને, શુભ કાર્યની કિંમત કરો. ૪
ખોલો હૃદયનાં બારણાં ને, ભૂમિની શુદ્ધિ કરો;
વાવો મઝાનાં બીજ તેમાં, ઉગશે નિશ્ચય ધરો.
નિષ્કામ કરણી કીજીએ, મન રીઝીયે ના ખીજીએ;
બુદ્ધયબ્ધિ શુભ પ્રવૃત્તિમાં, નિવૃત્તિ લક્ષ્યજ લીજીએ. ૫

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત ૧૯૬૮ અધિક અષાડ સુદિ ૬

અમદાવાદ.

सत्यग्रहण.

કવ્વાલિ.

જગત્‌ના ગુપ્ત પડદામાં, રહ્યું જે સત્ય તે લેવું;
અમારો સત્ય છે ધર્મજ, ભલે માનો ન વા માનો. ૧
અમોને સત્ય જે લાગે, જગત્‌માંથી લઇશું તે;
મનુષ્યોને જણાવીશું, નથી ડરવું ડરાવ્યાથી. ૨
કરૂણાના વિચારોથી, જગત્‌નાં પાપ પોઇસું;
જગત્ સેવા ભલી કરવા, ભલા સેવક અમો બનશું. ૩
જગત્‌ને માતૃવત્ લેખી, જગત્‌ને પિતૃવત્ લેખી;
જગત્‌ને મિત્રવત્ લેખી, ભલું વર્તન ચલાવીશું. ૪
જગત્ આદર્શવત્ લેખી, જગત્‌ને ચિત્રવત્ લેખી;
જગત્‌ને આત્મવત્ લેખી, પગથીએ ધર્મના ચઢશું. ૫
જગત્ શિક્ષક સમુ માની, ભલી શિક્ષા ગ્રહ્યા કરશું;
જગત્ નાટક નિહાળીને, વિવેકે સાર ખેંચીશું. ૬
જગત્‌માં પાણીને દુગ્ધજ, રહ્યાં બન્ને અરે ! ભેગાં;
બનીને હંસ બન્નેને, કરીશું ભિન્ન નિશ્ચય એ. ૭
જગત્‌માં મેઘ બનવાને, જગત્‌માં ચંદ્ર બનવાને;
જગત્‌માં સૂર્ય બનવાને, પ્રવૃત્તિ ધર્મની ધરશું. ૮
જગત્‌નો બાગ છે સુન્દર, મનોહર પુષ્પ મોંઘેરાં;
દુખવવાં નહિ દયા લાવી, દૂરે રહી સુંઘવાં જોવાં. ૯
ફુવારા જ્ઞાનના ઉડે, શીતલતા આપતો વાયુ;
અમારો બાગ કુદરતનો, રહી જ્યાં ખૂબ ખૂબીયો. ૧૦
રસીલા જ્ઞાન યોગીઓ, ભ્રમરવત્ જ્ઞાન રસ પીતા;
બુદ્ધયબ્ધિ પૂર્ણ રસ પીને, સદા આનન્દમાં રહીશું. ૧૧

ॐ शान्तिः ३

સંવત ૧૯૬૮ અધિક અષાડ સુદિ ૧૦.

અમદાવાદ.

अमदावादना नगरशेठ चिमनभाइ लालभाइनुं.

દેહોત્સર્ગ કાવ્ય.

સુકોમલ પુષ્પ ખરી પડયું બહુ પ્યારૂં,
થયું ઘણું એ નઠારૂં.— સુકોમલ૦ ૧
તાપે તપીયું કરમાયું બહુ, કૂળને શોભવનારૂં;
પ્રખર વાયુની ઝાપટ લાગી, થયું પ્રાણથી ન્યારૂં, સુકોમલ૦ ૨
જલરસની બહુ સાહ્ય મળી નહિ, જલજલ કરતું ચાલ્યું;
મનનું ધાર્યું મનમાં રહ્યું સૌ, ફૂલી ફળી નહિ ફાલ્યું. સુકોમલ૦ ૩
બાગની શોભા બહુ કરનારૂં, સૌને લાગે સારૂં;
સકલ પુષ્પમાંહિ એ પ્યારૂં, સુગંધી ફેલવનારૂં. સુકોમલ૦ ૪
દૈવ ! તને ઓ ! લાજ ન આવી, ખીલતાં સંહાર્યું,
સકલ અન્યું આભાસિ હતું તે, થઇ ગયું અણધાર્યું. સુકોમલ૦ ૫
આશ ધરીતી ફૂળની તારી, સૌએ એજ વિચાર્યું;
ભાગ્ય વિના આશા ના ફળતી, થયું કુદરતનું ધાર્યું. સુકોમલ૦ ૬
ચમન પુષ્પ ! સુગંધે ત્હારી, ભ્રમરોએ સંભાર્યું;
શાન્તિ તને હો ! નિર્મલ બુદ્ધિ, સંઘે એ ઉચ્ચાર્યું. સુકોમલ૦ ૭

ॐ शान्तिः ३

સંવત્ ૧૯૬૮ શ્રાવણ સુદિ ૧૩

અમદાવાદ.

हंस पक्षीने संबोधन.

કવ્વાલિ.

સુકોમલ પાંખ ફફડાવી, ઉડયો આકાશમાં ફરતો;
અલૌકિક સૃષ્ટિની લીલા, નિરખતો ચાલતો આગળ. ૧
સુકોમલ દેહની લીલા, બહિર્ અન્તરથકી શ્વેતજ;
નિરીક્ષ્યો એક યોગીએ, મહીની પાસ બોલાવ્યો. ૨

અકલ એ યોગલીલાએ, ઘણાએ પૂર્વ સંસ્કારે;
હૃદયમાં પ્રેમ જાગંતાં, રૂચિથી હસ્તમાં લીધો. ૩
હૃદયની શુદ્ધતા દેખી, પ્રકટીયા પ્રેમના ઉભરા,
નિજાકે સ્થાપીયો હેતે, રમાડયો પુત્રવત્ પ્યારો. ૪
પરસ્પર ચિત્તનું ઐક્યજ, હૃદય અર્પ્યું અનન્યે હો!
થયું આનન્દનું અદ્વૈત, રહ્યું ના હું રહ્યું ના તું. ૫
મધુરાં ગાયનો ગાતો, નિરીક્ષી યોગીનું આનન;
હૃદયની સાથ ચાંપીને, હૃદય મારૂં કથાયું એ. ૬
વિકટ એ યોગીનો યોગજ, હૃદય એ યોગીનું ઉંડું;
ગમ્યું નહિ પક્ષીને ત્યાં તો, રૂચિ થઈ ખૂબ ફરવાની. ૭
હૃદયનું તત્ત્વ જાણ્યું ઝટ, હૃદયના શુદ્ધ યોગીએ;
ખુલાસો દીલનો કીધો, અરે ! શું ઉડવા માગે ! ૮
હજી તું બાળ પક્ષી છે, હૃદય આશય નહીં જાણે;
અભિન્નજ ઉજળું તારૂં, ધરી વિશ્વાસ રહેવાથી. ૯
હૃદય છે પક્ષીનું હમણાં, પછીથી સંગતે રહેતાં;
થશે દિલ યોગીનું રૂડારૂં, જશે શંકા અનુભવ એ. ૧૦
અધિકારે પડે શંકા, અધિકારે ટળે શંકા;
હૃદયનું ક્ષેત્ર વિસ્તરતાં, પછીથી સર્વ સમજાશે. ૧૧
ઘણો સહવાસ કરવાથી, હજી જાશે ખરી પ્રીતે;
પછીથી હંસ તું પ્યારા, રતિ નિજઆત્મમાં પામીશ. ૧૨
રતિનો લાલ અન્તરમાં, સહજ આનન્દના યોગે;
બનીને નેમિવત્ નિશ્ચય, ઉગંતાં પાપને છેદજ. ૧૩
કહ્યું એ યોગીએ પ્રેમે, સુકોમલ હસ્તપંપાળી;
હૃદયમાં ઉતર્યો પ્રેમજ, થયો આનન્દ મસ્તાની. ૧૪
હજી તે ગયું માગ્યું એ, બન્યું તે દિલનું પખી;
બુદ્ધયબ્ધિ હંસપક્ષીની, કથાએ જાણ અન્તમાં. ૧૫

ૐ શાન્તિઃ ૨

સંવત ૧૯૬૮ શ્રાવણ વદિ ૫.
અમદાવાદ.

स्मरण.

હરિગીત.

એ ચિત્ત હારૂં ક્યાં ગયું, એ દિન હારા ક્યાં ગયા;
અધ્યાત્મરસની ભાવના, કલ્લોલ ક્યાં છુપી ગયા?
એ ઉઠતી નાભિથકી આનન્દ ધ્વનિયો ક્યાં ગઈ;
નિશ્ચય થતો ના ચિત્તથી, વ્યવસાયવાળા ચિત્તનો. ૧
ચર્ચા ભલી એ તત્ત્વની, ઉપરામ પામી ચાયકી;
એ ભક્તિનાં મીઠાં ઝરણ, વ્હેતાં હતાં તે ક્યાં ગયાં?
ભાનુ કદિ પશ્ચિમમાં ઉગે, તથાપિ નહિ ટળે;
સંકલ્પ એવો જે કર્યો, તેનું અરે! એ શું થયું? ૨
સંસાર માયા જાળના, કીડા બનાયું વા નહીં;
એ પૂજ્ય બુદ્ધિ હોય તો, પડવા પડે ના ચાયકી.
વ્યવસાયમાં ગુંથાઈયો, તેથી અરે ભૂલી ગયો;
એ ઉત્તરો દેવાય નહિ, જ્યાં પ્રેમ ત્યાં એ શું બને. ૩
જ્યાં રગમગે શ્રદ્ધા અને, સંબંધ ઉપરથી થતો;
વિવેકની ખામી ઘણી ત્યાં, ભૂલ ખામી કેટલી.
જે જે થતું જે જે થશે, જે જે અરે! તે સોઝવે;
પરમાર્થના લ્હાવાથકી, ઉપયોગ આવ્યો એ ખરો. ૪
મત જિંદગી નાહિ કરી, વિવેકથી તું ચાલજે;
જીવન સુધારી આત્મનું, પરમાર્થમાં તું લાગજે.
તનમન અને ધનવાણીનો, ઉપયોગ સારામાં કરો;
ગુણનિધિ કહે તો હવે, પરમાર્થ જીવન ગાળજે. ૫

ॐ શાન્તિઃ ૧

અમદાવાદ, મગનું ચં

तत्त्वमसि.

હરિગીતઃ—

જે તું અરે! તે હું અરે! જે હું અરે! તે તું અરે!
અદ્વૈત કિંતુ રૂપ રહ્યું ત્યાં, ભેદ શાનો આનવે..
જ્યાં તું નહીં ત્યાં હું નહીં, જ્યાં હું રહું ત્યાં તું રહે;

જ્યાં ઐક્યરસનું ધ્યાન ત્યાં શી, ભેદની છે કલ્પના. ૧
જીનરાજ છે આ ભક્ત ત્હારો, ઐક્ય એ તુજથી કરે;
એ ઐક્યની જે ભાવના તે, ધ્યાનમાં ઐક્યજ ધરે,
અમૃતભરી દૃષ્ટિથકી જ્યાં, દૃશ્ય ને દૃષ્ટાતણું;
ઐક્યજ બને ત્યાં આત્મનો, આનન્દરસ જામે ઘણો. ૨
આનન્દરસ બહુ ઉછળે, સાગર અભિનવ દિવ્ય જે;
એ દિવ્ય સાગરમાં રહી, ગંભીરતા શોભે ખરી.
પાછી પડે વાણી અરે ! નેતિ કહી થાકી ઘણું;
બુદ્ધયબ્ધિ અન્તર્ રૂપમાં, ઉંડા ઉતરવું ઐક્યથી. ૩

ૐ શાન્તિઃ ૩

સં. ૧૯૬૭ પોષ સુદિ ૨.

પ્રભુનું શરણ.

કવ્વાલિ.

ફકીરી આ અવસ્થામાં, શરણ ત્હારૂં પ્રભો ! મુજને;
ત્વદર્થે સર્વ ત્યાગ્યું મેં, હજી પણ ત્યાગવાનું શું ? ૧
થયો નહિ ત્યાગ જો પૂરો, પ્રભો બતલાવ તે પૂરો;
શરણ આવ્યો સુધારીને, કરો ઉદ્ધાર સેવકનો. ૨
અકલ મહિમા પ્રભો ત્હારો, કળાતું રૂપ નહિ ત્હારૂં;
ગમે તેવો ગણી ત્હારો, પ્રભુ તું તાર સેવકને. ૩
સકલ જાણે સકલ દેખે, પ્રભો ! તુજને ઘણું શું કહું;
પ્રભુતા રાખજે ત્હારી, ગણીને બાળ આ ત્હારો. ૪
ઘણું અકળાય મન મ્હારૂં, પ્રભો ! તુજ વિણ નથી ગમતું;
દઈને કેવલદૃષ્ટિ, બિરૂદ તું રાખ પોતાનું. ૫
હૃદયના ભાવના પુષ્પે, પ્રભો પૂજું ત્હને પ્રેમે;
અનુભવ જ્ઞાન દીપકથી, કરૂં તુજ આરતી જ્યાં ત્યાં. ૬
પ્રભો ! તુજથી બને ઐક્યજ, સદાની પ્રાર્થના એછે;
બુદ્ધયબ્ધિ ભક્તિના પંથે, હૃદયથી દેખીશું તુજને. ૭

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત ૧૯૬૭ પોષ સુદિ ૧૨ ગુરૂવાર.

મસ્તજ્ઞાનીઓ.

કવ્વાલી.

જુવે છે મસ્ત જ્ઞાનીઓ, હૃદયના ઉચ્ચ આશયથી;
ફરે પ્રારબ્ધથી જ્યાં ત્યાં, સહજ આનન્દના રસિયા. ૧
વદે છે મસ્તિથી શબ્દો, ધરી આનન્દ અંગોમાં,
નથી એ અંગથી પ્રકટ્યો, સહજ આનન્દ ભોક્તાઓ. ૨
પ્રવેશે વૈખરી જ્યાં નહિ, અહો ! ત્યાં સન્તની દૃષ્ટિ,
જગત્ જ્યાં બોલતું નહિ ત્યાં, ખરેખર સન્ત બોલે છે. ૩
પરિમિતનું થતું માપજ, પરિમિતથી ઘણું દૂરજ;
થઇ વ્યાપક રહે છે તે, જુએ જ્યાં ત્યાં સ્વયં દેખે. ૪
સમાતું સર્વ જે માંહીં, અરે ! તે તત્ત્વ છે પાસે;
કરી દર્શન ખુશી થાતા, કહે કોને કથાતું ના. ૫
કરે પ્રારબ્ધથી કૃત્યો, શમાવે સર્વ સંકલ્પો;
બહિરથી દેખતી દુનિયા, હૃદય દેખે અરે ! કયાંથી. ૬
હૃદય સાગર બનાવીને, ભલું તેમાં ભરે સન્તો;
ઉપર દેખે વળે નહિ કંઈ, હૃદય દેખે મળે રત્નો. ૭
બહિરથી દેખતાં તેઓ, પ્રથમતો મૂર્ખ લાગે છે;
હૃદયની પાસ જાવાથી, ઘણું આશ્ચર્ય થાવે છે. ૮
ખરે એ મસ્તજ્ઞાનીઓ, નિવૃત્તિ માર્ગમાં ફરતા;
વિનય સેવા ખરી ભક્તિ, વિના નહિ દીલ આપે તે. ૯
અહો ! એ મસ્ત યોગીના, ઘણા ગંભીર છે શબ્દો;
બુદ્ધયબ્ધિ મસ્તયોગીનું, હૃદયબાગે રહે સાચું. ૧૦

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત્ ૧૯૬૭ પોષ વદિ. ૧ રવિવાર.

પ્રપંચી મોરલી નાદે, અમારે ડોલવાનું ના;
રૂચે તો આવશો પાસે, પરાણે ના મનાવાનું. ૩
ફકીરી રંગ જુદો છે, ફકીરી તાર જુદો છે;
ફકીરી બોલ જુદો છે, ફકીરી પન્થ જુદો છે. ૪
ફકીરી મસ્તી છે જુદી, ફકીરી આંખ છે જુદી;
ફકીરી પ્રેમ છે જુદો, પ્રભુની જ્યોત પ્રકટાવે. ૫
ફકીરી એ ધરી છે મેં, નથી પરવા ત્હમારી કંઈ;
જગતના જૂઠ વ્યવહારે, ફસાતા ના ફકીરો એ. ૬
નથી આ જન્મ રીઝવવા, કરી ખોટી પ્રશંસાઓ;
જઈશું સત્યના માર્ગે, કરીને શોધ સાચાની. ૭
સ્પૃહાવણ સત્ય કહેવાનું, રૂચે તે માનશે નક્કી;
નથી પરતંત્રતા બેડી, નથી ભીતિ વદે વાણી. ૮
અરે! જે ધારના ખીલા, કરે બેસે તિહાં હાજી;
અરે! એ ગોળીના ચવડા, ફરી જાતા વચન મનથી. ૯
રહે રાજી અરે! તેઓ. હૃદયની માન્યતા છોડી;
નથી વદવુ ભલે તેઓ, રૂચે તેવું કરે તો શું? ૧૦
પ્રભુ મહાવીરના બોધે, નયોની સૌ અપેક્ષાએ;
બુદ્ધયબ્ધિ સત્યના માર્ગે, અમારી દૃષ્ટિ લાગી છે. ૧૧

ૐ शान्तिः ३

સંવત ૧૯૬૭ પોષ વદિ ૧૪. રવિવાર.

चित्तसागर.

હરિગીત:—

આ દીલને જે બેટતા તે, દીલ તેનું થે રહે;
એ દીલના દરિયાવિષે, ઉંડા ઉતરતા પ્રેમીયો.
એ દીલ દરિયાના તળે, મોંઘાં ઘણા રત્નો રહ્યાં;
ઉપરથકી તે દેખતાં, દેખાય ના અન્તર્ રહ્યાં. ૧
સ્વાર્પણ તણીને ડૂબકી, મારી તળે જે પ્હોંચતા;

મિત્ર.

કવ્વાલિ.

નિહાળ્યાથી હૃદય દ્રવતું, થતું ખુલ્લું હૃદય સહેજે;
વિપત્તિમાં સદા સાથે, ખરા મિત્રો હૃદય મેળે. ૧
ઠસે છે આંખથી આંખો, વિના બોલે થતી વાતો;
થતું અર્પણ જીવન પ્યારૂં, નથી બદલાની ઈચ્છા. ૨
મળ્યું સાત્યજ બલે જાણો, જોયા ના મિત્ર વિશ્રામી;
નથી હું કે નથી તું એ, ખરી એ મિત્રની જોડી. ૩
હૃદયનાં પ્રેમ ઝરણાંથી, બનેલી સત્ય છે મૈત્રી;
વિપત્તિની કસોટીમાં, ટકે સુવર્ણની પેઠે. ૪
દ્રવે સ્નેહે હૃદય બીજું, રહ્યું ત્યાં તખ્ત મૈત્રીનું;
અભિન્નજ રીત બેનાં જ્યાં, ખરૂં એ મિત્રનું જોડું. ૫
મળે છે જીવની સાથે, સમર્પણ સર્વ કરવાનું;
છુપાવ્યો પ્રેમ નહિ છુપે, વિના બોલે કહાતું સૌ. ૬
પ્રતિજ્ઞા શબ્દની નહિ જ્યાં, પ્રતિજ્ઞા કાર્ય કરવામાં;
સદા નિષ્કામ ભાવે જ્યાં, પરસ્પર સર્વ કરવાનું. ૭
ખરી એ મિત્રતા દેવી, બનેછે જ્ઞાનને સ્નેહે;
અમી તેવા પ્રસંગોમાં, ખરો આનન્દ દેનારી. ૮
થતી જો મિત્રની ઈચ્છા, ધરો શુભ મિત્રના લક્ષણ;
બનો મિત્ર સ્વયં પૂર્વે, પછીથી મિત્ર મળવાના. ૯
બનાવો મિત્ર પોતાને, ખરી છે મિત્રની કુંચી;
કમાયો ના કમાશો ના, [illegible] વિશ્વાસઘાતીને. ૧૦
[illegible] સર્વ દેવામાં, [illegible] જ્યાં ત્યાં,
બને [illegible] હૃદય તનની, [illegible] મિત્ર [illegible] ૧૧
[illegible] સદા [illegible] ૧૨
[illegible] મિત્ર [illegible]

[illegible]

[illegible]

मळ्या ए मानवुं साचुं.

કવ્વાલિ.

નથી અન્તર્ મળ્યાથી કંઇ, સદા સર્વત્ર જ્યાં ઐક્યજ,
થયું તન્મય મળ્યાથી સહુ, મળ્યા એ માનવું સાચું. ૧
ઘટી આનન્દની ઝાંખી, સદા જ્યાં શુદ્ધતા છાજે;
સમાયા ભેદ સઘળા જ્યાં, મળ્યા એ માનવું સાચું. ૨
ઉછળતાં દીલથી દીલજ, સમાતાં ચિત્તમાં ચિત્તજ;
સમાતો પ્રેમમાં પ્રેમજ, મળ્યા એ માનવું સાચું. ૩
પરસ્પર પૂર્ણ રંગાતાં, હૃદયમાં ભેદ ના ભાસે;
નથી જ્યાં ભેદની હોળી, મળ્યા એ માનવું સાચું. ૪
મળે જ્યાં જીવથી જીવજ, રહેના મોહની દૃષ્ટિ;
બુદ્ધ્યબ્ધિ સન્ત દૃષ્ટિથી, મળ્યા એ માનવું સાચું. ૫

ૐ શાન્તિ. ૩

સંવત્ ૧૯૬૭ મહાવદિ ૭ સોમવાર.

स्नेह काव्यः—

સ્નેહ વિના કદિ સુખ થતું નહિ, સ્નેહ અવિચલ સન્તજનોનો;
સ્નેહ છુપે નહિ દૂર થતાં કદિ, સ્નેહથી ટેક નભે છે ઘણાનો.
સ્નેહનું જીવન સ્નેહની આશા, સ્નેહથકી સહુ દુઃખ ભુલાતું,
બુદ્ધિ અનુભવ સાગર ચંદ્રનો, સ્નેહથી સ્વર્ગીય સુખ પમાતું ૧
બન્ધનમાં સહુ સ્નેહનું બન્ધન, સ્નેહ વિચાર્યો કદિ ન વિસરતો.
સ્નેહ રુચિર જન દેર સમાજમ, સર્વ સમર્પણ સ્નેહીજ કરતો.
સ્નેહથકી સહુ દોષ છુપે ઝટ, સદ્ગુણ બોધ હૃદય ઠરી આવે;
બુદ્ધિ અનુભવ સ્નેહનો સ્નેહજ, આકર્ષણ સહુ સ્નેહ કરાવે. ૨

ૐ શાન્તિ. ૩

સંવત ૧૯૬૮ [illegible] વદ ૫ ગુરુવાર.
[illegible]

पक्षी प्रति अन्योक्ति.

મંદાક્રાંતા.

પાંખો ત્હારી વિમલ કરજે, દિલથી થા દયાળુ;
ઉડો ઉંચે હૃદય ઉતરી, સારને ચોપી લેજે.
કાંટા કાઢી વિચર પથમાં, શીતલચ્છાય લે જે,
મૂઢોનો તું અધીન બન ના, ફર્જ ત્હારી ધરી લે ૧
ઉંચો જા તું પ્રતિદિન નહીં, પ્રેમના ઉચ્ચ પંખી;
વિશ્રામો છે હૃદય તનનો, ચિત્ત મેળે મઝાનો.
જોતી રહેશે સકલ દુનિયા, ચિત્તનું ચિત્ત સાક્ષી;
સાક્ષી પૂરે હૃદય સઘળી, દુનિયાની સ્પૃહા શી ! ૨
શુદ્ધપ્રેમે ગગન વિચરો, ઉચ્ચદૃષ્ટિ કરીને;
સદ્ગુણોનો પવન ભરીને, શ્વાસ લે સામ્યતાનો.
આખો દહાડો રજની વહજે, પૂર્ણ ઉત્સાહ ધારી;
દેખાશે હો સહજ સુખનું, સ્થાન અન્તર્વિષે જે. ૩
દીધું દીધું બહુ અનુભવે, સાર લે પત્ર વાંચી;
બન્ધો ! જ્યારે રૂબરૂ મળશો, ખૂબ આનન્દ થાશે.
વાંચી વાંચી હૃદય પટમાં, સાર ઉતાર સારો;
બુદ્ધ્યબ્ધિની હૃદય રચના, દેખીને હર્ષ લ્હે જે ! ૪

ૐ शान्तिः ३

સંવત્ ૧૯૫૮ માઘ વદિ ૧૩ ગુરવાર.

सदुपदेश.

મંદાક્રાન્તા

ધોળું ધોળું સહુ દુધ નહીં, દૂધને પારખી લે;
સાચું દીલે ગ્રહણ કરીને, સત્યને સેવજે તું.
ન્હાના મ્હોટા સકલ સરખા, ધારજે ચિત્તમાંહીં;
જીવોના સૌ ગ્રહણ કરજે, સદ્ગુણો શુદ્ધભાવે. ૧

પોતે કર્ત્તા સકલ સુખનો, ચેતના સંગથી છે;
જો તું અન્તર્ અનુભવ લહી, સિદ્ધ તું ભક્તિથી છે. ૨
શોભા ત્હારી સકલભુવને, અન્ય દ્રવ્યો ન પાવે,
ત્હારી શોભા સકલ તુજમાં, આત્મયોગે સુહાવે.
શોભા મૂકી અવર જનની, સેવના કેમ કીજે;
મૂકી રત્નો ગ્રહણ કરીને, પત્થરે કોણ રીઝે. ૩
જાગી જાગી નિજ અનુભવે, ચાલતું મુક્તિ પંથે;
ચેતી ચેતી પરિહરી સદા, મોહનો સંગ જ્ઞાને.
ત્હારૂં સાચું સકલ ઘટમાં, શુદ્ધભાવે નિહાળી;
અન્તર્દૃષ્ટિ ધરી શુભ સદા, શુદ્ધ લે તત્ત્વ ભાળી. ૪
સંગે રંગે અનુભવતણા, સામ્ય સાથે રહીને;
મુક્તિ પાજે અનુભવ લહી, જ્ઞાન માર્ગે વહીને.
વ્હેલો વ્હેલો નિજ ઘર પ્રતિ, ચાલજે શુદ્ધ યોગે;
"બુદ્ધ્યબ્ધિ"ની હૃદય રટના, શુદ્ધ આનન્દ ભોગે. ૫

ॐ शान्तिः ३

સંવત ૧૯૬૮ ના ફાગણ સુદિ ૬ શનિવાર.
પાદરા.

आत्मामां सत्य.

મંદાક્રાંતા.

ત્હારૂં સાચું અનુભવથકી, આત્મમાં જાણી લેજે,
જુદી બીજી અવર જડની, સંપદા માની લેજે
શુદ્ધ જ્યોતિ શુભ અનુભવે, શુદ્ધ ભાવે રમીને;
પર્યાયોને પ્રકટ કર સો, શુદ્ધ શક્તિ ભારે ૧
પૂર્ણાનંદી સહજ સુખમય, અક્ષયાતીત તું છે,
ત્યાગી ભ્રાન્તિ દુઃખકર સદા, શુદ્ધ રૂપે રમીજે.
પામી ત્યાગી સહજ રમતા, અન્ત તું આત્મભાવે.
ધ્યાને એ સાધ કરીને, તાત ત્વરીત ... ૨
સ્વભાવથી નિજ ગુણવિષે, જડને ત્યાગ પૂરે,

સિંહો વાઘો વરૂ યૂથતણી, ભીતિ છે માર્ગમાંહી.
એવા માર્ગે ગમન કરવું, દુઃખ વેઠી ઘણેરાં;
જ્ઞાનીઓ ત્યાં પ્રતિક્ષણુ વહે, દુઃખને શર્મ માની. ૩
સાક્ષીઓના અનુભવ લહી, ચાલજે મોક્ષ માટે;
છોડાજે તું પરજડથકી, માલ છે શીર્ષ સાટે.
વાંચી ગ્રંથો અનુભવ લહી, શુદ્ધ ધર્મેજ ભૂપે;
ધારી ધૈર્ય પ્રતિક્ષણુ ખરૂં, સિદ્ધને ધ્યેય રૂપે. ૪
પૂરે સાક્ષી અનુભવિજનો, સચ્ચિદાનન્દ ધ્યાઈ;
પૂર્વે મોટા મુનિવર થયા, આત્મનું રૂપ ધ્યાયું.
દુર્ગુણોના વિકટ વનને, બાળ જ્ઞાનાગ્નિથીરે;
સદ્‌ગુણોનું ઉપવન રચી, શિષ્ય! માળી બનીને. ૫
ત્હારૂં ધાર્યું કર સહુ બળે, મર્દના ખેલ ખેલી;
સંયોગો આ મનુષ્ય ભવના, પૂર્ણ ભાગ્યે મળ્યા છે.
જે જે આવે અશુભ ઉદયે, વાદળો આપદાનાં;
તે તે સર્વે સહન કરીને, ચાલજે શીઘ્ર અગ્રે. ૬
શુદ્ધપ્રેમે જગત સઘળું, દેખજે દોષ ટાળી;
પ્રેમી કરવા જગત સઘળું, પ્રેમની ભાંગ પીજે.
સાચું ધ્યાન પ્રતિક્ષણુ કરી, કર્મની ટાળ ફાંસી;
ચેતી લે જે પ્રતિક્ષણુ અરે ! આત્મશ્રદ્ધા ધરીને. ૭
મારો આત્મા ગુણનિધિ સદા, ભાવના ભાવ એવી;
મારા ઉંચા ગુણ પ્રકટશે, ધાર સિદ્ધાંત સાચો.
ધારી સિદ્ધિ સકલ બનશે, સત્ય ઇચ્છા પ્રયત્ને;
"બુદ્ધચબ્ધિ"ની હૃદયસ્ફુરણા, આત્મશક્તિ પ્રબોધે. ૮

ૐ શાન્તિ ૩

સં. ૧૯૬૮ શ્રાવણ સુદિ ૧૨ શુક્રવાર.

પાદરા.

પરીક્ષામાં ટકે પૂરો, અમારો શિષ્ય ગણવાનો. ૫
રહે પાસે થઈ નિર્ગુણ, રહ્યો ના તે ખરૂં જોતાં;
ગુરૂ ભક્તિથકી ભક્તજ, અમારો શિષ્ય ગણવાનો. ૬
હૃદય ભક્તિથકી પાસે, નથી કાયાથકી પાસે;
ઘણી ગંભીરતા ધારક, અમારો શિષ્ય ગણવાનો. ૭
ધરે વૈરાગ્યને ત્યાગજ, સહન કરતો પરિષહને;
સમજતો સહુ અપેક્ષાએ, અમારો શિષ્ય ગણવાનો. ૮
બજાવે શિષ્યની ફર્જો, કર્યો ઉપકાર નહિ ભૂલે;
તજે જે દોષદષ્ટિને, અમારો શિષ્ય ગણવાનો. ૯
અનુકુલ ચિત્તથી રહેતો, હૃદય સમજે વિના બોલે;
ધરે નિસ્વાર્થ પ્રેમજ જે, અમારો શિષ્ય ગણવાનો. ૧૦
મળે છે દીલથી દીલજ, પરોક્ષે પણ અનુભવથી
થયો જે મોક્ષનો અર્થી, અમારો શિષ્ય ગણવાનો. ૧૧
ગુરૂ ગમને ગ્રહી પ્રીતે, જમાનો ઓળખી ચાલે;
યથાશક્તિ ધરે સંયમ, અમારો શિષ્ય ગણવાનો. ૧૨
સદા રત્ન ત્રયી સાધે, ધરે સંવર ત્યજે આશ્રવ;
બુદ્ધ્યબ્ધિ ધર્મનો ધારક, અમારો શિષ્ય ગણવાનો. ૧૩

ॐ शान्तिः ३

સંવત્ ૧૯૬૮ અષાડ સુદિ ૩

अध्यात्मरुचि.

હરિગીત.

ઉપદેશ દેવાની પ્રવૃત્તિ બહુ, કરી પ્રેમે ભલી;
લેખો લખ્યા ગ્રન્થો લખ્યા, ચર્ચા કરી વાદે ઘણી.
અધ્યાત્મની પ્રકટી ઘણી, રૂચિ હૃદયમાં ભાવતી;
નિવૃત્તિ જીવન ગાળવા ઇચ્છા, ઘણી દીલમાં થતી. ૧
અધ્યાત્મમાં લગની લગી, વ્યવહાર શુભ પણ સાથ છે;

आंगणे आवनारा.

હરિગીત.

આવે અમારે આંગણે, કોઇ માલ લેવા લોભથી;
જોઇ તપાસી લે ઘણું, પાછા વળે કો જોઇને.
આવે અમારે આંગણે કો, મિત્ર બનવા ભાવથી;
સમજે નહીં શું મિત્ર છે, તેની અરે ! ફુરસે કઇ ? ૧
આવે અમારે આંગણે, કો શિષ્ય બનવા કારણે;
પણ શિષ્ય ફરજો જાણતા નહિ, શિષ્ય એ શી વસ્તુ છે.
એ શિષ્ય ગુરૂની ફરજ જાણવા પણ, લહે દુઃખડાં પછી;
સંબંધ છૂટા થઇ જતા, જે શિષ્ય ગુરૂના નામના. ૨
આવો અમારે આંગણે, સાચા ગુરૂ બનજો તમો;
આવો અમારે આંગણે, સૌ ભેદ દૂરે થઈ જશે.
આવો અમારે આંગણે, પ્રેમી થઇને સાચા તમે;
આનન્દમાં અદ્વૈત થઇને, દુઃખ સૌ ભૂલી જશો. ૩
આવો અમારા આંગણે, નિજ રૂપને જોશો તમે,
નિજ આત્મમાં સ્હેજે વસ્યું, તે સુખના ભોગી થશો.
આવો અમારે આંગણે, મ્હેમાન કોઇક ઘણા;
ન્હાના નહીં મ્હોટા નહીં, એ ભાવ દીલમાં લાવશો. ૪
શુભ પ્રેમ, શ્રદ્ધા, ભક્તિથી, આવો પધારો આંગણે;
મળશું હૃદયના ભાવથી, જ્યાં ભેદ ખેદજ નહિ કદી.
આવો હૃદયની ભાવના, પૂરી કરીને જાવ કે,
નિજ ભાવના પણ આંગણે, અદ્વૈતનો પ્રકાશ કરે, ૫
જ્યાં પ્રેમ મળતો નહિ હૃદયનો, આંગણું ત્યાં શું છે,
જ્યાં પ્રેમ મળતો દીલનો, તે, આનન્દનું ધામ છે
એ આંગણું છે સ્વર્ગનું, અને મ્હેરૂં ઘણું.
એ આંગણાંમાં આવીને, [illegible] ૬
[illegible] આંગણાંમાં [illegible]

એ આંગણામાં સદ્ગુણોનાં, ફુલ ફળો મ્હોરતાં·
એ આંગણામાં અર્પેલ, અદ્વૈત મેવો છે રહે;
આવો પધારો આંગણે, શુદ્ધચિત્ત વ્હાલા સજ્જનો!

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત ૧૯૬૮ આસો વદ ૧૪ રવિવાર.

પૂર્ણાનન્દ.

હરિગીત.

આનન્દ અપરંપાર મ્હારા, આત્મમાં નિશ્ચય રહ્યો;
આનન્દમય ચેતન વિભુ હું, કેમ ભૂલું ભ્રાંતિથી.
આનન્દ મ્હારૂં છે જીવન, આનન્દ મ્હારો દેશ છે;
આનન્દમય હું જાણીયો, આનન્દના ઉપયોગથી. ૧
ક્ષણ ક્ષણવિષે આનન્દની, ભાવું હૃદયથી ભાવના;
આનન્દ સરવર ઝીલતો હું, હંસ પોતાને ગણું.
વિષયોના બરકો થયા એ, પીતાં આનન્દથી;
આનન્દમય હું જાણીયો, આનન્દના ઉપયોગથી. ૨
જે જન્મ મૃત્યુ થાય છે એ, મુજને છે નહીં;
છેદાય નહિ ભેદાય નહિ, એ રૂપ મ્હારૂં છે ખરૂં.
એ રૂપના હું ધ્યાનમાં ડૂબ્યો, હૃદયના હર્ષને;
આનન્દમય હું જાણીયો, આનન્દના ઉપયોગથી. ૩
આનન્દના ઉભરાઉં, ધોવાય દુઃખનો મેલ બહુ;
જે જે કરૂં જે જે ભણું, આનન્દમાં વ્યાપી રહ્યો.
જે જે નિહાળું વસ્તુ ત્યાં, આનન્દવણ બીજું નહીં,
આનન્દમય હું જાણીયો, આનન્દના ઉપયોગથી. ૪
ખાઉં બહુ આનન્દથી, ઉભો રહું આનન્દથી;
પીઉં બહુ આનન્દથી, આનન્દથી ચર્યા કરૂં.
બોલું કરૂં આનન્દથી, ચિંતન કરૂં આનન્દથી;

આનન્દમય હું ભાસીએ, આનન્દના ઉપયોગથી. ૫
કયા અને વાણી હૃદય, આનન્દમય ઉતમે ભરે;
આનન્દમય આ વિશ્વને, માનું હૃદય આનન્દથી.
મેં બુદ્ધિના આનન્દથી, પ્રકાશ આનંદી બન્યું;
આનન્દમય હું ભાસીએ, આનન્દના ઉપયોગથી. ૬
ચિત્ત મળ્યા આનન્દના, આનન્દનાં સાધન બન્યાં;
આનન્દની હેનજ રહી ત્યાં, દુઃખનું સ્વપ્નું નથી.
આનન્દ રસના પાનથી, બુદ્ધ્યબ્ધિ આનન્દી બન્યો;
આનન્દમય હું ભાસીએ, આનન્દના ઉપયોગથી. ૭

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત્ ૧૯૬૮ ના અષાડ વદ ૦)) ગોધરા,

चेतना योगिनी.

હરિગીતઃ—

પિયુ પિયુ કરીને શોધતી, અવલોકતી ચારે દિશા;
અન્તર્ ઉછળતા પ્રેમના એ, પ્રેમથી બહુ ચાલતી.
જે જે મળે તેને અરે ! પૂછે હૃદયના ભાવથી;
એ કયાં રહ્યો ? કયારે મળે ? કયાં જઇ મળું એ પ્રશ્નને. ૧
પૂછી પાછી આગળ ચલે પણ, ભાન નહિ નિજ કાયનું;
વાણીથકી ગાતી ઘણાં, ગાનો પિયુના ભાવથી.
મનમાં પિયુ વણ કંઈ નહીં, પિયુ પિયુ કરી ધરણી ઢળે;
મનમાં ધર્યું એ ધ્યેય છે જે, પ્રાણ જાતાં નહિ ટળે. ૨
પિયુના વિના ચેનજ નહિ એ, પ્રેમપણ દુઃખકર થયો;
જ્યાં ત્યાં નિહાળે પ્રેમથી એ, સ્વામીને સંભ્રાન્ત થૈ.
પિયુમય બની સૃષ્ટિ બધી, દેખે નહિ બાકી કશું;
મનના અણુ અણુમાં પ્રકટતી, આકૃતિ પિયુની ઘણી. ૩
આવેશ એકજ ચિત્તનો, પિયુવણ પ્રિયજ કોઇ નથી;
શુલ્તાન પિયુના ધ્યાનમાં, બનીને વિરહથી કંપતી.

સંયોગ મળશો સન્તનો, નિષ્કામ સેવા ધર્મની;
એકાન્તમાં નિજઆત્મનું, ધ્યાનજ સદા ધ્યાતો રહું,
મસ્તાન રહું નિજ આત્મના. ઉપયોગથી અન્તર્ સદા;
ગુપ્તિ ધરૂં સમિતિ ધરૂં ને, સાક્ષી પ્રભુ જોઉં સદા. ૩
પ્રતિબંધ કોનો નવ કરૂં ને, વાયુવત્ વિચરૂં મહી;
ઉપયોગથી ન્યારા કરી, જડ જીવને કાર્યો કરૂં,
વારૂં પ્રમાદો આવતા પરવા, ધરૂં નહિ કોઇની;
નિઃસંગતા સેવીઘણી, ઝટ ચિત્તને વશમાં કરૂં. ૪
આચાર ઉત્તમ પાળવા, સંકલ્પની દૃઢતા કરૂં;
ષટ્ કાયની રક્ષા કરૂં ને, દોષ લાગ્યા સંહરૂં;
સ્વાધ્યાયમાં રાચી રહી, ઉપયોગથી ધ્યાનજ ધરૂં;
વૈરાગ્યથી પોષી ગુણોને, સામ્યથી આગળ વહું. ૫
આ કાળમાં આચારમાં, મૂકું બને તે ભાવથી,
આગમ કરીને આગળે, રમતો રહું નિજ ભાવમાં;
વગડા દરી પર્વતવિષે, ધ્યાનજ ધરૂં ઉત્સાહથી,
નિર્ભિક થઈ ઉપસર્ગથી, પાછો હઠું નહિ ધર્મથી. ૬
નિજ આત્મનું જે વીર્ય તેને, આત્મમાંહિ વાપરૂં,
એવા ભલા દહાડા હવે તો, પ્રાપ્ત થાજો ધર્મના,
આચાર પાળું પંચધા, ચારિત્રની શુદ્ધિ ધરૂં;
બુદ્ધયબ્ધિ મંગલ પામવા, એ ભાવના ભાવી ખરી. ૭

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત્ ૧૯૮ શ્રાવણ સુદિ ૮ મંગલવાર.

સૂચના.

હરિગીતઃ—

શીખો અને શીખવાડશો, બન્ધુ અમારા ધર્મના;
સ્વાધ્યાયમાં જીવન જતાં; ઉપયોગ વધશે આત્મનો.

લ્હાણું મઝાનું લ્યો અને, પાછા ફરીથી આવજો;
સંસારમાં પાન્થો છીએ, હું ને તમે એ જાણજો. ૧
અધ્યાત્મરસના પૈ રંગીલા, પાન કરજો પ્રેમથી;
આનન્દરસ ઝરણાં વહાવો, ધ્યાનવારિવૃષ્ટિથી.
જે સૂક્ષ્મ વાણુથી ઘણા તે, સહૂ વિચારો પોષજો.
નિજ આત્મને પ્રેમે ભજુ એ, ધર્મ ભોજન સાર છે. ૨
ખુલ્લાં કરો દિલ બારણાં, તાજા વિચારો આવશે;
સંકોચતા નહિ દીલને. ઉદારતાથી પોષજો.
જે જે ભર્યું દીલમાં અરે! સુણી અને વાંચી ઘણું;
અનુભવ કરો તેનો ખરો એ, આત્મ શક્તિ અર્પશે. ૩
સંકોચના નહિ દીલને, એ દીલથી દિલમેળવો.
તન્મય બની અનુભવ કરો, સાચું હૃદયથી દેખજો.
ગુણદૃષ્ટિથી ગુણ લો અને, આપો સકલને ભાવથી;
ગુણદૃષ્ટિને આગળ કરી, આવો મઝાનું પામજો. ૪
જેજે મળે જ્યાં જ્યાંથકી તે, ત્યાંથકી સંમેળવો.
આધાર આ કલિકાલમાં, ગુણ રાગનો શાસ્ત્રે કહ્યો.
સાપેક્ષનયની દૃષ્ટિથી, સાચી હૃદયનું લ્યો ખરૂં;
બુદ્ધ્યબ્ધિ સન્તો મેળવો તે, સદ્ગુણો સમજાવશે. ૫

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત ૧૯૬૮ શ્રાવણ સુદિ ૪ મુંબઈ

आमन्त्रण.

હરિગીત:—

તમને અમે તો બન્ધુઓ! આપો તમારૂં માનીને;
મારૂં નથી હોતું તને જે, સત્ય લાગે તે ખરૂં.
સમભાવ જેવી દૃષ્ટિ તેવું, સત્ય એ સંસારમાં;
એ દૃષ્ટિઓની ભિન્નતાથી, સત્યના ભેદો પડે. ૧

આશય અમારા જાણવાને, દીલથી દિલ મેળવો.
એ દીલથી દિલ મેળવ્યાથી, દીલઆશય જાણશો.
આશય ઉઠયા જે દીલમાંથી, યોગ્યતાએ બોધશો;
કારણ સકલ જાણી પછી એ, ન્યાયના ન્યાયી બનો. ૨
નિજ દીલના આશય સહુ, નહિ પુસ્તકોમાં આવતા;
આશય બહુ બાકીરહે, લખતાં ઘણાયે લેખને.
આશય પરામાં ઉઠતાતે, વૈખરી નહિ વર્ણવે;
આશય અમારા જાણવાને, દીલની સંગત કરો. ૩
જે જે કથ્યું તેમાં અપેક્ષા, જાણવા યત્નજ કરો;
પૂછો હૃદય ખુલ્લુ કરી, નિર્મલ મતિ પ્રેમે અહો !
શબ્દોથકી બહુ સૂક્ષ્મ છે, આશય ગ્રહે છે જ્ઞાનીઓ;
જે પૂર્ણ જ્ઞાની હોય તે, દિલના ગ્રહે છે આશયો. ૪
નિજદીલ આશય જેગ્રહે, સંસર્ગ પામ્યો તેગણું,
આશય સહુ સમજે નહીં તે, દીલમાં ના પેશીયો.
ઉંડા હૃદયમાં પેશીયા, આશય ગ્રહે ત્યારે ગણું.
આવ્યા અમારા મંદિરે તે, દીલના સંગી બને, ૫
જે દીલના વિશ્રામીઓ તે, દીલથી વાતો કરે;
સંકોચ પામે નહિ હૃદય તે, દીલના વિશ્રામીઓ.
તમને રૂચે તો આવશો નહિ, આવશો તો કંઇ નહીં.
સત્કારની ઇચ્છા તજી, વિશ્રામ લો નિજનું ગણી. ૬
મસ્તાન દીલ માનેનહીં, સત્કારની પરવા જરા;
થાતું મળ્યાથી ઐક્ય ત્યાં, સમજાવવાનું કંઈ નહીં.
ચારિત્રના એ માર્ગમાં, આવો અમારા બન્ધુઓ.
બુદ્ધયાબ્ધ શિવમંગલ ગ્રહો, આવો અમારા બંધુઓ. ૭

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત ૧૯૬૮ શ્રાવણ સુદિ ૧૪ સોમવાર.

आन्तर युद्ध.

હઠાવ્યો ઘણો ને હજી હું હઠાવું;
હઠાવીશ, હઠાવીશ, હઠાવીશ, હઠાવીશ.
અરે ! લાગ તાકે ઘણું દુઃખ દેવા;
હઠાવીશ, હઠાવીશ, હઠાવીશ, હઠાવીશ. ૧
ગમે તે સમે ને ગમે તે ભવે પણ;
સબળ યત્નથી હું હઠાવીશ, હઠાવીશ,
ગમે તે ઉપાયો કરી ધ્યાન ધ્યારી;
હઠાવીશ, હઠાવીશ, હઠાવીશ, હઠાવીશ. ૨
કરૂં હું કરીશજ તને છેદવાને;
ઉપાયો ઘણા ભાવના દીલ લાવી;
સતાવ્યો અરે ! ત્હેં મ્હને ખૂબ જ્યાં ત્યાં,
હઠાવીશ, હઠાવીશ, હઠાવીશ, હઠાવીશ. ૩
દબાવ્યો મ્હને તેં ઘણો પૂર્વકાલે;
હજી પણ મ્હને દાબવા ખૂબ ઇચ્છે;
હવે ધાર્યું થાશે નહીં લેશ ત્હારૂં;
હઠાવીશ, હઠાવીશ, હઠાવીશ, હઠાવીશ. ૪
નચાવ્યો, લજાવ્યો, હઠાવ્યો, મરાવ્યો;
ચડંતાં અરે ! પાદ ખેંચી પછાડયો;
કરાવી ઘણી હાજીઆ મંત્રથી ત્હેં;
હઠાવીશ, હઠાવીશ, હઠાવીશ, હઠાવીશ. ૫
હવે ધાર્યું થાશે નહીં માન ત્હારૂં;
હઠીલા સ્વયં લાજને ચિત્ત લાવી,
અસંખ્યપ્રદેશે થશે રાજ્ય મ્હારૂં;
હઠાવીશ, હઠાવીશ, હઠાવીશ, હઠાવીશ. ૬
ગયા દુઃખ દ્હાડા, મળ્યા સુખ દ્હાડા;
ધરી શુદ્ધ ઉપયોગને મૂળ ઉદીશ,

ખરા યોગથી નાશ ત્હારા થશે હો !
હઠાવીશ, હઠાવીશ, હઠાવીશ, હઠાવીશ. ૭
થયો એજ નિશ્ચય, હૃદય સાખ પૂરે;
પ્રતિદિન ત્હારો થશે નાશ નક્કી,
પ્રભાતે હૃદય જાગીને સત્ય બોલું;
બુદ્ધયબ્ધિ વિજય વાદ્ય વાગ્યાં મઝાનાં. ૮

ॐ शान्तिः ३

સંવત્ ૧૯૬૮ શ્રાવણ વદિ ૩ શુક્રવાર.

दृढ निश्चय.

ચળે ના ટળે ના, ખરે ના કદાપિ;
કદાપિ મળે દેવની કોટી તો પણ.
ચળે મેરૂ પણ એ, કદિ નહિ ટળે હો.
હુકમ આત્મવીર્યે, કરૂં જીવને હું. ૧
કદિ સ્વપ્નમાંહીં, વિકારે ચળું નહીં;
બહુ જોશથી સત્ય સંકલ્પ ધારૂં.
રહો યોગનું વીર્ય આત્મસ્વભાવે;
હુકમ આત્મ વીર્યે, કરૂં જીવને હું. ૨
ચળાવ્યા ચળે નહિ, કદિ યોગ મ્હારા;
હુકમ સ્વપ્નમાં એમ, સત્યજ થનારો.
સ્વભાવે રહીને, વિકારો વિદારૂં;
હુકમ આત્મવીર્યે, કરૂં જીવને હું. ૩
ચળે ના કદિ જેમ બ્રહ્માંડ આખું;
તથા નિર્વિકારી, પ્રદેશે પ્રદેશે.
પરિપૂર્ણ જુસ્સાથકી ભાવ લાવી;
હુકમ આત્મવીર્યે, કરૂં જીવને હું. ૪
પ્રભુ આપ પેઠે હવો, આપ મ્હારી;

પરિપૂર્ણ નિશ્ચય, બની રૂહે બનાવ્યો.
સુતાં ઉંઘતાં, જાગતાં બેસતાં એ;
હુકમ આત્મ વીર્યે, કરૂં જીવને હું. ૫
સકલ અંગપર શક્તિઓ સત્ય જામો;
બની રૂહો સદા યોગ સહુ મુજ તાબે.
સકલ વાસના ભસ્મીભૂતજ બનો એ;
હુકમ આત્મવીર્યે કરૂં જીવને હું. ૬
અસંખ્યાત આત્મપ્રદેશે રહ્યું જે;
સકલ યોગનું વીર્ય તે સ્થિર થાઓ.
પરિણામ પામું સદા શુદ્ધ રૂપે;
હુકમ આત્મ વીર્યે કરૂં જીવને હું. ૭

ૐ शान्तिः ३

સંવત્ ૧૯૬૮ શ્રાવણ વદિ ૩ શુક્રવાર.

आत्मसंबोधन.

હરિગીત.

તું સર્વની આગળ થઇને; સર્વનો નેતા બની;
ઉત્સાહ પ્રકટાવી ઘણો, શૂરતા ચઢાવી અંગમાં.
ઉત્સાહને પ્રેરી ઘણો, શૂરતા ચઢાવી લોકને;
નિજ ફર્જ પૂરી પાડવા, શુભ કાર્યકર બહુ ખંતથી. ૧
સાહસિક થૈ વિવેકથી, ઝટ ધૈર્યને ધારણ કરી;
શુભ કાર્ય કર ફત્તેહ છે, વિશ્વાસથી નિષ્કામથી.
સ્હામી રહી વિપત્તિયો, તેથી અરે ! બ્હીવું નહીં;
નિજ આત્મના સામર્થ્યથી વિઘ્નો સહુ દૂરે જશે. ૨
પુરૂષાર્થને ઝટ સ્ફોરવી, નિજ આત્મની શ્રદ્ધા ધરી;
ઉંડા હૃદયમાં ઉતરી, આલોચ કરજે કાર્યનો.
આગળ જતાં જો આખડે તો, ધૈર્યને છંડીશ ના.
રાખી હૃદયમાં સિંહની, દૃષ્ટિ વિચારી ચાલવું. ૩

શુભ સાધ્ય દૃષ્ટિ લાવીને, શુભ સાધનો સેવવાં ભલાં,
ઉપયોગ હૃદયમાં રાખીને, અભેદ ચિન્તા દાખીને;
શુદ્ધ ધ્યાનકેલિ પ્રસંગમાં, બહુલે રહે ઉત્સાહથી,
પાપના રસોને જાણશે, આત્મ રસો અનુભવશે. ૪
ખંખેરશે એ કર્મના, પરમાણુઓ લાખો ઘણા;
પ્રકાશશે નિજ આત્મના, ગુણો સાત શુભ ભાવથી,
નિજ આત્મની આધે ભરી જે, ઋદ્ધિ તે નિજ સિદ્ધતા;
બુદ્ધયબ્ધિ એ નિજ સિદ્ધતા, પ્રકાશશે ઉપયોગથી. ૫

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત ૧૯૬૮ ભાદરવા સુદ ૬ સોમવાર.
અમદાવાદ.

ક્ષમાપના.

મંદાક્રાંતા.

મીઠાં મીઠાં હૃદય ઝરણાં, ખામણાં નીર જેવાં;
ધૂવે સર્વે હૃદયમળને, દિવ્ય દૃષ્ટિ ખિલાવે,
વાળે માર્ગે સહજ શિવના, દુઃખના ઓઘ ટાળે;
ઉંચા ઉંચા સકલ ગુણની, ઉચ્ચતા શીઘ્ર આપે. ૧
સાધે મૈત્રી નયન મનની, તુચ્છતા ટાળનારાં;
વ્હાલાં સારાં પ્રતિદિન વસો, દીલના આંગણામાં,
સંદેશો એ પરમ સુખનો, મુક્તિનું બારણું એ;
ખામું જીવો સકલ જગના, સર્વ જીવો ખમાવો. ૨
સિંચે સર્વે હૃદય ગુણને, મેઘની વૃષ્ટિ જેવાં;
સાચી એ છે સહજ વિભુને, દેખવાનીજ દૃષ્ટિ,
આવો પ્યારાં હૃદય વસશો, શાન્તિને આપનારાં;
બુદ્ધયબ્ધિ હા પ્રતિદિન થશો, ખામણાં એ મઝાનાં. ૩

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત ૧૯૬૮ ભાદરવા સુદિ ૭ મંગળવાર.
અમદાવાદ.

કેમ જગમાં હિતમાં ઝૂરે એ, અર્ધ ત્હારૂં મર્મ મ્હારૂં;
મ્હારૂં અને ત્હારૂં મરે ! એ એકત્વ બુદ્ધિ વરો.
અર્હતને આધારનું, જિનરાજ ધ્યાને તું સ્થેય
બુદ્ધયબ્ધિ દર્શાવતા, કર્મોની ખનિયો કરે. ૭

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત ૧૯૬૮ આષાઢ શુદિ ૧૧ રવિવાર.

सत्यजीवन.

હરિગિતઃ—

શુભ જન્મનું આ જિંદગીમાં, જીવતાં કરીને નવું;
આરેહથી બહુ જીવતાં, સદ્ગુણથી જીવું ખરૂં,
સદ્ગુણથી જીવ્યા ખરાતે, જીવતા જગમાં રહ્યા;
આનંદમય જીવન કરે તે, સત્ય જીવ્યો જાણવો. ૧
જીવું જીવાડું સર્વને હું, સદ્ગુણોના પ્રાણથી;
એ સદ્ગુણોના તેજથી, મુઓ જીવાડું જીવને.
જીવ્યાપછી મરવું નથી એ, જ્ઞાનીઓએ સંકર્યું;
જીવ્યાપછી મરવું રહ્યું એ, જીવવું છે બાહ્યથી. ૨
મરવું હતી વ્હાલું નથી, મરવું નથી મરવું નથી.
મરવું રહ્યું ત્યાં ભય રહ્યો એ, ભયથકી ડરવું નથી.
વ્હાલું સદા છે જીવવું એ, જીવવું મેં ઓળખ્યું;
એ જીવવાનું યોગથી, આનન્દના અદ્વૈતથી ૩
આનન્દના અદ્વૈતમાં, આનન્દમય સૌ ભાસતું;
એ જીવતાના પ્રાણનું પોષક, ખરૂં એ દ્રવ્ય છે.
આનન્દ રસથી પોષનારા, સત્ય વૈદ્યો જાણવા;
મૂઆ કરે જે જીવતા તે, દિવ્ય વૈદ્યો સત્ય છે. ૪
આનન્દ રસથી જીવતા ને, અન્યને જીવાડતા;
ગાયા અમારા તે પ્રભુઓ, દીલનાં દર્દો હરે,

શાશ્વત જીવનએ પામવા, થાવા અમર આનન્દથી;
અલમસ્ત થૈને શોધતા એ, આત્મભાવે યોગીઓ. ૫
એ અલખની ધ્વનિપો કરી, આનન્દનો યોગી બનું;
નિર્દોષ વિષયાતીત થૈ, આનન્દમય ફરતો ફરૂં.
પરમાત્મનું જીવન ખરૂં એ, યોગીના અન્તર્ રહ્યું;
બુદ્ધ્યબ્ધિ પરમાનંદના, કલ્લોલની ધ્વનિપો સુણું. ૬

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત્ ૧૯૬૮ ભાદરવા સુદિ ૧૩ મંગલવાર.

अजवाळी रात्री.

અહોહો રાત થઇ અજવાળી, લગતગતી તારા આલિ-અહોહો૦
મૌક્તિક ચંદરવો આકારો, કુદરતે બાંધ્યો ઝાલી. અહોહો૦ ૧
કુમુદિની વન ખીલ્યાં શોભીતાં, સ્નેહ અહેલો પાણી- અહોહો૦ ૨
પંકજ વૃન્દો મીંચાઇ ગયાં, પ્રેમ અવરથી ટાળી-અહોહો૦ ૩
મન્દ મન્દ સ્મિતની ઉજ્વલતા, હાસ્ય કરે પતિ ભાળી-અહોહો૦ ૪
ધીમા ધીમા સ્વને કરતી, નિંદ સમર્પે વ્હાલી- અહોહો૦ ૫
ખળખળ નદીના જલ સંચારે, જાય જોતાં અરે ચાલી-અહોહો૦ ૬
ઘુંઘવાટ કરતો રૂહે દરિયો, ઉછળે છાલંછાલી- અહોહો૦ ૭
સિંહ ધડુકે પર્વતમાંહી, હાસ્ય કરે લટકાળી- અહોહો૦ ૮
પ્રસરી શાંતિ જીવો ઉંઘે, તુજ ખોળે શિર ઢાળી-અહોહો૦ ૯
જાગે જોગી આનન્દ લહેરે, તેની કરે રખવાળી. અહોહો૦૧૦
તનનો તાપ બુઝાવે સઘળો, આધિ ઉપાધિ ટાળી-અહોહો૦૧૧
અમૃત લેઇ વનને સિંચે, બની ખરી રખવાળી- અહોહો૦૧૨
ઝગહગતી જ્યોતિ રૂપેરી, ઓઢી છે શુભ સાડી- અહોહો૦૧૩
લટકાં મટકાં કરતી ચાલે, દેઇ હાથમાં તાલી અહોહો૦૧૪
ખોટી પ્રીતિની એ રીતિ, મુંઝાયો ના ખાલી. અહોહો૦૧૫
બુદ્ધિસાગર અન્તર્ દ્રષ્ટિ, ક્ષયોપશમથી ભાળી. અહોહો૦૧૬

ૐ શાન્તિઃ ૩

૧૯૬૮ ભા. સુદિ ૧૦

पोतानुं संभाळ.

—દોહરા.—

અમુક માનવ મૂઢ છે, અમુક દક્ષ નિહાળ.
પરપંચાતો ત્યાગીને, પોતાનું સંભાળ.
પરમાં દૃષ્ટિ રાખીને, કરતો પરનો ખ્યાલ.
પર પરીક્ષા કયાં કરે, પોતાનું સંભાળ.
પર પોતાનું કલ્પીને, રચતો જગ જંજાળ.
સાથે કોઇ ન આવશે, પોતાનું સંભાળ.
ચક્રવર્તી પણ ચાલીયા, દે છે મૃત્યુ ફાળ.
અનિત્ય આ સંસારમાં, પોતાનું સંભાળ.
જન્મ મૃત્યુના ચક્રમાં, પડવાથી બેહાલ.
કર્મવશી સહુ જાણીને, પોતાનું સંભાળ.
કર્યાં કર્મ સહુ ભોગવે, રાજા ને કંગાલ.
તીર્થંકર પણ ભોગવે, પોતાનું સંભાળ.
દ્વેષ ધરે શું ? શત્રુપર, કોપર ધરે [illegible]
મનઃ કલ્પના ત્યાગીને, પોતાનું સંભાળ.
શરમ ન રાખે કોઇની, એવો [illegible]
વૈરાગ્યે મન વાળીને, પોતાનું સંભાળ.
પર નિન્દાને કયાં કરે, ભૂરી નિન્દા [illegible]
ખટપટ ખોટી ત્યાગીને, પોતાનું સંભાળ.
ડહાપણમાં ડુલી જઇ, બની ન [illegible]
મેળા મળીયા સ્વપ્નના, પોતાનું [illegible]
ધન સત્તા પદવી સહુ, જુઠા [illegible]
અભિમાનને ત્યાગી ઝટ, [illegible]
ઇન્દ્રજાલ પેઠે સહુ, ક્ષણિક [illegible]
અન્તરમાં સમજી અરે [illegible]
પરપુદ્ગલ તે તું નહિ, [illegible]
શુદ્ધસ્વભાવે તું સદા, [illegible]
હાથ ઘસંતાં ચાલીયા, [illegible]

કુગુરૂ પશુઓને દૂર કાઢી, ભ્રાન્તિ ઉંદર દૂર ટાળોરે-આંબો૦ ૨
ભક્તિ ગહુલીએ પ્રેમના પાણીએ, સિંચો ભાવોલ્લાસે હે જી;
ફલફુલ કરતો મોટો થશે, અનુભવ જ્ઞાન પ્રકાશેરે-આંબો૦ ૩
ડાળાંને પાંખડાં તપલબ્ધિયો, નમતો નમતો જાશે હે જી.
શુદ્ધસમાધિરસના યોગે, ફાલે ફુલી શુભ વાસેરે-આંબો૦ ૪
અનુભવ સુખનો મોર પ્રગટતાં, કેરી શિવ ફળ આવે હે જી.
બુદ્ધિસાગર ફળ રસ પ્રેમે, પીતાં સુખમય થાવેરે-આંબો૦ ૫

ૐ શાન્તિઃ ૩

સં. ૧૯૬૮ માગશર સુદિ ૧૧ શુક્રવાર.
અમદાવાદ.

જ્ઞાનયોગિનીદશા.

હરિગીતઃ—

જે ડાળ ઉપર પંખીડું બેસે, અરે! તે ડાળ તો;
ઉંચી જતી નીચી જતી પણ, પંખીડું બીવે નહીં.
દૃષ્ટાંત એવો જ્ઞાનીને, પ્રારબ્ધ ડાળે બેસતાં;
ઉંચી જતી નીચી જતી એ, ડાળ પણ નિર્ભય રહે. ૧
વન માર્ગમાં પર્ણો પડયાં, વાયુથકી જ્યાં ત્યાં જતાં;
પણ વાયુ વણ હાલે નહીં એ, ન્યાય જીવનમુક્તનો.
પ્રારબ્ધથી જ્યાં ત્યાં ભમી, કર્મો અદા કરતા રહે;
એ યોગીઓના યોગની, ન્યારી ગતિ હું શું કહું. ૨
ન્હાનાં સુકોમલ બાલકો, પ્યારાં સકલને લાગતાં;
એ ભેદને સમજે નહીંને, પ્યારને પામે ઘણું.
જે સ્હાલ તેની પાસમાં, આનન્દથી તે ખેલતાં;
અજ્ઞાન વણ એ યોગીઓમાં, બાલપણ પ્રકટે નવું. ૩
એ યોગીઓના યોગમાં, આનન્દ વણ બીજું નથી;
પ્યારા જગત્‌ને લાગતા, નિર્દોષ જ્ઞાને ખેલતા.
ફરતા ફરે જોતા ફરે, વદતા ફરે બેસી રહે;
એવું ગમન વદવું સહુ એ, કલ્પનાથી ભિન્ન છે. ૪
જે જે કરે છે યોગીઓ ત્યાં, કલ્પના પ્રગટે નહીં,
આશ્ચર્ય અરે! તે યોગીઓના, અદ્ભુત પુરોહ છે.

शिष्यनी गुरुने विज्ञप्तिः—

મંદાક્રાંતા

માટી માગું લળી લળી નમી, આપ વાણી ઉથાપી;
ઠંડાં મીઠાં હૃદય ગિરિનાં, પ્રેમ ઝર્ણાં ન પીધાં,
મીઠી મીઠી સકલ રસથી, તુજ શિક્ષા ન પીધી;
પાસે બેસી હૃદય વિધુથી, ખૂબ શાન્તિ ન લીધી. ૧
મોંઘામીઠા સુરવરથકી, નાભિથી જે ઉઠેલા;
આશીર્વાદો બહુ નહિ ગ્રહ્યા, પ્રેમની મૂર્તિયો જે.
સેવા મેવા હૃદય રસના, પાકથી જે બનેલા;
ખાધાના તે સમય લહીને, દીલમાં દાઝતેની. ૨
કલ્પવૃક્ષ પ્રભુ પદકજે, ભૃંગ જેવો થયો ના;
આપશ્રીનો હૃદય વપુથી, છાય જેવો બન્યો ના.
ઉંડા વ્હાલો હૃદય જલધિ, પાર તેનો ગ્રહ્યો ના;
મીઠી આંખે હૃદય વચને, લાડ જેના લહ્યાં મેં. ૩
જાણ્યાં તે તે કથન સઘળાં, પ્રેમથી પૂર્ણ પેખો;
નિષ્કામીના હૃદય પટમાં, ફર્જનું ચિત્ર પેખું.
પોષો વ્હાલા! હૃદયસરના, પ્રેમવારિથકી તો,
મ્હોટાઓને સહજ ઉપજે, આશયો ખૂબ મ્હોટા. ૪
માગું મીઠા હૃદય રસને, યાચના ઐક્ય બેનું;
જ્યાં તું ત્યાં હું સુખ દુઃખ સમે, પ્રેમની પૂર્ણ દૃષ્ટિ.
વાણી શિક્ષા સરવરમહિં; ઝીલીને મેલ ટાળું;
સેવા ભક્તિ કર નિજશિરે, નિત્ય "બુદ્ધ્યબ્ધિ" ઇચ્છે. ૫

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત્ ૧૯૬૮ ના ભાદરવા વદિ ૧૩ રવિવાર.

प्रबोधपत्रम्.

કવ્વાલી.

કપાલે હાથ દેઇને, કરે ચિંતા અરે ! શાથી ?
પરિવર્તન થયે ભૂંડું, જરા નહિ હાર હિમ્મતને. ૧
ઉદયનાં દ્વાર છે લાખો, મળે ઇચ્છયું ઘણા માર્ગે;
ખરુ ખખડાવ ! દ્વારોને, ઉદય દ્વારો થયે ખુલ્લાં. ૨
ધરી ધીરજ સહન કર જે, કદાપિ બાર બંધાયે;
ઉદયનું દ્વાર આવી જે, થયે દશા પછી તેનો. ૩
અધુના જે અવસ્થા છે, પછીથી તે નહીં રહેશે;
વહે ! વિશ્વાસથી આગળ, ગમે તેથી થયે ધાર્યું. ૪
બને જે જે જુએ જે જે, ભલા માટે ગણી લે જે;
ઉદય માટે થયો ઇચ્છયું, ભવિષ્યત્ કાલમાં સારૂં, ૫
નથી ઇચ્છયું થતું મ્હારૂં, અરે ! મ્હારૂં થયે શું એ;
ત્યજી ચિંતા અરે ! એવી, સુઝે જે જે કરે જા તે. ૬
ગમે તે યોગથી રસ્તો, થયે ખુલ્લો ખરા યત્ને;
કરે જા યત્ન ઉત્સાહે, બને તે તે તટસ્થે જો. ૭
ઉદયનું દ્વાર ઇચ્છે જે, અધિકારે અરે ! ભૂંડું;
કરી ઇચ્છયાથકી સારૂં, ગતિ છે દેવની ન્યારી. ૮
થતું જે તે ભલામાટે, ગણી આનન્દ ધર જે તું;
ફળે સંકલ્પ યોગીનો, અરે ! એ યોગ સાધી લે. ૯
પડે ધક્કા ભલામાટે, ખરેખર ! જ્ઞાનથી જોતાં;
ઘણી ઠોકર ખવી શિક્ષા, ખરેખર માનીને રહેજે. ૧૦
ઉદયનું દ્વાર જે યોગ્યજ, હશે ત્હારા ભલા માટે;
અધુના દેખતો નહિ તે, પછીથી તે જણાશે હો ! ૧૧
પડે વિઘ્નો ઘણું કરતાં, થઈ નિર્ભય સદા ધૈર્યે;
પ્રયત્ને વિઘ્ન છેદીને, વડે બુદ્ધો સદા આગળ. ૧૨
ગમે તે જ્ઞાનમાટે આ, અમારી આ દયા હમણાં,
મળ્યામાંથી કહું સારૂં, ખરેખર ! ફળે એ મ્હારી. ૧૩

ધરીને ચિત્તમાં એવું, મળે તેવા પ્રસંગોમાં;
નિહાળી દૃષ્ટિથી સારૂં, સકલ કર્મો અદા કરજે. ૧૪
જગત્શાળાવિષે માનવ, અનુભવ સર્વ લેવાના;
મળ્યા નહિ તે મળે છે હા ! ખુટી યે જ્ઞાન લે ત્યાંથી. ૧૫
પરિવર્તન અવસ્થાનાં, થશાં થાશે અનુભવ રે;
રહ્યું જે કર્મ પડદામાં, પ્રકટ થાશે થશે નિશ્ચય. ૧૬
અશાતા શાતનાં વાદળ, ઉદય આવે વિલય થાવે;
થઇ સાક્ષી ચુકવ દેવું, ખરૂં તે દિવ્ય દેખાશે. ૧૭
અવસ્થા એક નહિ ક્યારે, જગત્માં સર્વ વસ્તુની;
થતો ઉત્પાદ તેનો વ્યય, અનુભવથી અનુભવ ! એ. ૧૮
ગમે તે વસ્તુમાં મનથી, અહો ! જે સુખ કલ્પાયું;
ક્ષણિક મનને ક્ષણિક વસ્તુ, ધરો સંતોષ તો શાન્તિ. ૧૯
થયું થાતું થશે જે જે, ઉદયના જ્ઞાન અર્થે તે;
ગણીને ધૈર્ય ધારી તું, સુજે સારૂં કરે જા તે. ૨૦
ખરૂં તે પાસ ત્હારી છે, ખરૂં સુખ તે નથી જૂદું,
સકલ સુખનું નિધાનજ તું, વિચારીને વિચારી જો. ૨૧
સહજ આનન્દ ભૂલીને, નથી ત્યાં શોધતા અજ્ઞો;
ઉતર ઉંડા હૃદયમાંહીં, ખરાની શાખ પૂરે તે. ૨૨
અનુભવ વણુ નથી નિશ્ચય, અનુભવ એ પ્રમાણજ છે;
થશે જ્યારે અનુભવ એ, તદા આનન્દની ઝાંખી. ૨૩
જગત્ના જડ પદાર્થોમાં, સુખાશા મોહની બેડી;
અરે ! પરતંત્ર જીવો તે, ગણે સ્વતંત્ર પોતાને. ૨૪
નથી મમતા ઘણી સમતા, નથી જડમાં સુખાશા કંઇ;
બુદ્ધ્યબ્ધિ નિત્ય સ્વાતંત્ર્યે, સહજ આનન્દની ધારા. ૨૫

ૐ શાન્તિઃ ૨

સંવત્ ૧૯૬૮ ભાદરવા વદિ ૧૪ બુધવાર.

વૈરાગ્ય.

કવ્વાલિ.

અરે ! તું જાગીને જોને, કરી લે કાર્ય કરવાનું;
ધરી અધ્યાત્મદૃષ્ટિને, સદા ભાવતું નિર્ભયતા. ૧
તજે વસ્ત્રો જીરણ દેહી, નવાં વસ્ત્રો ધરે દેહે;
બદલવાં દેહને તદ્વત્, કરે ચિંતા વપુની શું ? ૨
થતું જે બાહ્યથી મૃત્યુ, નથી તે નિશ્ચયે જોતાં;
નથી જન્મ્યો નથી વિણસ્યો, અમર છે શુદ્ધ શ્રદ્ધાથી. ૩
બહિર્ વ્યવહાર દૃષ્ટિથી, અહંવૃત્તિ સ્ફુરે દેહે;
કરાવે ભીતિના ચાળા, રહે નહિ આત્મમાં વૃત્તિ. ૪
પ્રતિક્ષણ શુદ્ધ નિશ્ચયથી, રહી નિર્ભય સદા સ્થિર થા !
વિવેકે યોગ્ય રસ્તામાં, સદા વહેવું પ્રસન્નજ થૈ. ૫
થતી હું હુંતણી વૃત્તિ, તજીને કાર્ય કરવાથી;
બની નિર્લેપ યોગી તું, અદા કરજે ફરજ હારી. ૬
ખીલેલાં બાગનાં પુષ્પો, પછીથી તે ખરી જાશે;
ઉદયને અસ્તનાં ચક્રો; ફરે તેથી બચે ના કો. ૭
સદા ઉપયોગ સારામાં, કરી લે જે મળ્યું તેનો;
સદા સમતોલ રાખીને, મગજને કાર્ય કર હારાં. ૮
વિચારોમાં રહ્યાં બીજો, અહો ! આચારનાં સૌએ;
વિચારોમાં પડે ભેદો; પડે આચારમાં તે તે. ૯
અરે ! એ સૌ બને છે ને, બને ભાવી જુએ જ્ઞાની;
વિકલ્પો દૂર તજી મિથ્યા, કરી લે ધર્મની વૃત્તિ; ૧૦
નથી હુંને નથી મ્હારૂં, અહો એવો બની જા તું;
બુદ્ધયબ્ધિ સ્વસ્થ અન્તર્ થૈ, રસિલો શાન્તરસનો થા ! ૧૧

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત ૧૯૬૮ આસો સુદિ ૭ ગુરવાર.

આકાશમાંના મેઘના, જલદાનથી ઉન્મત્ત થૈ;
મસ્તી ઘણી કરતી વહેને, કૂલમર્યાદા તજે. ૨
બહુ ઉછળી નીચીપડે, કલ્લોલ કર ઉંચા કરી;
પાસે ઉગેલાં વૃક્ષને, ઉખેડીને લેઇ જતી.
બે પાસ કાંઠા જે રહ્યા, તેને અરે ! તું તોડતી;
વાંકી વહીને સર્પની, પેઠે ચલે છે આગળે. ૩
મગરો ઘણા તુજ વેગથી, ખેંચાઈ આગળ ચાલતા;
વારા ઘણા ડુબાડતી, તરવાવિષે ડહ્યા અહો !
બહુ લાકડાં ખેંચાઈ ત્હારા, વેગથી સાથે વહે;
ઉડે ઘણા ઉપરે અહો, કાકા કરીને કાગડા. ૪
જે માછલાં પ્રીતિ ધરી, ત્હારા ઉદરમાં ઉપજ્યાં;
તેને અરે ! સંતાપતી, રંજાડતી ને ખેંચતી.
તુજ પાર લેવા હોડીઓ, હંકારતાં બ્હીવે જનો;
એવી અરે ! તું મસ્ત થે, વર્ષાદ કાળે ખેલતી, ૫
તુજ તીર ઉપર બ્રાહ્મણો, સંધ્યા કરે મન્ત્રો ભણે;
બક પંક્તિ કૃત્રિમ ધ્યાનથી, મત્સ્યો પકડવા બેસતી.
ન્હાવા અને ધોવા જનો, આવે અરે ! તુજ પાસમાંઃ
તૃષ્ણા જીવોની ટાળતી, જીવાડતી જલદાનથી. ૬
બહુ વૃક્ષ રાજી શોભતી, બે તીરપર લીલી ઘણી;
પંખી અને પશુઓ સહુ, ત્હારાથકી જીવે અહો !
તું તીર્થ છે લોકો કહે, ત્હારી હવા ચોખ્ખી કહે;
ફરતા જનો તુજ તીરપર, લલકારીને ગીતો કહે. ૭
ધણીધખાવે યોગીઓ, શ્મશાન કાંઠા ઉપરે;
સેવાળને પણ ધારતી, ચંચળપણું છોડે નહીં.
મંગલ ગણે તુજને જનો, બુડાડતી જીવો ઘણા;
જીવો ઘણા તુજ સંગથી, ઉપજે અને વિણશે બહુ. ૮
બહુ રેલથી ઉન્મત્ત થઈ, ભજવાડ કરતી ચાલતી;
ક્ષારોદધિની સંગતિની, ચાહના ચિત્તે ધરી.
નિજરૂપ બદલી ક્ષારતા, પામી સમાઇ સ્વામીમાં;

ગાત્રાં વડે ગોરા કરી ને, પેખતાં ને વદિલમાં. ૫
શું કેવિપર મેલી ઘણાં, સ્ટેશન કરતાં પંખીઓ;
કે પેખતાં કે દ્રષ્ટિને, નક્ષત્રગણને દાખવે,
એ દીનુ ફિરે ક્ષ ગયા ને, દૂર કરતા માલીઓ;
ત્યાં રોપવા જે ઊંડ ખાતા, પુષ્પ રમને આપવા. ૬
સંસ્મરતા તે પાને, આ બાગ માને શિખવે;
ભક્તોએ આ બાગ જોઈ તે, વિચારી પિંડમાં.
એ આત્મજ્ઞાની આત્મમાંહી, બાગ લીલા દેખતો;
બુદ્ધિબલ અન્તર બાગમાં, એ સદ્ગુરુના ઉપદેશ. ૭

ॐ शान्तिः ३

સંવત ૧૯૬૮ આસો વદિ ૧૨ મંગળવાર.

भक्तनी सेवामां प्रभुनी सेवा.

હરિગીત:—

તુજ દીલમાં પ્રભુને મળ્યાની, ચાહના જો હોય તો;
તું સેવ પ્રભુના ભક્તને, બહુ પ્રેમથી સ્વાર્પણ કરી.
જ્યાં જ્યાં પ્રભુના ભક્ત ત્યાં ત્યાં, દેખ જ્યોતિ ઇશની;
એ ઇશને દીલમાં ધરે તે, ભક્ત સેવે શર્મ છે. ૧
જ્યાં ભક્તનું દીલડું ઠરે, ત્યાં દેવની પધરામણી;
એ ભક્તની સેવાથકી, ઇશ્વર અહો ! સેવાય છે.
એ ભક્ત થોડા પૂજતાં પ્રભુ, નામનો મહિમા થતો;
પરમાત્મની ઝાંખી થતી, જિનભક્તપ્રેમ યોગથી. ૨
ભક્તોથકી જિન દેવનો, મહિમા જગતમાં વ્યાપતો;
ભક્તો પ્રભુને વંદ્ય છે, જિન દેવ નમતા તીર્થને.
ભક્તોતણી સેવાથકી, મેવા મળે છે મુક્તિના;
જ્યાં ભક્તનો સત્કાર ના, ત્યાં દેવ દર્શન દૂર છે. ૩
ભક્તો ઘણા ભૂખે મરે ને, ખાય પોતે ખંતથી;
તે દેવને દેખે નહીં ને, દેવનો રાગી નથી.

ઝરણું વહે નીકો થકી ને, પોષતાં તે વલ્લિઓ. ૫
તરૂ શ્રેણિપર બેસી ઘણાં, કલ્લોલ કરતાં પંખીઓ;
કૈં બેસતાં કૈં ઉડીને, નશ્વરપણાને દાખવે,
જે ક્ષીણ છોડો થૈ ગયા તે, દૂર કરતા માળીઓ;
ત્યાં રોપતા જે છોડ સારા, પુષ્પ રસને આપતા. ૬
સંસારના સૌ પાઠને, આ બાગ સાને શિખવે;
બ્રહ્માંડનો આ બાગ જોઈ લે, વિચારી પિંડમાં.
એ આત્મજ્ઞાની આત્મમાંહીં, બાગ લીલા દેખતો;
બુદ્ધ્યબ્ધિ અન્તર બાગમાં, જો સદ્‌ગુણોના છોડવા. ૭

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત્ ૧૯૬૮ આસો સુદિ ૧૨ મંગળવાર.

भक्तनी सेवामां प्रभुनी सेवा.

હરિગીત:—

તુજ દીલમાં પ્રભુને મળ્યાની, ચાહના જો હોય તો;
તું સેવ પ્રભુના ભક્તને, બહુ પ્રેમથી સ્વાર્પણ કરી.
જ્યાં જ્યાં પ્રભુના ભક્ત ત્યાં ત્યાં, દેખ જ્યોતિ ઇશની;
એ ઇશને દીલમાં ધરે તે, ભક્ત સેવે શર્મ છે. ૧
જ્યાં ભક્તનું દીલડું ઠરે, ત્યાં દેવની પધરામણી;
એ ભક્તની સેવાથકી, ઇશ્વર અહો! સેવાય છે.
એ ભક્ત લોકો પૂજતાં પ્રભુ, નામનો મહિમા થતો;
પરમાત્મની ઝાંખી થતી, જિનભક્તપૂજા યોગથી. ૨
ભક્તોથકી જિન દેવનો, મહિમા જગત્‌માં વ્યાપતો;
ભક્તો પ્રભુને વંદ્ય છે, જિન દેવ નમતા તીર્થને.
ભક્તોતણી સેવાથકી, મેવા મળે છે મુક્તિના;
જ્યાં ભક્તનો સત્કાર ના, ત્યાં દેવ દર્શન દૂર છે. ૩
ભક્તો ઘણા ભૂખે મરે ને, ખાય પોતે ખંતથી;
તે દેવને દેખે નહીં ને. દેવનો રાગી નથી

તું પ્રીતિથી અક્ષય બની ને, અબ્ધિમાંહી શુભ થૈ. ૯
આકાશ ભાનુ તાપથી, તું તપ્ત થૈ કૃશતા ધરે;
પણ દાનને છોડે નહીં, જીવાડતી જગ પ્રાણથી.
ઉપકાર કરવા અવતરી, વ્યવહારથી લોકો કહે;
બુદ્ધયબ્ધિ અન્તર્ જાણતા, તે સત્ય સુખડાં માણતા. ૧૦

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત ૧૯૬૮ આશો સુદિ ૧૧ સોમવાર.

બાગ.

આ બાગ સુન્દર આંખથી, જોતાં ઠરે છે દીલડું;
તાજી હવા લેવા ઘણા, આવે અહો ! કૈ શોખીનો.
આ કેવડો મ્હેંકે ઘણો, જાઈ જુઈ ને કેતકી;
આ માલતીના પુષ્પપર, ગુંજારવો ભ્રમરા કરે. ૧
ડાળી હલાવી પ્રેમથી, સત્કાર કરતી પથીનો;
ચંબેલીઓ આ દેખ જો ન, વારિરમથી વાધતી.
આ પુષ્પ જો ગુલાબનું, સુગંધથી મ્હેકી રહ્યું;
એ આત્મરક્ષા હેતથી, કાંટા ધરે છે કારમા. ૨
આકાશથી વાતો કરે, આ નાગરવેરી વૃક્ષ જો;
આ કેળની એબિવિષે, વિશ્રામ લે છે કૈં જનો,
આ વલ્લિઓના માંડવા, શોભા દીએ છે ચિત્તને;
લાગ્યુ કરે છે ચિત્તને, સુગંધી આપી પ્રેમથી. ૩
આ સૂર્યમુખી ચંદ્રમુખી, મોગરો બારપોરીયાં;
કમળો ઘણા ખીલી રહ્યા, સરવરવિષે શોભી રહ્યાં.
કુમુદિની મિંચાઇને તે, બોધ આપે પ્રેમનો;
જે સાથ જેનો પ્રેમ છે, તેના વિના તો દુઃખ છે. ૪
ઘટમાળ એ આ રેંટની, ઉદ્ધારતની શિક્ષા દીએ;
પુષ્પો ખરે અવલોક ! જેનું, જન્મ તેનું મૃત્યુ છે.
દાડમ અને આ જામફળી, નદકાર વૃક્ષો શોભતાં;

ઝરણાં વહે નીકો ઘણી ને, પોષનાં તે વલિકો. ૫
તરૂ પૅવિપર બેસી ઘણાં, કરતાલ કરતાં પંખીઓ;
કૈં બેસતાં કૈં ઉડીને, નશ્વરપણાને દાખવે,
જે સીળુ છોડો થઇ ગયા તે, દૂર કરતા માળીઓ;
ત્યાં રોપતા જે છોડ સારા, પુષ્પ રસને આપતા. ૬
સંસારના સો પાઠને, આ બાગ સાને શિખવે;
બ્રહ્માંડનો આ બાગ જોઈ લે, વિચારી પિંડમાં.
એ આત્મજ્ઞાની આત્મમાંહીં, બાગ લીલા દેખતો;
બુદ્ધયબ્ધિ અન્તર બાગમાં, જે સાગુણોના છોડવા. ૭

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત્ ૧૯૬૮ આસો સુદિ ૧૨ મંગળવાર.

भक्तनी सेवामां प्रभुनी सेवा.

હરિગીત:—

તુજ દીલમાં પ્રભુને મળ્યાની, ચાહના જો હોય તો;
તું સેવ પ્રભુના ભક્તને, બહુ પ્રેમથી સ્વાર્પણ કરી.
જ્યાં જ્યાં પ્રભુના ભક્ત ત્યાં ત્યાં, દેખ જ્યોતિ ઇશની;
એ ઈશને દીલમાં ધરે તે, ભક્ત સેવે શર્મ છે. ૧
જ્યાં ભક્તનું દીલડું ઠરે, ત્યાં દેવની પધરામણી;
એ ભક્તની સેવાથકી, ઇશ્વર અહો! સેવાય છે.
એ ભક્ત લોકો પૂજતાં પ્રભુ, નામનો મહિમા થતો;
પરમાત્મની ઝાંખી થતી, જિનભક્તપૂજા યોગથી. ૨
ભક્તોથકી જિન દેવનો, મહિમા જગત્માં વ્યાપતો;
ભક્તો પ્રભુને વંદ્ય છે, જિન દેવ નમતા તીર્થને.
ભક્તોતણી સેવાથકી, મેવા મળે છે મુક્તિના;
જ્યાં ભક્તનો સત્કાર ના, ત્યાં દેવ દર્શન દૂર છે. ૩
ભક્તો ઘણા ભૂખે મરે ને, ખાય પોતે ખંતથી;
તે દેવને દેખે નહીં ને, દેવનો રાગી નથી.

બેગા મળે આંખોથકી, અશ્રુ ઢળે છે પ્રેમથી;
ત્યાં ત્યાં પ્રભુના ભક્તમાં, ઈશ્વર રહ્યા છે ભાવથી. ૪
જ્યાં ભક્તને પણ દેવ પેઠે, દેખતા તે લોકનો;
ઉદ્ધાર થાતો જલ્દીથી, એ માનજો નિશ્ચયથકી.
જ્યાં જ્યાં પ્રભુના ભક્તની, પૂજા થવી ઈશ્વર સમી;
ત્યાં ત્યાં સુણી લ્યો મુક્તિની, વધાઈનાં વાજીંત્રને. ૫
જે ભક્તના દિલમાં પ્રવેશી, ભક્તમાં ઈશ્વર જુએ;
જે પ્રાણીઓમાં સિદ્ધતા, સત્તાથકી જુવે ખરી.
જે સિદ્ધ સત્તા ધ્યાવતો સૌ, પ્રાણીઓમાં ધ્યાનથી;
તે ભક્તની ભક્તિથકી, ઇશ્વરતણી ઝાંખી થતી. ૬
જે સિદ્ધસત્તાદૃષ્ટિથી; જૈનો ગણી જિનના સમા;
આચારમાંહી મૂકતા તે, જૈન સાચા જાણવા
જ્યાં જ્યાં વિભૂતિ ભક્તની, ત્યાં પ્રાણ મ્હારા પાથરૂં;
બુદ્ધયબ્ધિ સેવા ભક્તથી, પરમાત્મનાં દર્શન થતાં. ૭

ॐ शान्तिः ३

સંવત ૧૯૬૮ આસો સુદિ ૧૩ બુધવાર.

पूजको.

હરિગીત —

કૈં ઘોર પૂજક માનવીઓ, દેખીયા જગમાં ઘણા;
એ જીવતાને નિન્દતા ને, સાગુણો જોતા નથી.
એ દોષદર્શીમાનવીઓ, જીવતા ગુણ ના લહે;
મૂઆ પછી પૂજા કરે, ચૈતન્ય પૂજક એ નહીં. ૧
કે શબ્દને બ્રહ્મજ ગણીને, પૂજતા પ્રભુની પરે;
પણ શબ્દ જ્યાંથી ઉઠતો તે, જ્ઞાનીને પૂજે નહીં.
એ શબ્દનયની માન્યતા, એકાન્ત જેઓ માનતા;
ચૈતન્ય પૂજક તે નહીં, નગુરા અરે ! એ માનવી. ૨
જેણે રચ્યાં પુસ્તકો, તેના અરે ! દોષો જુએ,

પણ પુસ્તકોના પૂજકો, એ સદ્ગુણોને શું લહે?
જે હાલતાને ચાલતાને, પૂજ્ય માને નહિ કદિ;
એવા જનો પૂજાતણા, અધિકારને પામ્યા નથી. ૩
જે દોષ દેખે જીવતાં, ધિક્કાર દે વાણીથકી;
મુઆ પછી પૂજે અરે! તે, દેખતા પણ અન્ધ છે.
જે દ્વેષ દૃષ્ટિ આગળે, કરીને જુએ તે મૂઢ છે;
તે પૂજ્યને પરખે નહીં જે, સદ્ગુણોથી આંધળો. ૪
પૂજા વિના સુખ ના મળે, પૂજા વિના ગુણ ના મળે;
શુભ પૂજ્ય જનને પારખીને, પૂજ્યના પૂજક બનો.
જે જીવતાં પૂજે અને, મૂઆ પછી પણ પૂજતા;
એ પૂજકોની દૃષ્ટિમાં, પરમાત્મનો પ્રેમજ રહ્યો. ૫
જે જન્મતાને પૂજતા જે, જીવતાને પૂજતા;
જે સ્થાપનાને પૂજતા, સ્યાદ્વાદ દૃષ્ટિને ધરી.
એ પૂજકોને પૂજવામાં, પ્રેમ હું રાખું ખરો;
બુદ્ધ્યબ્ધિ ગુરૂના બારણે, પૂજક જનો સાચા રહ્યા, ૬

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત ૧૯૬૮ આસો સુદિ ૧૫ શનિવાર.

ચેલા.

હરિગીત —

ચેલા અમારા હાથ છે ને, પાદ બે છે સેવકો;
બહુ કાર્ય કરતા જે કહું, હુકમ પ્રમાણે ચાલતા.
આ પેટ સર્વે સાંખતું, સેવા કરે છે અંગની;
આંખન પેઠે કાર્યને, કરતું રહી સેવા કરે. ૧
આ કાન બે છે શિષ્ય જેહાસ, શબ્દથી સેવા કરે;
આ જીભ શિષ્યા છે ખરી, સેવા કરે મન માનતી
બે ચક્ષુ ચેલા છે ખરા, દેખાડતા સૌ દૃશ્યને.
સેવા કરે નિજ શક્તિથી, ને શક્તિને નહિ ગોપવે. ૨

આ હીલ મ્હારૂં શિષ્ય છે એ, હીલની કિમ્મત નથી;
ગંભીર સાગરની પરે એ, હીલમાં સર્વે ભર્યું.
સારૂં અને ખોટું સહુ એ, જાણીને નિજમાં ભરે;
એ હીલ પાસે રહી સદા, સેવા કરે સહુ જાતની. 3
એ મુક્તિનું સાથી બનીને, મુક્તિમાં પહોંચાડતું;
જે નમ્ર થઇને સત્ય સુખના, માર્ગમાં વ્હેતું ખરે.
એ હીલ શિષ્યજ છે અમારો, માથ આવે પરજને;
બહુ સદ્વિચારે પોળીને એ, હીલ સેવા સારતું. ૪
ચેલા અમે ગુરૂજી અમે, રાજા અમે રોડજ અમે;
સેવક અમે સ્વામી અમે એ, ભાવ નિજમાંહી રહ્યો.
સોમાં અમે સોમાં નહીં એ, જ્ઞાનદૃષ્ટિ દેખતાં;
આજ્ઞા કરી નિજને અમે, આનન્દ લેવા આત્મનો. ૫
દૃષ્ટિવિષે સૃષ્ટિ રહી, સૃષ્ટિ અમારી ભિન્ન છે;
એ સૃષ્ટિના સ્વામી અમે એ, સૃષ્ટિ જ્ઞાને ભાસતી.
આત્માવિષે સર્વે રહ્યું, અસ્તિત્વ ને નાસ્તિત્વ નો;
બુદ્ધ્યબ્ધિ અનન્ત સૃષ્ટિમાં, આનન્દનો પારજ નથી. ૬

ૐ શાન્તિઃ ३

[illegible] ૧ ૨૦૨૯.

प्रभुप्राप्तिमार्ग.

હરિગીત

હું તું નથી [illegible]
મુજ [illegible]
બાહર અને [illegible]
પ્રભુ [illegible] ૧
ફેરો નહીં [illegible]
એવા [illegible]
આ [illegible] રહી;

જ્યાં દિલ દયાથી ઊછળે, ત્યાં ઇશ્વરીદૃષ્ટિ રહી. ૨
જ્યાં શુદ્ધ પ્રેમે ઊછળે, દિલડું પ્રભુનું તખ્ત ત્યાં;
એ તખ્તમાં પરમાત્મની, પધરામણી થાતી ખરી.
આત્મા પ્રભુરૂપે થઇ ગાજે, ગુણોની વ્યક્તિથી;
એ ભાવને ચાહો તમે તો, શુદ્ધ દૃષ્ટિ સંચરો. ૩
આ મ્હેં કર્યું આ માહારૂં એ, ભાવ ત્યાગી સૌ કરો;
અધિકારથી જે યોગ્ય તે, નિજ ફર્જ માની કીજીએ.
જે અંશથી છે ભક્ત જે, જિન દેવના તે જિનસમા;
માની પ્રભુના ભક્તની, સેવા કરો સ્વાર્પણ કરી. ૪
ભકતો પરસ્પર જ્યાં ખરા ત્યાં, પ્રેમને આદર ઘણો;
જ્યાં પ્રેમને આદર નથી ત્યાં, ભક્તની ભજના રહી.
જિનદેવની ભક્તિપરે જ્યાં, ભક્તની ભક્તિ થતી;
સમ્યકત્વનો નિશ્ચય ખરો એ, ભાવ સમજે જ્ઞાનીઓ. ૫
જ્યાં ભક્ત દેખી ભક્તની. ચક્ષુથકી પ્રીતિ વહે;
જ્યાં સન્ત દેખી સન્તના, દિલમાં વહે પ્રીતિ ખરી.
શુભ ભક્તિનાં ઝરણાં ઝરે ને, ઐક્ય મળવાથી થતું;
ખૂલ્યાં પ્રભુનાં દ્વાર ત્યાં, ભણકાર વાગે મુક્તિના. ૬
સન્તોતણી સેવા વિષે, પરમાર્થ સાચો જાણવો;
નિજ પ્રાણ પ્યારા પાથરે, જિન દેવ ભકતો સેવતાં.
એવા જનો સાચા પ્રભુના, ભક્ત થૈ શોભે ભલા;
બુદ્ધયબ્ધિ ગુરૂની ભક્તિમાં, ઝાંખી થતી પરમાત્મની. ૭

ૐ શાન્તિઃ ૩

સવત્ ૧૯૬૮ આસો વદિ ૨ સોમવાર.

जीवन साफल्य.

હરિગીતઃ—

હિમ્મત અને આનન્દથી, આ જીંદગી સારી થતી;
ઉત્સાહથી મનડું ભરીને, દિવ્ય જ્ઞાને દેખવું.
આનન્દમય હું છું સ્વયં એ, શુદ્ધ ધર્મજ માહારો;

એ ધર્મમાં રહેવું અને એ, ધર્મ સૌને આપવો. ૧
આ જ્યોતિની વર્તિને, શુભ જ્ઞાન જળથી પોષવી;
દુઃખી અને દુઃખી ખરે એ, સત્ય ફળને આપશે.
એ શીખથી ફરમાન નહિ, એવા ઉપાયો આદરી;
નિજ જ્યોતિને પોષવી, ગુજરાતજનની સૂચિથી. ૨
આ જ્યોતિ મોટી થશે, એના વિના મુક્તિ નથી;
આ જ્યોતિ નૌકા મળી, ભવ વારિધિ તરવા ખરે.
એ સાર તે આ જ્યોતિની, માયમાં ગુજને મળ્યું;
એ જનની માટે મળ્યું તેની, અરે ! કિંમત નથી. ૩
અજ્ઞાનથી નિજને અરે ! દુઃખી થતી ગુજજ સહે;
એ શાન્તિ છોડી દઈ કોઈ, દુઃખમય થતી નિજ ભક્ત આ.
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૪
[illegible] ગણીને,
[illegible]
[illegible]
[illegible] ૫
[illegible] આવી,
[illegible]
[illegible] આ જ્યોતિ,
[illegible] ૬

ૐ શાન્તિઃ ૩

[illegible]

વિશુદ્ધ પ્રેમ

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

એ પ્રેમના વેધકરસે, સુવર્ણ થાયજ માનવી;
એ પ્રેમની કિમ્મત નથી, એ પ્રેમ વેચાતો નથી. ૧
એ પ્રેમનાં ચટકાં નથી, એ પ્રેમનાં મટકાં નથી;
એ પ્રેમ પૈસામાં નથી; એ પ્રેમ સત્તામાં નથી.
એ પ્રેમ સાટામાં નથી, એ પ્રેમ શૃંગારે નથી;
એ પ્રેમમાં ચાળા નથી એ, પ્રેમમાં અન્તર્ નથી. ૨
એ પ્રેમ વેચાતો નથી, એ પ્રેમ આપ્યો ના જતો;
એ પ્રેમમાં સોગન નથી, એ પ્રેમમાં સંશય નથી.
એ પ્રેમમાં ભીતિ નથી, એ પ્રેમમાં વિત્તજ નથી;
જે પારખે એ પ્રેમને, તે શુદ્ધ પ્રેમી થઇ રહે. ૩
વિશુદ્ધ ચેતન પ્રેમમાં, જડ દેહની કિમ્મત નથી;
એ પ્રેમ રસના ભોગીઓના, ભાગ્યમાં આનન્દ છે.
ઇચ્છા નથી વિષયોતણી, જ્યાં રૂપનો પ્રેમજ નથી;
એ પ્રેમ વિષયાતીત છે, એ પ્રેમ ચેતનપર ખરો. ૪
પુદ્ગલવિષે જ્યાં સ્વપ્નમાં, પ્રેમ જ નથી સુખ હેતુથી;
એ પ્રેમની મસ્તીવિષે, વિશુદ્ધ ચેતન ધ્યેય છે.
એ પ્રેમમાં દુનિયા સકલ, કુંટુંબ જેવી ભાસતી;
એ પ્રેમ રસના પોષથી, ભક્તિ મઝાની નીપજે, ૫
એ પ્રેમ ગંગા સ્નાનથી, પાપો ટળે ઇશ્વર મળે;
એ પ્રેમથી શુદ્ધિ થતાં, શ્રદ્ધા ખરી દિલમાં થતી.
એ પ્રેમ સાથી થઈ રહે એ, પ્રેમથી આનન્દ છે;
બુદ્ધચબ્ધિ સાધુ પ્રેમથી, સ્વર્ગજ સમી દુનિયા થતી. ૬
ૐ शान्तिः ३
સંવત ૧૯૬૮ આસો વદિ ૮ શનિવાર.

शाकामनो ?

હરિગીતઃ—

ફાલ્યો ઘણો ફૂલ્યો ઘણો, લુંબો ઘણી ઝાઝી અહો !
તું આમ્ર નામે શોભતો, લોકો નિહાળે રાજી થૈ,

એ ઠેરીઓના સ્વાદની, લોકો ઘણા આશા ધરે,
દાતારવૃત્તિ જો ધરે ના, તો ફળ્યો શા કામનો ? ૧
શોભે મઝાની વલ્લિયો, મ્હેંકી રહ્યાં પુષ્પો ઘણાં;
છૂટે ફુવારા વારિના, નીકો વહે વૃક્ષો ફળ્યાં,
શોભી રહ્યા બહુ મંડપો, શુભ ગાન ગાતાં પંખીયો;
એ બાગનો ઉપભોગ ના, તો બાગ એ શા કામનો ? ૨
આકાશમાં વાદ્યો ઘણો, કાળાગિરિસમ શોભતો;
બહુ અભ્રવૃન્દે પરવર્યો, ગાજે ઘણો ગડગડ રવે,
વિદ્યુતથી ચમકી રહ્યો, જલદાન કરતો ના જરા;
એ મેઘના સ્હામું જુઓ પણ, મેઘ એ શા કામનો ? ૩
એ લાખ એકજ માગતાં, બે લાખના શબ્દો વદે,
બે લાખ માગે ચારની વાતો, કરે પણ ના દીએ;
એ શંખ લાલા નામનો, બોલે ઘણુ દેતો નથી,
એ બોલતો ઉજ્જવલ ઘણો પણ, શંખ એ શા કામનો ? ૪
લોકો ઘણા પાયે પડે, દરબારીયો મોજુ કરે,
આલમ બધી આજ્ઞાવહે, સહુ દેશ લોકો કરગરે,
મન ભાવતું સઘળું થતું, આંખો ઉઘડતા કંઈ નહીં;
ક્ષણમાત્ર રાજ્ય સ્વપ્નનો, એ સ્વપ્ન છે શા કામનું ? ૫
જેમાં નથી સત્કાર કે, આદરતણી પરવા નથી;
જ્યાં પ્રેમ રસ વહેતો નથી, ભક્તિ નથી મનમાં કશી,
મીઠા નથી શબ્દો જરા ત્યાં, આત્મની કિમ્મત નથી;
દાતાર હોનેમાફ એ, દાતાર છે શા કામનો ? ૬
દાવા થતા દાવા થતા, અર્ધારાઈ નંશય બહુ થતા;
જ્યાં સ્વાર્થવશ સંબંધ ના, જુદાઈ રહેતી ચિત્તમા,
એ શિષ્ય મિત્રજ ભક્ત નહિ, એ પ્રેમનો સંબંધ શો ?
"બુદ્ધયબ્ધિ" સમ્યગ્ જ્ઞાનથી, આદેય છે સો કામનું. ૭

ૐ શાન્તિઃ ૩

સંવત્ ૧૯૫૮ આસો વદિ ૯ રવિવાર.

ऐकय.

હરિગીતઃ—

એકત્ર થાઓ બન્ધુઓ ! સૌ સંપથી જોડાઇને;
વાણી વિચારે કાર્યમાંહીં, એકતા કરતા રહો !
સૌ સંઘના કર્તવ્ય માંહીં, એકતા ધરતા રહો.
ઉદ્દેશ સૌનો એક એવા, સૂત્રને સ્મરતા રહો. ૧
સંકલ્પ મનમાં જે કરો તે, પૂર્ણ તેને નિર્વહો;
સંકલ્પની સિદ્ધિ થતાં બળ, જામશે શુભ કાર્યમાં,
સંકલ્પ કરવા યોગ્યને તે, પૂર્ણ વ્હેવા ભાવથી;
એ યોગના યોગી બન્યાથી, ચિત્ત વશમાં આવશે. ૨
સંકલ્પ બળની સિદ્ધિમાં, શ્રદ્ધા ધરો નિજ આત્મની;
નિજ આત્મશક્તિ જાગશે એ, માર્ગમાં ચાલ્યાજયો,
પાછા હઠોના દુઃખથી, વિપત્તિથી બીવો નહીં;
નિજ આત્મ વીર્યોત્સાહથી, નિર્ભય બની આગળ વહો. ૩
જિન પુત્ર થૈ દીન નહિ બનો, એકત્ર શક્તિ મેળવો.
જે દીર્ઘદૃષ્ટિજ્ઞાનીઓ, આગળ કરી પન્થે વહો.
ટિંટોડીનું સાહસ અહો ! દિલમાં ધરી સાહસ કરો.
આગળ વહો ફત્તેહ છે, તમ પાછળે ભાનુ રહ્યો. ૪
એ સંઘની સેવા કરો, એ સંઘતીર્થજ છે ખરૂં;
એ સંઘ સેવા ભક્તિના, પાઠો પ્રમાણે ચાલશો;
ચૈતન્યવાદી વીરના ભક્તો, બની જડ ના બનો,
ચૈતન્યના વિશ્વાસમાં મમતા, નહીં જડ વસ્તુની. ૫
પ્રગતિ કરો ! પ્રગતિ કરો ! આગળ વહો ! આગળ વહો !
ભેદો સકળ દૂરે કરી, પ્રગતિતણા પન્થે વહો !
જ્યાં શુદ્ધ પ્રેમજ જાગતો ત્યાં, સર્વ અર્પણ થૈ રહ્યું.
બુદ્ધયબ્ધિ શ્રદ્ધા ભક્તિથી, ભક્તો બની આગળ વહો ! ૬

ॐ शान्तिः १

સંવત્ ૧૯૬૮ આસો વદિ ૧૦ સોમવાર.

मस्तयोगी.

ધીરાના પદનો રાગ.

જ્ઞાની યોગી ગાંડોરે, દુનિયામાંહીં ગણાય છે.
મસ્તાની યોગી મ્હોટોરે, પાર કદિ ન પમાય છે.
દુનિયાથી તે ઉલટો ચાલે, ભૂલે દુનિયા ભાન;
દુનિયાને ઉંધી તે માને, જુદું લગાવે તાન—
મોજમાં મસ્તાનોરે, અન્તર્માં હરખાય છે.–જ્ઞાની યોગી૦ ૧
યોગીનાં આચરણો જુદાં, જાણે યોગી લોક;
દુનિયા પરીક્ષા કરતાં ભૂલે, પાડે બૂમો સહુ ફોક—
યોગીની લીલા ન્યારી રે, જોતાં સહુ જણાય છે.–જ્ઞાની યોગી૦ ૨
જીવંતાં દુનિયા ના માને, પૂજે પાછલ ઘોર;
યોગીનુ મન સાગર જેવું, કરતો ઓરનું ઓર—
જીવંતાં નહીં દેખેરે, પાછળથી પસ્તાય છે.–જ્ઞાની યોગી૦ ૩
દુનિયા બાહિર્ દૃષ્ટિ દેખે, અન્તર્ દેખે સન્ત;
યોગીને ઓળખતા જ્ઞાની, અકળ અલખ ઘર મસ્ત—
સમજે સમજુ શાણારે, સવળું સર્વ જણાયછે.–જ્ઞાની યોગી૦ ૪
યોગી જનની ગાંડી વાતો, દુનિયામાંહીં ગણાય,
આતમ જ્ઞાને સન્તો સાચું, માને મન મલકાય—
બુદ્ધિસાગર સાચુ રે, શબ્દોમા છૂપાય છે.–જ્ઞાની યોગી૦ ૫

ॐ शान्तिः ३

સંવત ૧૯૫૮ આસો વદિ ૧૧ મંગલવાર.

ज्ञानपुष्प.

હરિગીત.

પ્યારૂં મનોહર પુષ્પ છે આ, ચાહની સમ શોભતું;
દિલ બાગનું આ પ્રાણ છે, આનન્દ આપે દેખતાં.
શુભ ગંધથી મ્હેંકી રહ્યું, સુગંધનો અવધિ નથી;

હસતું હસાવે દેખતાં, કરમાય ના તાપે જરા. ૧
ખીલ્યું બહુ ખીલાવતું ને, આંખને બહુ ઠારતું;
સંતાપ હરતું જલ્દીથી ને, શાન્તતાને આપતું.
મન થાકતું નહિ દેખતાં, એકાગ્રતા સ્હેજે થતી;
દિલમાં રહ્યું નિજમાં રહ્યું, આનન્દની મૂર્તિ બન્યું. ૨
આ આત્મથી તન્મય બન્યું ને, આત્મરૂપે શોભતું;
આ દેહ રૂપી વલ્લિના, સંગે રહ્યું ઉપચારથી.
વ્હાલું સુકોમલ પુષ્પ છે, આ પુષ્પની ન્યારી ગતિ;
સ્વાર્પણ થઇ આ જિંદગી, આપુષ્પથી હું પૂજ્ય છું. ૩
ધ્યાતા બન્યો આ ધ્યેય છે, દ્રષ્ટા બન્યો આ દ્રશ્ય છે;
જ્ઞાતા અને આ જ્ઞેય છે, ઉત્પાદ વ્યય ને ધ્રુવ છે.
આ પૂજ્ય છે આ દેવ છે, આ પ્રિય છે આ પ્રેમ છે;
આ સર્વ છે આ સર્વમાં, મસ્તાન છું ગુલ્તાન છું. ૪
આ શક્તિ છે મહાદેવ છે, આ વિષ્ણુ છે આ બ્રહ્મ છે;
અલ્લા અને આ બુદ્ધ છે, ક્રાઈસ્ટ છે આ ધર્મ છે.
આ શક્તિ છે આ દેવી છે, આ તીર્થ છે આ પ્રેમ છે.
આ સાર છે સૌ સુખનો, હુંતું તણો ભેદજ નથી. ૫
આ દાન છે આદેય છે, આ ભક્ત છે આ ભક્તિ છે;
કારણ અને આ કાર્ય છે, આ જ્યોત છે સૌ લોકની.
દિલજાન છે આધાર છે, આધેય છે આરાધ્ય છે;
બુદ્ધચબ્ધિ સાચા સન્તના, ઉદ્યાનમાં આ રમ્ય છે. ૬

ૐ शान्तिः ३

સંવત ૧૯૬૮ આસો વદિ ૧૨ બુધવાર.

पूज्य ने पूजक.

હરિગીતઃ—

જેને તમે બહુ પૂજતા ને, વન્દતા વ્યવહારથી;
વ્યવહારમાં એ દ્રશ્ય સો, દેખાય છે તે જડ અહો!
એ જડતણી પેઠીવિષે જે, પૂજ્ય છે તે સત્ય છે.

મોટી ઘણી બદલાય પણ એ, પૂજ્ય ફરતો ના કદિ. ૧
એ પૂજ્યનો પણ વેષ એ, પૂજાય છે વ્યવહારથી;
પૂજાય છે એ કેહને, આચાર દુનિયા લોકથી.
પરમાર્થથી જે પૂજ્ય તેને, પૂજતા વિરલાજનો;
એ પૂજ્યને જે ઓળખે તે, પૂજ્યનો પૂજક બને. ૨
પડદાવિષે છુપાયલાનો, વેષ કેહુજ પૂજ્ય છે;
પણ વેષને જે પૂજીને, શુભ પૂજ્યને પૂજે નહીં.
શુભ પૂજ્યને જાણ્યા વિના, પૂજ્યા વિના પૂજક નથી;
અન્તર્તણા પૂજક નહીં એ, પૂજ્ય બાહિર્ દૃષ્ટિથી ૩
એ વેષ બદલે પૂજ્યતા, ઉડી જતી શુભ પૂજ્યની;
એવી રહી જ્યાં દૃષ્ટિ તેનો, છુટ પૂજક ના બને.
શુભ પૂજ્ય અન્તર્માં રહ્યો, તેને અરે ! જે પૂજતા;
ને વન્દતા તે પૂજકો, વપુ વેષ પૂજક છે ખરા. ૪
શુભ સદ્ગુરૂના આત્મનો, પૂજક બને તે પૂજ્ય છે;
તે વેષને આચારનો, પૂજક બને વ્યવહારથી.
નિશ્ચયથકી જે પૂજ્યને, પૂજકપણાને [illegible],
વ્યવહારથી તે પૂજ્યને, [illegible] ના આદરે. ૫
જ્યાં પૂજ્યને પૂજકતણું, [illegible] નથી [illegible] જ રહે;
એ પૂજ્ય પૂજક આત્મા, [illegible]
વન્દો અને પૂજો તમે એ [illegible]
બુદ્ધયબ્ધિ સાચા સદ્ગુરુ, [illegible] ૬
[illegible] શાન્તિ: ૩

[illegible]

હું પામે છુ.

[illegible]

હું પામ [illegible] હું પામ [illegible], [illegible]
કેઓ મને કેઓ મને [illegible], [illegible]

પાસે રહું પાસે ફરૂં પણ, વાર છે યાદિતણી;
જ્યાં જ્યાં તમે ત્યાં ત્યાં અમે, જુઓ હૃદયમાં ધ્યાનથી. ૧
જે જે સમે મનમાં સ્મરે, તે તે સમે સામો રહું;
ઝટ બાહ્ય દેખે બાહ્યમાં, અન્તર્વિષે અન્તર્ રહું,
તુજ દીલના જ્યાં તાર ત્યાં, સંચાર મ્હારો આદરૂં;
વાતો કરે જ્યાં ચિત્તથી ત્યાં, ચિત્ત દઈ વાતો કરૂં. ૨
ઉચ્છ્વાસને નિશ્વાસના, શુભ હંસનો સાથી બની;
તું ચાલશે ત્યાં ચાલવું, મ્હારે હૃદયના ભાવથી,
બોલાવતો તું પ્રેમથી ત્યાં, આવીને ઉભો રહું;
ધ્યાતાં અરે ! તુજ ધ્યાનમાં, છું ધ્યેયરૂપે પાસ હું. ૩
હું ગમ્ય છું, હું ગમ્ય છું, આનન્દના અદ્વૈતમાં;
વાતો કરૂં વાતો સુણું, નાભિથકી સમજો ખરૂં,
જ્યાં જ્યાં ત્હમારા પ્રાણ છે, ત્યાં ત્યાં અમારી જ્યોતિ છે.
એ જ્યોતિના દીવાથકી, દેખે જરા ના ભેદતા. ૪
તુજથી ઘણો હું પાસ છું, તું ખોજ દિલમાં ખંતથી;
સાથે ચલું સાથે રહું, હું તું વિષે અન્તર્ નથી,
એ યોગીઓના યોગમાં ને, જ્ઞાનીઓના જ્ઞાનમાં;
હું તું વિના હું ભાસતો, આનન્દ જ્યોતિ રૂપમાં. ૫
વિશ્વાસ્યમાં વિશ્વાસ્ય છું. વિશ્વાસી થા તું વિશ્વમાં.
વિશ્વાસ સાચા જ્ઞાનમાં, પાસે રહું છું ધ્યાનમાં;
હું ધ્યેય રૂપે ધ્યાનીના, દિલથી જરા અળગો નથી,
બુદ્ધયબ્ધિ નિર્મલ જ્ઞાનના, કલ્લોલની લ્હેરો વહે. ૬

ૐ શાન્તિઃ ૩

સં. ૧૯૬૮ આસો વદિ ૧૪ શુક્રવાર.

दिवाळी.

મીરાના પદનો રાગ.

અન્તરમાં દિવાળી રે, મોટું પર્વ ગણાય છે;
અન્તરમાં અજવાળું રે, મિથ્યાતમ જાય છે.

ભજન કાવ્ય સંગ્રહ સાતમા ભાગનું શુદ્ધિપત્રક.

પૃષ્ઠાંક.	લીટી.	અશુદ્ધ.	શુદ્ધ.
૪	૧૬	ધરો	ધરો છો.
૬	૧૯	તે	પર
૮	૧૩	ઉત્તમ	ઉદ્યમ
૧૪	૯	ગણે	ગણે ના
૧૫	૧	કયા	કર્યો
૩૦	૧	સકલ સકલ	સકલ
૩૦	૧૮	ભાગ	ભાગ
૩૨	૧૭	ગ્રહણ કર્યું	ગ્રહણ કરતાં
૩૮	૨૬	હેણીમાં	રહેણીમાં
૪૨	૬	પ્રેમાશિક્ષા	પ્રેમશિક્ષા
૪૬	૧૦	પજ્ય	પૂજ્ય
૪૯	છેલ્લી	મૈ	યે
૫૦	૨૨	તે	તં
૫૧	૨૧	ન	ના
૫૪	૩	જીવનના	જીવનની
૫૮	૨૬	ઉડયો	ઉદયો
૬૭	૭૬	ઝીલીયે;	ઝીલીયો;
૭૫	૧૨	અન્ત	અન્તર
૮૦	૨૨	પ્રભે	પ્રભો
૮૨	૨૩	નવા	ન વા
૮૩	છેલ્લી	સ્વાર્પણતણીને	સ્વાર્પણપણાની
૯૫	૨૪	મેળતો	મળતો
૧૦૭	છેલ્લી	ાચા	સાચા
૧૦૮	છેલ્લી	૧૦૬૮	૧૯૬૮
૧૨૩	૧	પજ્જો	પૂજ્જો
૧૨૩	૬	પાપને	પૂજ્યને
૧૨૩	૮	પજ્ય	પૂજ્ય
૧૨૫	૩	પઘરામણી	પધરામણી
૧૩૨	૧૬	નિશ્ચથ	નિશ્ચય
૧૩૩	૫	સચાર	સમાર